

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ-CERRAHPAŞA
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS

KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ VE NOMOFOBİ İLİŞKİSİ:
KAMU HASTANELERİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELER İLE BİR ARAŞTIRMA

GAMZE UĞUZ

DANIŞMAN
DR ÖĞR. GÖR. FERİDE EŞKİN BACAĞSIZ

HEMŞİRELİKTE YÖNETİM ANABİLİM DALI
HEMŞİRELİKTE YÖNETİM PROGRAMI

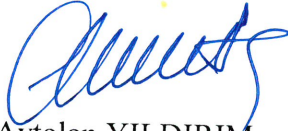
İSTANBUL-2019

Bu çalışma 23.09.2019 Tarihinde aşağıdaki jüri tarafından
Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı, Hemşirelikte Yönetim Tezli Yüksek Lisans Programı
Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

TEZ JÜRİSİ

Dr.Öğr.Üyesi Feride EŞKİN BACAĞSIZ
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi

Prof. Dr. Aytolan YILDIRIM
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi

Doç. Dr. Hakkı AKTAŞ
İstanbul Üniversitesi
İşletme Fakültesi

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün safhalarda etik dışı davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, bu tez çalışmasıyla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynaklar listesine aldığımı, yine bu tezin çalışılması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığı beyan ederim.

Gamze Uğuz

İTHAF

Desteklerini her zaman hissettiğim Annem Şerife UĞUZ'a, Babam Adem UĞUZ'a ve özellikle kız kardeşim Ferhan UĞUZ'a ithaf ediyorum

TEŞEKKÜR

Hayatımın her alanında bana danışmanlık yapmış olan, her zaman desteğini güvenini, sevgisini ve emeğini çok fazla hissettiğim, her konuda fikirlerine ihtiyaç duyduğum, yoluma her daim ışık tutan, çok saygıdeğer danışman hocam Dr. Öğr. Gör. Feride EŞKİN BACAKSIZ'a

Gerek klinik, gerekse akademik alandaki bilgi ve tecrübesinin yanı sıra, yaşamın her alanına ait bilgiye ve tecrübeye sahip olan ve her zaman öğrencilerine de bunları aktaran, başarılarını kendime örnek aldığım sayın hocam Doç. Dr. Arzu Kader HARMANCI SEREN'e

Hemşirelik mesleğini bana sevdiren, mesleği daima ileriye taşıma isteğimi her daim artıran, desteğini esirgemeyen sayın hocam Prof. Dr. Aytolan YILDIRIM'a

Tez yazım aşamasında her türlü sorularımı yanıtlayan, beni her zaman motive eden, yol gösteren çok değerli hocam Arş. Gör. Gülcan TAŞKIRAN'a

Bu yola aynı anda çıktığımız ve bu yolda tanışma fırsatı bulduğum gerek enerjisiyle gerek motivasyon gücü ile bana arkadaşlık eden, ileride çok başarılı bir akademisyen olacağına inandığım çalışma arkadaşım Hem. Buse TÜRKMEN'e

Hayat boyu yanımda olacağına inandığım, bana her konuda destek olan Can KURTOĞLU'na

Araştırmama katkı sağlayan tüm değerli meslektaşlarıma, Hocalarıma, çok değerli ailem annem Şerife UĞUZ, babam Adem UĞUZ, kardeşlerim Coşkun UĞUZ ve Ferhan UĞUZ'a sonsuz teşekkür ederim...

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAYI	İİ
BEYAN.....	İİİ
İTHAF.....	İV
TEŞEKKÜR.....	V
İÇİNDEKİLER	VI
TABLolar LİSTESİ.....	Vİİİ
ŞEKİLLER LİSTESİ	İX
SEMBOLLER / KISALTMALAR LİSTESİ	X
ÖZET	Xİ
ABSTRACT.....	Xİİ
1. GİRİŞ VE AMAÇ.....	1
2. GENEL BİLGİLER	4
2.1. Mobil İletişim Teknolojileri ve Tarihsel Gelişimi	4
2.2. Nomofobi Kavramı	6
2.2.1. Nomofobinin Tanımı.....	6
2.3. Nomofobinin Bireyler Üzerindeki Etkileri	7
2.4. Nomofobi ile İlişkili Kavramlar.....	8
2.4.1. Netlessfobi	11
2.4.2. Fo-MO.....	12
2.5. Nomofobi İle İlgili Çalışmalar	14
2.5.1. Nomofobi Kavramı ve Uluslararası Örnekleme Yapılan Çalışmalar	14
2.5.2. Nomofobi Kavramı ve Türkiye Örnekleminde Yapılan Çalışmalar	15
2.6. Kişilik Kavramı ve Beş Faktör Kişilik Özellikleri Kuramı	18
2.6.1. Dışa dönüklük (Extraversion)	20
2.6.2. Uyumluluk (Agreeableness)	21
2.6.3. Nörotiklik (Neuroticism).....	21
2.6.4. Özdisiplin (Conscientiousness).....	22
2.6.5. Gelişime açıklık (Openness)	22
2.7. Hemşirelerin Kişilik Özelliklerine Yönelik Çalışmalar.....	24
2.8. Kişilik Özellikleri ve Nomofobi İlişkisi	25

3. GEREÇ VE YÖNTEM.....	28
3.1. Araştırmanın Amacı ve Tipi	28
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	29
3.3. Verilerin Toplanması ve Veri Toplama Aracı	29
3.4. Araştırmanın Etik Yönü.....	31
3.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	31
3.6. Verilerin Değerlendirilmesi	32
4. BULGULAR.....	33
4.1. Hemşirelerin Tanımlayıcı Özelliklerine Yönelik Bulgular.....	34
4.2. Nomofobi Ölçeği Ölçümleri ve Hemşirelerin Tanımlayıcı Özelliklerine Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular	36
4.3. Hemşirelerin Kişilik Özellikleri ile Nomofobi Düzeyleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular.....	44
5. TARTIŞMA	48
5.1. Hemşirelerin Akıllı Telefon Kullanım Öykülerinin Tartışılması	48
5.2. Hemşirelerin Nomofobi Ölçeği ve alt boyut ölçümleri üzerinde anlamlı fark oluşturan tanımlayıcı özellikleri ve akıllı telefon kullanım öykülerinin tartışılması	51
5.3. Hemşirelerin Kişilik Özellikleri ile Nomofobi Düzeyleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulguların Tartışılması	56
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	60
KAYNAKLAR	62
FORMLAR	80
ETİK KURUL KARARI	83
EKLER.....	85
İNTİHAL RAPORU İLK SAYFASI.....	90
ÖZGEÇMİŞ	91

TABLolar LİSTESİ

Tablo 2-1: Nomofobi ile ilgili uluslararası örnekleme yapılmış çalışmalar	15
Tablo 2-2: Nomofobi ile ilgili Türkiye örnekleminde yapılmış çalışmalar.....	16
Tablo 2-3: Kişilik Tanımları	19
Tablo 3-1: Nomofobi ölçeğinden elde edilen ölçümlerin iç tutarlık katsayıları (N=669)	30
Tablo 3-2: Kişilik özellikleri ölçeğinden elde edilen ölçümlerin iç tutarlık katsayıları (N=669).....	30
Tablo 4-1: Hemşirelerin kişisel ve mesleki özellikleri ve çalıştıkları kurumlara göre dağılımı (N=669)	34
Tablo 4-2: Hemşirelerin akıllı telefon kullanım öyküleri ve çalıştıkları kurumlara göre dağılımı (N=669)	35
Tablo 4-3: Hemşirelerin Nomofobi Ölçeği ve alt boyut puanları (N=669).....	36
Tablo 4-4: Hemşirelerin Nomofobi puanlarının kişisel ve mesleki özelliklerine göre karşılaştırılması (N=669)	37
Tablo 4-5: Hemşirelerin nomofobi puanlarının akıllı telefon kullanım öykülerine göre karşılaştırılması (N=669)	41
Tablo 4-6: Hemşirelerin Beş Faktör Kişilik Özellikleri Ölçeği puanları (N=669).....	44
Tablo 4-7: Nomofobi ve Beş Faktör Kişilik Özellikleri Ölçekleri ve alt boyutları arasındaki ilişkiler (N=669).....	46

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2-1: Problemlı akıllı telefon kullanımı ile ilişkili kavramlar	9
Şekil 2-2: Beş Faktör Kişilik Özellikleri'ni tanımlayan sıfatlar (Costa ve arkadaşları 1991'den uyarlama)	23
Şekil 3-1: Araştırma Modeli	28
Şekil 4-1: Hemşirelerin kişilik özellikleri ile Nomofobi ölçek toplam ve alt boyut ölçümlerinin nokta saçılım grafikleri.....	45
Şekil 4-2: Analiz sonuçları doğrultusunda oluşturulan araştırma modeli.....	47

SEMBOLLER / KISALTMALAR LİSTESİ

ÖZET

Uğuz, G. (2019). Kişilik Özellikleri ve Nomofobi İlişkisi: Kamu Hastanelerinde Çalışan Hemşireler ile Bir Araştırma. İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Hemşirelikte Yönetim ABD. Yüksek Lisans. İstanbul.

Bu çalışmada hemşirelerin kişilik özellikleri ve nomofobi düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi ve nomofobi düzeyleri üzerinde anlamlı fark oluşturan kişisel-mesleki özelliklerin belirlenmesi amaçlandı. Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı nitelikteki çalışmanın örneklemini İstanbul ilindeki toplam altı eğitim ve araştırma hastanesinde çalışan 669 hemşireden oluştu. Veriler 15 Ekim-31 Aralık 2018 tarihleri arasında araştırmacılar tarafından toplandı. Veri toplama aracı Tanıtıcı bilgi formu, Nomofobi Ölçeği ve Beş Faktör Kişilik Özellikleri Ölçeği olmak üzere üç bölümden oluştu. Araştırmanın gerçekleştirilebilmesi için etik kurul onayı, kurum izinleri ve bilgilendirilmiş gönüllü onam formları alındı. Araştırmaya katılan hemşirelerin çoğu kadın (%82,5), bekar (%61,6) ve lisans mezunuydu (%68,2). Hemşirelerin çoğu kendini akıllı telefon bağımlısı olarak görmemekteydi (%64,0) ancak günlük akıllı telefon kullanma süresi 5 saatten fazlaydı (%46,9). Hemşirelerin nomofobi ölçeği puan ortalaması $2,89 \pm 0,85$ ($\alpha=0,94$) idi, kişilik özelliklerinde ise en yüksek puan ortalaması öz disiplin ($3,77 \pm 0,58$; $\alpha=0,68$) alt boyutuna aitti. Kadınlar, daha genç yaşta kişiler, dolayısıyla kurumda ve meslekteki deneyimi daha az olanlar, günlük akıllı telefon ve internet kullanma süresi fazla olanlar, akıllı telefonunu daha sık kontrol edip yanında şarj cihazı taşıyanlar, uyumadan önce ve uyandıktan hemen sonra telefonlarını kontrol edenler daha yüksek nomofobi puan ortalamasına sahipti. Hemşirelerin nomofobi düzeyleri toplamıyla nörotiklik ölçümleri arasında pozitif yönlü ($r=0,201$ $p<0,001$), ilişki olduğu fakat diğer kişilik özellikleri ile istatistiksel açıdan çok düşük bir güçte ve negatif yönlü bir ilişki olduğu saptandı. Araştırma sonucunda akıllı telefon kullanımına bağlı olarak nomofobi yaygınlığının arttığı özellikle genç neslin nomofobi açısından risk altında olduğu ve kişilerin kişilik özelliklerinin nomofobi düzeyleri üzerinde güçlü bir açıklayıcılığının olmadığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Nomofobi, Cep Telefonu, Beş Faktör Kişilik Modeli, Hemşirelik, Hemşirelik Hizmetleri Yönetimi.

ABSTRACT

Uğuz, G. (2019). The Relationship Between Personality Traits and Nomophobia: A Research with Nurses Working in Public Hospitals. İstanbul University-Cerrahpaşa Graduate Education Institute, Nursing Management Department. Master's Degree. İstanbul.

In this study, it was aimed to determine the relationship between the personality traits and nomophobia levels of nurses and to determine the personal-professional characteristics that make a significant difference on nomophobia levels. The sample of the descriptive and correlative study consisted of 669 nurses working in six hospitals in İstanbul. The data was collected by the researchers between 15 October-31 December 2018. The data collection tool consisted of three parts: Descriptive information form, Nomophobia Scale and Five Factor Personality Traits Scale. Ethics committee approval, institutional permits and informed consent forms were obtained for conducting the study. Most of the nurses participated in the study were female (82.5%), single (61.6%) and undergraduate (68.2%). Most nurses considered themselves smartphone addicts (64.0%), but the daily smartphone usage time was more than 5 hours (46.9%). The mean score of the nomophobia scale of the nurses was $2.89 \pm .85$ ($\alpha=0.94$), the highest mean score in personality traits was self-discipline ($3.77 \pm .58$; $\alpha=0.68$). Women of younger age, who had less experience in the institution and profession, those with more daily smartphone and internet usage time, those who checked their smartphone more often and carried a charger, and those who checked their phones before going to sleep and waking up had a higher average score of nomophobia. Nurses nomophobia levels and neuroticism measurements between positive ($r=.201$, $p<.001$) that there is a relationship, but despite of the fact that a negative relationship with other personality features very low power or were found to be statistically significant. As a result of the research, it can be said that the prevalence of nomophobia increases due to smartphone use, especially the younger generation is at risk for nomophobia and that the personality traits of the people do not have a strong explanatory on the levels of nomophobia.

Keywords: Nomophobia, Mobile Phone, Five Factor Personality Model, Nursing, Nursing Administration.

1. GİRİŞ VE AMAÇ

Dünya tarihinde, geçmişten günümüze doğru gelindiğinde 1000 yıllık tarım çağı ve ardından gelen 250 yıllık endüstri çağının kapandığı belirtilmekte, içinde bulunduğumuz çağ *bilgi çağı* olarak isimlendirilmektedir (Karabulut, 2015). Bu çağda teknolojik alandaki gelişmelerin artış göstermesi ve bilgi iletişim teknolojilerinin hızla değişmesi, toplumun yaşam biçimini derinden etkileyerek teknolojik cihaz kullanımını artırmaktadır (Karabulut, 2015; Gezgin ve ark., 2017). Bilgi ve iletişim çağı teknolojilerinin insan hayatının vazgeçilmez bir parçası haline gelmesi ile birlikte cep telefonları gibi ucuz mobil cihazların, özellikle akıllı telefonların hızlıca çoğalması mobil çağın en son evrimi olarak düşünülmektedir (Yıldırım ve Correia, 2015).

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte insanların hayatlarında giderek daha fazla yer edinen akıllı telefonlar (Liu ve ark., 2017) gündelik hayatı birçok yönden kolaylaştırmakta; insanlarla bağlantı kurma, aile üyeleri ve arkadaşlarla sürekli iletişimde bulunma, mümkün olan her yerde internete bağlanma, oyun oynama ya da müzik dinleme gibi faaliyetler için zorunlu bir araç olarak görülmektedir (Şar ve Işıklar, 2012). Bu nedenle akıllı telefon kullanımının hem dünyada hem de Türkiye’de çok yaygınlaştığını gösteren çeşitli araştırma sonuçları ve raporlar bulunmaktadır. We Are Social ve Hootsuite (2017) tarafından yayınlanan Digital in 2017 Global Overview raporuna göre dünya nüfusunun yarısından fazlasının en az bir adet akıllı telefon kullandığı belirtilmektedir. Diğer yandan Statista Araştırma Şirketi tarafından yayınlanan 2017 yılı verilerine göre, dünya genelinde 2,32 milyar akıllı telefon kullanıcısı olduğu bildirilmekte, ileriye yönelik tahminlerinde ise 2020’ye kadar dünyadaki akıllı telefonların sayısının 2,87 milyar olacağı öngörülmektedir (Statista, 2019). Türkiye İstatistik Kurumu’nun Hane Halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması (2016) sonuçlarına göre Türkiye’deki hanelerin sadece %25,6’sında sabit telefon bulunurken, %96,9’unda cep telefonu ya da akıllı telefon bulunduğu bilgisine yer verilmektedir. Bu istatistik verileri günümüzde akıllı telefon kullanımının çok fazla arttığını göstermektedir ki bu durum, akıllı telefonun kontrolsüz kullanımıyla ilgili birçok sorunu da beraberinde getirmektedir (Lee ve ark., 2014; Gezgin ve ark., 2017; Han ve ark., 2017; Minaz ve Çetinkaya Bozkurt, 2017).

Akıllı telefon kullanımının yaygınlaşması ile birlikte ortaya çıkan sorunlardan biri de *Nomofobi* kavramıdır (Hoşgör ve ark., 2017). *Nomofobi modern çağın yeni fobisi* olarak adlandırılmakta olup mobil telefondan yoksun kalma ve iletişim kuramama korkusu olarak tanımlanırken (King ve ark., 2013; Yıldırım ve Correia, 2015) bir teknoloji bağımlılığı mı yoksa bir sendrom mu olduğu da tartışılmaktadır (Tavolacci ve ark., 2015).

Nomofobi'nin, bireyleri fiziksel, zihinsel ve psikolojik açıdan olumsuz etkilediği düşünülmektedir. Birçok araştırma sonucu da bu düşüncüyü desteklemektedir. (Takao ve ark., 2009; Sharma ve ark., 2015; Gezgin ve Çakır, 2016; Randler ve ark., 2016; Tao ve ark., 2017). Nomofobik bireylerin akıllı telefonları yanlarında olmadığına, bataryaları azaldığında ya da şarj cihazları olmadığına çevrimdışı kalma korkusu ve endişesi yaşadıklarını belirten çeşitli araştırma sonuçları vardır (Jena, 2015; Pavithra ve ark., 2015; Adnan ve Gezgin, 2016; Gezgin ve Çakır, 2016;). Nomofobik bireylerde panik atak, nefes darlığı, titreme, kalp atışlarında hızlanma, el eklemlerinde ağrı gibi etkilerden de bahsedilmektedir (Takao ve ark., 2009; Lepp ve ark., 2013). Diğer yandan akıllı telefon bağımlılarında ise sürekli bildirimleri kontrol etme isteği, çevrimiçi olamamanın yarattığı gerginlik ve endişe duyma, gün boyunca telefonu açık tutma, gece uyumadan önce telefonla saatlerce vakit geçirme (Bragazzi ve Puente, 2014) yalnızlık, depresyon, sosyal aktivitelerden uzaklaşma, düşük öz saygı (Toda ve Ezoë, 2013) gibi birtakım nomofobik davranışlar gözlemlendiği raporlanmaktadır.

Bazı araştırmacılar kişilerde gözlemlenen bu bağımlı davranışların ve yoksun kalma korkusunun oluşumunda, teknolojik cihazların etkisinin yanında bir de bireylere ait kişilik özelliklerinin de etkili olduğunu düşünmektedir (Leung, 2008). Toda ve Ezoë (2013) yaptıkları araştırma sonucunda nomofobinin kişilik özellikleriyle ilişkili olduğu ve A tipi kişilik özelliklerine sahip bireylerde daha fazla görüldüğünü bildirmektedir.

Sonuç olarak literatüre bakıldığında hem ulusal hem de uluslararası yazında nomofobinin yaygınlığı ve etki eden faktörlerin belirlenmesine yönelik çalışmalar giderek çoğalmaktadır. Kamu ya da özel sektörde çeşitli iş kollarında çalışan kişilerin nomofobi düzeylerini belirlemek ve öncüllerini ya da ardıllarını ortaya koymak için yapılan çalışmalara rastlamak mümkün olmakla birlikte, sağlık sektöründe ve özellikle de hemşirelerde yapılan çalışma sayısı sınırlıdır. Öyle ki sağlık insan gücünün önemli bir bölümünü oluşturan hemşirelerin, özellikle mesai saatleri içerisindeki akıllı telefon

kullanım davranışları ya da diğer bir deyişle akıllı telefonda yoksun kalmaya ilişkin korkularını tanımlayan nomofobi düzeylerinin belirlenmesi önemlidir.

Bu araştırmada uluslararası alanda giderek önem kazanan ve günümüz sorunlarından biri sayılan mobil iletişimden yoksun kalma korkusunun yani Nomofobi'nin kişilik özellikleri ve akıllı telefon kullanım özellikleri ile ilişkisi sınanacaktır. Bu sayede sağlıklı iletişimin hayati önem taşıdığı sağlık sektöründe hem nomofobi yaygınlığının hem de ilişkili faktörlerin ortaya konması ve nomofobiye ilişkin farkındalık yaratılması hedeflenmektedir.

2. GENEL BİLGİLER

Bu bölümde öncelikle mobil iletişim teknolojilerinin tarihsel gelişimine kısaca değinilecek, hemen ardından araştırmanın üzerinde temellendiği Nomofobi kavramına ve ilişkili kavramlara yönelik bilgilere yer verilip ulusal ve uluslararası yazındaki çalışma sonuçları özetlenecektir. Ardından Beş Faktör Kişilik Özellikleri Kuramı ışığında kişilik özelliklerine ilişkin genel teorik çerçeve açıklandıktan sonra hemşire örnekleminde yapılmış kişilik çalışmalarının sonuçları aktarılacaktır. Son olarak nomofobi ve kişilik özellikleri ilişkisine yönelik yazında yer alan kanıtlar sunulmaya çalışılacaktır.

2.1. Mobil İletişim Teknolojileri ve Tarihsel Gelişimi

Telefon 1876 yılında Graham Bell tarafından icat edilmiştir ancak o tarihten günümüze kadar hem kullanıcı sayısının çok fazla artması hem de teknolojinin çok hızlı ilerlemesi sayesinde zamanla çok büyük değişimler geçirmiştir. Artık kullanılan telefonların çoğu *mobildir* ve mobil telefon sektörü dünyada yaygınlığı en hızlı artan sektörlerden biridir (Kalba, 2008). Cep telefonları doksanlı yıllarda piyasaya sürülmüş ve haberleşme teknolojilerinde yeni bir çığır açmıştır. Türkiye’de ise 1994 yılında kullanılmaya başlandığı belirtilmektedir (Çakır ve Demir, 2014). Günümüzde ise mobil cihazlardaki değişim devam etmektedir ve artık cep telefonları *akıllı telefon* olarak piyasada yerini almıştır.

Cep telefonu ve akıllı telefon terimleri birbirlerinin yerine kullanılsa da aslında aralarında bazı temel farklar vardır. İngilizcede *cell phone* olarak isimlendirilen cep telefonları kapsama alanı geniş olan ve kolayca taşınabilen kablosuz bir iletişim sistemini ifade etmektedir. Bu basit cihaz genellikle bireylerin birbiriyle sesli veya yazılı iletişim kurmasında kullanılmaktadır (Çakır ve Demir, 2014). *Smart phone* yani akıllı telefon olarak isimlendirilen cihazlar ise cep telefonundaki bu özelliklere ek olarak kullanıcılarına internete bağlanabilme ve bu sayede bazı uygulamaları yükleyebilme ya da indirebilme olanağı sağlayan mobil cihazları tanımlamak için kullanılmaktadır (Gezgin ve ark., 2017). Akıllı telefonlar, dokunmatik ekran özelliği sayesinde aynı anda birçok işlemi kolayca ve hızlıca yapabilme özelliği göstermektedir (Ada ve Tatlı, 2012). Günümüzde kullanılan akıllı telefonlarda, “*Windows Phone, iOS, Symbian OS, Android, Linux*” (Çakır ve Demir, 2014: 215) gibi farklı işletim

sistemlerinden biri mutlaka mevcuttur. Akıllı telefonlar bu özellikleri ile cep telefonlarından ayrılmaktadır. Dolayısı ile cep telefonu ile akıllı telefon arasındaki ortak işlevin *hareket kabiliyeti sağlama*, temel farkın ise *bağlantı kurabilme* olduğu söylenebilir (Özdemir, 2014).

Hayatın kaçınılmaz bir parçası haline gelen, hayatı her alanda kolaylaştıran mobil telefonlar eskiden olduğu gibi sadece karşı tarafla iletişime geçmek, arama yapmak ya da mesaj göndermek için kullanılmamaktadır. Günümüzde kişilerin yanından ayırmadığı çok fonksiyonlu mobil telefonlar, e-posta alma ve gönderme, bankacılık işlemlerini gerçekleştirme, görüntülü konuşma ve ses kaydı alma gibi işlemlerin hepsini kolayca yapma olanağı sunmaktadır (Adnan ve Gezgin 2016; Polat, 2017). Dahası akıllı telefonlar kolayca internete erişebilme, alışveriş yapabilme, fotoğraf çekebilme, gibi imkanlar sağlamakla kalmayıp kalp atış hızını öğrenebilme, atılan adım sayısını öğrenebilme gibi sportif faaliyetler için bile kullanılabilir. Bu özellikler sayesinde herkes bu cihazlara ulaşabilme, sahip olabilme arzusu içinde olmaya başlamıştır. Hatta neredeyse herkes için akıllı telefon sahibi olmak bir gereklilik, mecburiyet haline gelmiştir (Gezgin ve ark., 2017).

Dünyanın birçok ülkesinde akıllı telefon kullanımının yaygın olduğu ve özellikle gençler arasında çok fazla talep gördüğü bildirilmektedir. Kahyaoğlu-Süt ve arkadaşlarının (2016) çalışmasında ülkelerin akıllı telefon kullanım oranlarının Güney Kore için %83, Çin için %74, İngiltere için %71, Almanya için %65, Amerika Birleşik Devletleri için %57, Japonya için %54 ve Endonezya için ise %43 olduğu raporlanmaktadır. Buna göre özellikle Çin ve Güney Kore gibi ülkelerde akıllı telefon kullanımının oldukça yaygın olduğu görülmektedir. Türkiye'deki duruma bakıldığında ise akıllı telefon kullanım oranlarının diğer ülkelerle kıyaslandığında yüksek olduğu, özellikle de risk grubunda olan gençler arasında daha da yüksek olduğu bildirilmektedir. Üniversite öğrencileri üzerinde yürütülen bir çalışmada akıllı telefon kullanım oranının %91,7 olduğu belirtilmektedir (Kahyaoğlu Süt ve ark., 2016).

Akıllı telefonlar gündelik yaşamın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Hatta hayatı kolaylaştıran özellikleriyle neredeyse toplumsal bir ihtiyaç haline gelmiştir. Kanmani ve arkadaşlarının (2017), çalışmasında akıllı telefonların genellikle aile ve arkadaşlarla iletişimde bulunmak ya da yazışmak, sosyal ağlarda vakit geçirmek, müzik dinlemek veya internete kolayca bağlanabilmek için kullanıldığı bildirilmektedir. Akıllı

telefonların bu özellikleri bireylerin hayatını kolaylaştırdığı için yaşamın vazgeçilmez bir unsuru haline gelmiş ve bu sebeple kullanım yaygınlığı da hızlıca artış göstermiştir. Özellikle genç nesil arasında bir tutku haline dönüştüğü söylenebilir. Diğer yandan akıllı telefon kullanımının bu denli yaygın hale gelmesi, beraberinde bir takım sorunları da getirmiştir. Bu nedenle son zamanlarda akıllı telefonların aşırı ve dikkatsiz kullanımından dolayı sağladığı yararlarından çok verdiği zararları ön plana çıkmış, bireylerin hayatını gerek fiziksel gerekse psikolojik yönden çok fazla etkilemekle birlikte aile içi iletişim sorunlarından iş yaşamındaki verimin azalmasına kadar çok boyutlu bir etki alanına sahip olmuştur. Bilimsel yazında mobil telefondan yoksun kalma korkusu olarak tanımlanan ve çok yeni bir kavram olan Nomofobi de bunlardan birisidir.

2.2. Nomofobi Kavramı

Bu başlık altında sırasıyla nomofobi kavramının tanımı, nomofobi ile ilişkili kavramlar ile uluslararası ve ulusal yazında yayımlanmış araştırmalara yer verilmektedir.

2.2.1. Nomofobinin Tanımı

İngilizce kökenli No-Mobile-Phobia kelimelerinden türeyen nomofobi, teknoloji çağının yeni bir fobisi olarak literatüre geçmiştir (King ve ark 2013; Yıldırım ve Correia, 2015). Bu kavram ilk olarak 2008 yılında İngiltere’de bir posta ofisinde yapılan araştırma ile ortaya çıkmıştır. Araştırma sonucunda katılımcıların %53’ü akıllı telefonlarına erişemediklerinde, bağlantıyı kaybettiklerinde ya da bataryaları bittiğinde kendilerini huzursuz hissettiklerini ifade ederken, kadınlarda bu oran %48 iken erkeklerde ise %58 olduğu belirlenmiştir. Ayrıca katılımcıların %9’u ise akıllı telefonları kapalı olduğunda kendilerini stresli hissettiklerini ifade etmiştir (Bahl ve Deluliis, 2015).

Nomofobi, modern çağın yeni fobisi olarak tanımlanmaktadır (King ve ark., 2013). Nomofobi kavramını genel olarak bireyin akıllı cihaza ulaşamadığı durumlarda yaşadığı korku ve panik olarak ifade etmek mümkündür (Jena, 2015; Argumosa-Villar ve ark., 2017). Nomofobi, bireylerde mobil bir cihaza erişiminin kesildiği durumlarda ortaya çıkmakla birlikte iletişim kaynağının kesilmesi, internete erişim kaynağının yoksunluğu ya da sosyal ağlardan uzaklaşmanın kaygısı, istemsiz bir korkuya sebep olmaktadır (Yıldırım ve Correia, 2015; Gezgin ve Çakır 2016; Gezgin ve ark., 2017).

Bireylerin istemsiz bir şekilde yaşadığı korku ve panik halinin mantıksız hareketlere yol açabileceği, bu durumun da bir fobi oluşturabileceği belirtilmektedir (Sungur, 1997). Bu nedenle nomofobi birçok kaynakta akıllı telefon bağımlılığı olarak ele alınsa da kişide yarattığı korku ve panik durumundan dolayı bir takım olumsuz fiziksel ve zihinsel durumlara da yol açmaktadır (Bragazzi ve Pente, 2014). Dixit ve arkadaşları (2010), akıllı telefon bağımlısı olan bireylerin akıllı telefonları yanlarında olmadıklarında ya da şarjlarının azaldığı durumlarda, kapsama alanı dışında kalacaklarından korktukları için bu durumun hayatlarını olumsuz etkilediğini ifade etmişlerdir.

2.3. Nomofobinin Bireyler Üzerindeki Etkileri

Akıllı telefonlar; bankacılık işlemlerinden alışverişe, eğitimden iş alanına kadar bireylerin yaşamında hızlı ve pratik işlem yapmaya fayda sağlasa da aşırı kullanımı ve kontrolsüz kullanımı faydalarını geride bırakarak bireylerde gözle görülür zararlara yol açmakta ve bir takım problemlere neden olmaktadır (Hawi ve Rupert, 2015). Nomofobik bireylerde görülen, sürekli olarak akıllı telefonlarına bildirim, mesaj ya da çağrı gelip gelmediğini kontrol etme, çevrimiçi bağlantısı kaybedildiğinde endişe ve gerginlik hissi, 24 saat akıllı telefonunu açık bırakma, gece uyumadan önce saatlerce akıllı telefonla vakit geçirmenin yanında (Bragazzi ve Pente, 2014) akıllı telefon için çok ciddi paralar harcama, sürekli olarak yedek batarya, ya da şarj cihazı taşıma gibi bir takım davranışlar nomofobinin klinik göstergeleri arasında gösterilmektedir (Billieux ve ark. 2008).

Akıllı telefonun aşırı kullanımının sonucunda kişide sanki telefon çalışıyormuş ya da hayali bir takım mesaj sesi, titreşim gibi bildirim geldiğine dair sesler duyduğu hissi oluşmakta bu durum da kaygı ve depresyonla ilişkilendirilmektedir (Lin ve ark., 2013; Padır, 2016). Nomofobi, bireylerde yorgunluk, stres, uyku bozukluğu, konsantrasyon bozukluğu gibi çok ciddi ruhsal etkilere neden olmaktadır (Süler, 2016; Öz, 2018) Nomofobik bireylerde saatlerce telefonda konuşmak çok ciddi baş ağrılarına ve işitme ile ilgili sorunlara neden olabilmektedir. Işıksız ortamlarda uzun süreli telefon ekranına bakan bireylerde göz sağlığı ile ilgili sorunlar görülürken, nomofobik bireylerin çoğunda parmaklarda uyuşmaya, bel ve boyun ağrıları gibi bedensel hastalıklar da daha sık görülmektedir. Akıllı telefonların yaydığı radyasyonun insan sağlığına zarar verdiği bilinmektedir. Uzun süreli bu radyasyona maruz kalan bireylerde birtakım sağlık

sorunlarının olduğu gözlenmiştir. Hatta genetik yapının bozulması, Alzheimer, beyinde tümör ve Parkinson gibi risklere yol açtığı ortaya çıkmıştır (Argumosa-Villar ve ark., 2017). Mobil telefonun aşırı kullanımına bağlı olarak sosyal çevreden uzaklaşma, yalnızlık, özgüvende azalma, gibi durumların da ortaya çıktığı gözlenmiştir. Bu bireylerin aileleriyle arkadaşlarıyla ve öğretmenleriyle olan ilişkileri de olumsuz yönde etkilenmiştir (Takao ve ark., 2009). Akıllı telefonların özellikle genç nüfus arasında çok yaygın olarak kullanıldığı bilinmektedir. Dolayısıyla da Nomofobi'nin en çok etkilediği kesim de genç nesil olmaktadır. Üniversite öğrencileriyle yapılan birkaç çalışmada Nomofobi'nin akademik başarıyı da olumsuz etkilediği bulunmuştur (Yen ve ark., 2009; Jacobsen ve Foste, 2011; Jena, 2015; Tavolacci ve ark., 2015;). Çeşitli ülkelerde yapılan araştırmalarda bağımlılık, dikkat bozukluğu, öğrenmenin azalması, okul başarısında düşüş, öğrenme güçlüğü, kişilik bozukluğu ile nomofobik davranışlar arasında bir ilişki bulunmuştur (Spitzer 2015).

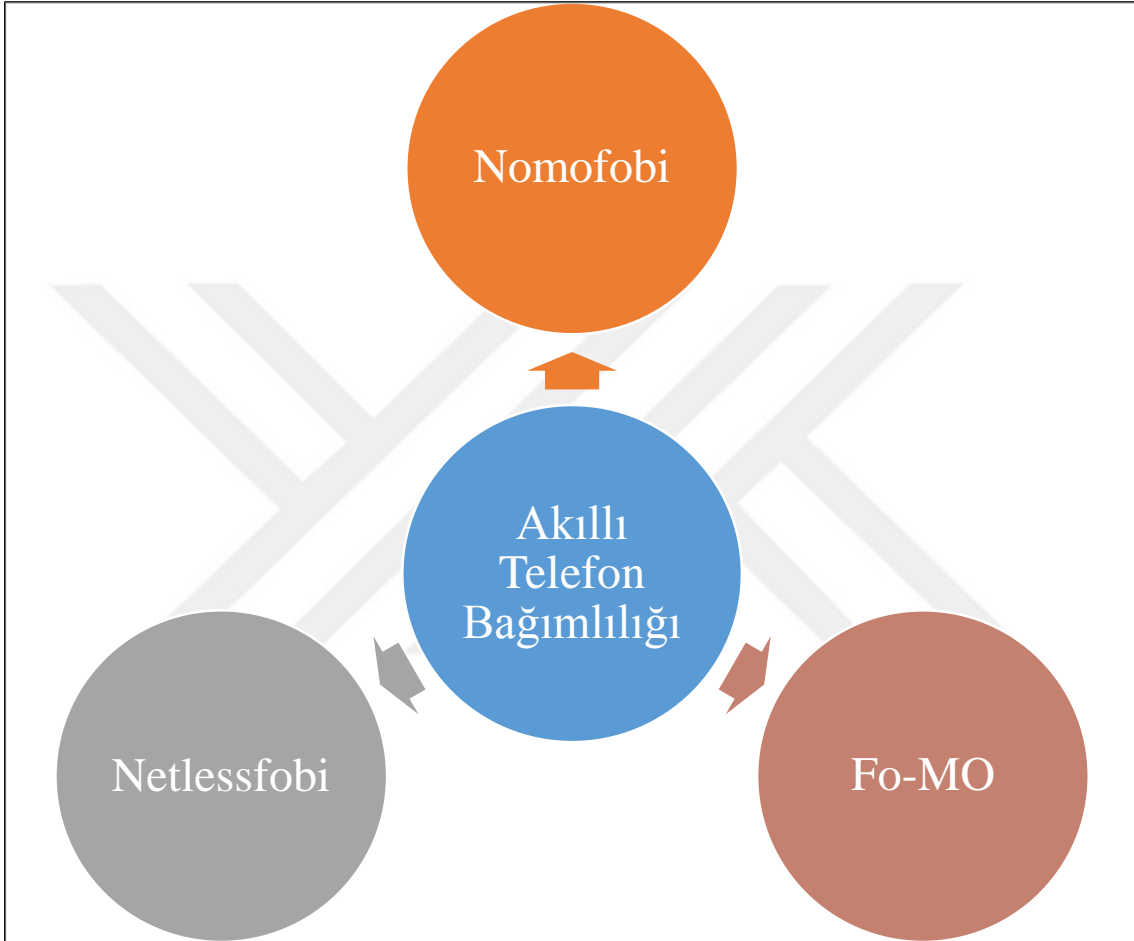
Nomofobi bedensel ve ruhsal hastalıkların yanı sıra, bireyin iş yaşamını, aile hayatını ve sosyal ilişkilerini de etkilemektedir. Sürekli telefonla ilgilenmek, işe yoğunlaşmakta zorluk çekmeye, zaman kaybına, motivasyon düşüklüğüne, hatta iş kazalarına bile yol açmaktadır (Augner ve Hacker, 2012; Demirci ve ark., 2015; Zarghami ve ark., 2015; Tamura ve ark, 2017). Nomofobi, sadece çalışan bireyi değil örgütü de olumsuz etkilemektedir. Nomofobi'nin örgüt verimliliğini düşürdüğü ve iş performansını azalttığı düşünülmektedir (Hung, Chang ve Lin, 2011).

2.4. Nomofobi ile İlişkili Kavramlar

Nomofobi ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde kişilerde nomofobinin tek başına gelişmediği, nomofobiyi tetikleyen ya da nomofobi ile ilişkili olduğu düşünülen birçok kavramın ortaya çıktığı görülmüştür. Nomofobi bu kavramlarla iç içedir. Problemlili akıllı telefon kullanımı ile birlikte akıllı telefonların bireyler üzerinde bağımlılık yaratması kaçınılmazdır. Bu bağımlılıklardan biri internet bağımlılığıdır ve *Netlessfobi* terimi ile açıklanan bu kavram akıllı telefon bağımlılığından ayrı düşünülemez. Nomofobi'yi etkileyen bir diğer bağımlılık türü ise sosyal medya bağımlılığı ile ilişkili olarak kullanılan *Fo-MO* (Fear of Missing Out) kavramıdır. Bu kavramların Nomofobi ile çok güçlü bir ilişki içinde olduğu düşünülmektedir.

Yıldırım ve Kişioğlu (2018) problemlili akıllı telefon kullanımının ve akıllı telefon bağımlılığının bireyler üzerinde etkilerine yönelik çeşitli araştırma sonuçlarını

derledikleri çalışmalarında Nomofobi'yi, Netlessfobi ve Fo-Mo ile birlikte “*teknolojinin getirdiği yeni hastalıklar*” olarak tanımlamaktadır. Şekil 2-1’de Yıldırım ve Kışioğlu’nun (2018) çalışmalarında yer alan kavramlar arası ilişkiler şematize edilmeye çalışılmıştır. Sonrasında ise şekilde yer alan kavramlar hakkında kısaca bilgi verilecek, bu kavramların nomofobi ile benzerlikleri ve farklılıkları ortaya konmaya çalışılacaktır.

Şekil 2-1: Problemlı akıllı telefon kullanımı ile ilişkili kavramlar

Akıllı Telefon Bağımlılığı

Bağımlılık, “*bir maddenin ya da bir etkinliğin bireylerin ruhsal ve bedensel sağlığına ya da sosyal yaşamına zarar vermesine, kötü yönde etkilemesine karşın kullanımının devam etmesi, söz konusu madde alımını veya eylemi yinelemeye yönelik önüne geçilemez istek duyma hali*” olarak tanımlanmaktadır (Ünal, 2015:9). Bağımlılıklar fiziksel ve biyolojik olabildiği gibi davranışsal ve psikolojik de olabilmektedir. Fiziksel ya da biyolojik bağımlılık; kafein, sigara, esrar, uyuşturucu, alkol gibi bir takım maddelere karşı fizyolojik istek duyma veya bunlara

erişilemediğinde çeşitli yoksunluk tepkilerinin oluşması olarak tanımlanmaktadır. Bireylerin haz alma işlevinin ön plana çıktığı marka bağımlılığı, oyun bağımlılığı, sosyal medya bağımlılığı gibi bağımlılık türleri ise davranışsal ya da psikolojik bağımlılık olarak isimlendirilmektedir (Şar ve Işıklar, 2012; Süler, 2016; Minaz ve Çetinkaya Bozkurt, 2017).

Griffiths (2013), bireyde heyecan hissi uyandıran her işlevin bağımlılık yaptığı görüşündedir. Gelişen bilişim teknolojileri sektörü internete ve akıllı telefonlara erişimi çok kolay bir hale getirmiştir. Bu durum bireylerin internet temelli faaliyetlerinde, tıpkı ilaç ve madde bağımlılığına benzer şekilde etki eden, bir bağımlılık türünün yani *akıllı telefon bağımlılığının* ortaya çıkmasına neden olmuştur (Kwon ve ark., 2013).

Akıllı telefon bağımlılığı kavramı ilk olarak Bianchi ve Phillips (2005) tarafından tanımlanmış olmasına karşın konuyla ilgili alanyazın incelendiğinde bu kavramın; cep telefonu bağımlılığı, sorunlu cep telefonu kullanımı, problemlili akıllı telefon kullanımı, problemlili internet kullanımı, internet bağımlılığı gibi kavramların birbiri yerine kullanıldığı ve benzer durumları tanımladığı görülmektedir (Al-Barashdi ve ark., 2015).

Yapılan araştırmalara göre akıllı telefon bağımlılığı hem fiziksel hem de psikososyal yönden bireyin hayatını olumsuz etkilemektedir (Boulianne, 2015; Akıllı ve Gezgin, 2016; Goswami ve Singh, 2016; Erdem ve ark., 2017;). Akıllı telefon bağımlılığı bir yandan psikolojik açıdan bireyin yaşam kalitesini düşürmekte ve sosyal hayatını olumsuz etkilemekteyken diğer yandan da takıntılı biçimde bakma veya kullanmaya, endişe seviyesinde artmaya ve bağımlılığa neden olabilmektedir (Kaplan Akıllı ve Gezgin, 2016; Erdem ve ark., 2017). Bu bağımlılığın bireylerde düşük özsaygı, depresyon, anksiyete, sosyal izolasyon, yalnızlık gibi sorunlara neden olduğu görülmektedir (Kwon ve ark., 2013; Kim ve ark., 2015). Bütün bu olumsuzluklara rağmen engellenemeyen akıllı telefon bağımlılığının internet kullanımıyla da ilişkisi olduğu düşünülmektedir. Günümüzde akıllı telefonların en yaygın kullanım amacı, ağ bağlantısına en hızlı ve en kolay şekilde ulaşılabilir olmasıdır. Dolayısıyla akıllı telefon kullanımının internet bağımlılığı ile bir ilişki içinde olması kaçınılmaz olmuştur. Akıllı telefon bağımlılığının internet kullanımına temellendirilmesi ile ilgili çalışmaların da varlığı bu düşünceyi destekler nitelikte olmuştur (Bian ve Leung, 2015).

2.4.1. Netlessfobi

İnternetin ortaya çıkışı ve tahmin edilenden daha hızlı bir şekilde tüm dünyaya yayılması, her ne kadar iletişimi ve bilgi paylaşımını kolaylaştırırsa da beraberinde yeni bir bağımlılık türünü de açığa çıkarmıştır (Arısoy, 2009). Young, (2004) internet bağımlılığı terimini ilk açığa çıkaran kişi olmakla beraber internetin bireyler üzerinde bağımlılık yapıcı bir etkisi olduğundan; Greenfield (1999) ise internet bağımlısı bireylerde bir takım dürtü kontrol bozukluğu belirtileri gözlemlendiğinden bahsetmiştir. İnternetin problemlili kullanılması, internet bağımlılığına yol açarak bireylerin sürekli internete bağlı kalma isteğinden vazgeçememesine sebep olmaktadır. Bu durum klinik bir rahatsızlık olarak görülmekte olup bireylerin bu isteği önleyememesi halinde sosyal problemlerde artma, stres seviyesinde artma, sinirlilik ve gerginlik hali gibi sorunların da açığa çıktığı görülmektedir (Kalaydjian ve ark., 2009).

İnternet bağımlılığı genel olarak “*internet ortamında sürekli var olmayı isteme arzusu ve internet karşısında kontrolsüz bir şekilde vakit geçirme*” olarak tanımlanmaktadır (Kırık 2013: 89). İnternet bağlantısının olmadığı zaman diliminin bireyler tarafından değersiz görülmesi, bağlantının kesildiği zamanlarda sürekli internete bağlı kalma isteği, bu isteğin önlenememesi gibi durumlar bireylerin hayat düzenini bozmakta ve internete bağımlı hale geldiğini göstermektedir (Young, 2004). İngilizce *Being NetlessFobia* olarak tanımlanan ve yeni bir kavram olan bu durum *Netlessfobi* olarak dilimize geçmiştir. Netlessfobi, internet bağımlılığı ve nomofobi ile ilişki içinde olup patolojik kullanım sorununu ortaya çıkarmaktadır (Güney, 2000; Akman ve Işık, 2018). Öztürk, (2015: 633) Netlessfobi’yi “*kişinin internetsiz ortamlarda kalamama ve bu durumdan yoğun şekilde endişe ve rahatsızlık duymasıdır*” şeklinde tanımlamaktadır. Bir bireyin *netlessfobik* olarak tanımlanabilmesi için sadece akıllı telefona sahip olması ya da internette veya sosyal medyada çok fazla vakit geçirmesi yeterli değildir. Netlessfobik bir birey tıpkı nomofobik bireylerde olduğu gibi internetsiz ortamlardan uzak durma, sürekli çevrimiçi olma isteği, mailleri kontrol etme, sosyal medya hesaplarını güncelleme, internete girmek için çeşitli bahaneler üretme gibi fiziksel ve ruhsal bir takım belirtiler göstermektedir (Öztürk, 2015). Epidemiyolojik araştırmalara göre, internet bağımlısı olan bireylerin neredeyse yarısında farklı psikiyatrik bozuklukların açığa çıkabileceği düşünülmektedir (Odabaşoğlu ve ark., 2007). Türkiye’de de bu sorunların ciddiyeti anlaşılmış olup 2012 yılında İstanbul Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve

Araştırma Hastanesi'nde, psikiyatri branşları arasında yeni bir özel dal polikliniği olarak "İnternet Bağımlılığı Polikliniği" açılmış olup, günümüzde de hizmet vermeye devam etmektedir (İstanbul Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi resmi internet sayfası, Erişim: 25.04.2019; <https://bakirkoyruhsinireah.saglik.gov.tr>). Ayrıca o tarihten beri internet bağımlılarına yönelik hizmet veren kurumlarda artış olmuştur. Kamuda, Bursa Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesindeki "Davranışsal Bağımlılık Polikliniği" (Bursa Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesi resmi internet sayfası, Erişim: 25.04.2019; <https://bursayuksehtisaseah.saglik.gov.tr/>), özel sektörde ise Bağımlılık Tedavi Merkezi (<http://www.batem34.com>) gibi kurumlar internet bağımlılarına hizmet sunan kurumlar arasında sayılabilir.

2.4.2. Fo-MO

Akıllı telefonlar, kullanım kolaylığı ve internete her yerden kolayca erişebilme olanağı sunması sayesinde günümüz genç neslinin sosyal medya platformlarındaki çevrimiçi etkinliklerini büyük ölçüde artırmıştır. Sosyal medya, kişilerin çeşitli içerikler oluşturabildiği ve bunların paylaşılabilirdiği, karşılıklı olarak iletişim kurulabilen, bireyin kendi kimliğini istediği şekilde yapılandırarak sunabildiği sosyal bir platformdur (Doğan ve Karakuş, 2016). Sosyal medya kişilere diğer kullanıcılarla bağlantı kurabilme, sanal topluluk ortamları oluşturabilme, alışveriş yapabilme, fotoğraf veya video paylaşabilme olanağı sunmaktadır. Kullanıcılar da bu platformları birbirlerini takip etmek, bilgi sahibi olmak, eğlenmek veya boş zamanlarını geçirmek için kullanmaktadır (Gökler ve ark, 2016; Diker ve Taşdelen 2017).

Sosyal medyada geçirilen zamanda bireyler streslerini atmakta, yalnızlık ve depresyon gibi psikolojik durumlardan geçici bir süre uzaklaşmaktadır. Bu durum bireylerin kendilerini tatmin etme ve mutluluk hisleri uyandırmaktadır. Bunları sürekli olarak yaşamak isteyen bireylerin sosyal medya bağımlılıkları da bu şekilde başlayıp zamanla artış göstermektedir (Griffiths, 2013). Çoğu sosyal medya kullanıcısı diğer kullanıcılar tarafından beğenilme arzusu ve kendi profillerini daha güzel sunabilme kaygısı içindedir (Alioğlu, 2015). Bu durum sonucunda sosyal medyada geçirilen süre artmaktadır. Çoğu sosyal medya kullanıcısı gerçek kimliklerinin dışında, sanal kimlikler oluşturmakta ve bu sayede kendi istediği gibi bir profile sahip olmaktadır (Kırık, 2015).

Sanal dünyada vakit geçiren topluluğun büyük çoğunluğunu genç nesil oluşturmaktadır. Aktif olarak paylaşım yapan, arkadaşlarının bütün durum güncellemelerini takip eden, gündemi kaçırmaktan korkan ve bu sebeple günün büyük bölümünü bu platformlarda geçiren bireylerde bir takım davranışsal bozukluklar görülmüştür (Przybylski ve ark., 2013; Fox ve Moreland 2015; Gökler ve ark., 2016). İngilizce kökenli *Fear of Missing Out* kelimelerinin kısaltması olan *Fo-MO*, Türkçe'ye çevrildiğinde gündemi kaçırma korkusu olarak tanımlanabilen yeni bir kavram olarak açığa çıkmıştır. İlgili yazında bu kavram çoğunlukla sosyal medya etkileşimlerinden uzak kalındığında endişe duyma, sosyal medyadaki güncellemeleri görememe korkusu, etkileşimlerden haber alınmadığında sosyal kaygı gibi takıntılı davranışlar için kullanıldığı görülmektedir (Dossey, 2014; Jones, 2014; Eşitti, 2015; Gökler ve ark., 2016).

FoMO kavramı psikolojik bir durum olarak düşünülmekte ve psikolojinin bir konusu olarak incelenmektedir (Song ve ark., 2017). Bu kavram sosyal medya paylaşımlarının dışında kalma korkusu, gelişmelerden habersiz kalma düşüncesi sonucunda ortaya çıkan kaygının bir sonucudur (Eşitti, 2015). Sosyal medyada geçirilen zamanın farkında olunmaması, sürekli olarak güncellemeleri kontrol etme isteği ve aşırı sosyal medya kullanımı FoMO'nun yani "*gündemi kaçırma korkusu*"nun bir sonucu olarak gösterilebilir (Przybylski ve ark., 2013). Sosyal medyada geçirdiği vakti kontrol edemeyen bir birey sanal dünyadaki bütün gelişmeleri öğrenmek için çok güçlü bir istek duyar ve sürekli bağlantıda kalma isteğinin önüne geçemez (Alt, 2015). Yapılan araştırmalar sonucunda FoMO belirtileri gösteren bireylerin kendini yalnız hissettiği ve bu eksikliği sosyal medyada oluşturduğu kimliğe bürünerek ilgi, sevgi ve şefkat görme isteği ile gidermeye çalıştığı bildirilmiştir (Dossey, 2014; Gökler ve ark., 2016). Bu durum özellikle öğrencilerde daha sık gözlenmektedir (Dossey, 2014).

Sosyal medya bağımlıları internet gereksinimlerini akıllı telefonları aracılığı ile gidermektedir. Saatlerce sosyal medyada vakit geçiren bir bireyin hem akıllı telefon kullanım süresi hem de internet kullanım süresi artmaktadır. İnternette ve sosyal medyada bu denli fazla zaman harcama bir yandan iletişim ve etkileşimi sürdürme diğer yandan da beğenilme, kişisel tatmin sağlama ve gelişmeleri kaçırmak istememe gibi nedenlere dayanmaktadır. Bu süreç de Nomofobi, Netlessfobi ve FoMO kavramları ve

olguları arasındaki ilişkiler daha belirgin hale getirmekte olup bilimsel araştırmalar için de yeni bir ilgi alanı oluşturmaktadır.

2.5. Nomofobi İle İlgili Çalışmalar

Bu bölümde nomofobi kavramı ile ilgili olarak yayımlanmış olan uluslararası ve ulusal düzeydeki çalışmalara, bu çalışmaların gerçekleştirildiği ülkelere ve örneklem özelliklerine yer verilmektedir. Bu sayede bilimsel yazındaki çalışmaları genel bir çerçevede ele almak mümkün olacak ve çalışmaların ilgi alanlarındaki benzerlik ve farklılıklar ile birlikte mevcut bilgi birikimindeki eksiklikler göz önüne serilebilecektir.

2.5.1. Nomofobi Kavramı ve Uluslararası Örnekleme Yapılan Çalışmalar

Nomofobi kavramı ile ilgili literatür tarandığında çalışmaların akıllı telefonların hayatımıza girip yerleşmesi ile birlikte son birkaç yıl içerisinde başladığı ve doğal olarak tarihinin çok eskilere dayanmadığı ancak hızla artış gösterdiği görülmektedir. Çalışmaların çoğunlukla Amerika (Cheever ve ark. 2014; Yildirim ve Correia 2015; Mendoza ve ark., 2018; Rosales Humani ve ark., 2019;) ve Hindistan (Bıvın ve ark., 2013; Sharma ve ark., 2015; Pavithra ve ark., 2015; Kanmani ve ark., 2017; Prasad ve ark., 2017) gibi ülkelerde ve özellikle öğrencileri (Bıvın ve ark., 2013; Pavithra ve ark., 2015; Sharma ve ark., 2015; Yildirim ve Correia 2015; Argumosa-Villar ve ark., 2017; Gonzalez-Cabrera ve ark., 2017; Kanmani ve ark. 2017; Prasad ve ark., 2017; Mendoza ve ark., 2018; Gutieres-Puertas ve ark., 2019; Rosales Huamani ve ark., 2019) içerecek şekilde genç nüfusta gerçekleştirildiği görülmektedir. Ayrıca çalışma örneklemi incelendiğinde sağlık alanında öğrenim gören öğrenciler ile yapılan çalışmaların (Bıvın ve ark., 2013; Pavithra ve ark., 2015; Sharma ve ark., 2015; Gutieres-Puertas ve ark., 2019) fazlalığı da dikkat çekici bir unsur olarak değerlendirilebilir.

Tablo 2-1 de uluslararası örnekleme Nomofobi ile ilgili yapılmış çalışmalar yer almaktadır.

Tablo 2-1: Nomofobi ile ilgili uluslararası örnekleme yapılmış çalışmalar

Yazarlar ve yayın yılı	Çalışma adı	Ülke ve örnekleme özellikleri
Gutierrez-Puertas ve ark., (2019)	Comparative study of nomophobia among Spanish and Portuguese nursing students	İspanya ve Portekiz 258 hemşirelik öğrencisi • Portekiz 128 öğrenci • İspanya 130 öğrenci
Rosales Huamani ve ark., (2019)	Determining symptomatic factors of nomophobia in Peruvian Students from the National University of Engineering	Amerika • 461 mühendislik öğrencisi
Mendoza ve ark., (2018)	The effect of cellphones on attention and learning: The influences of time, distraction, and nomophobia	Amerika • 160 öğrenci
Olivencia-Carrion ve ark., (2018)	Temperament and characteristics related to nomophobia	İspanya • 968 katılımcı
Argumosa-Villar ve ark., (2017)	Exploratory investigation of theoretical predictors of nomophobia using the Mobile Phone Involvement Questionnaire (MPIQ)	İspanya • 242 öğrenci
Gonzalez-Cabrera ve ark., (2017)	Adaptation of the Nomophobia Questionnaire (NMP-Q) to Spanish in a sample of adolescents	İspanya • 306 öğrenci
Kanmani ve ark. (2017)	NOMOPHOBIA – An Insight into Its Psychological Aspects in India	Hindistan • 1500 öğrenci
King ve ark., (2017)	Nomophobia: Clinic and demographic profile of social network excessive users	Brezilya • 113 katılımcı (öğrenci, işçi, ev hanımı vd.)
Prasad ve ark., (2017)	Nomophobia: A Cross-sectional Study to Assess Mobile Phone Usage Among Dental Students	Hindistan • 554 öğrenci
Pavithra MB ve ark., (2015)	A study on nomophobia- mobile phone dependence, among students of a medical college in Bangalore	Hindistan • 200 sağlık öğrencisi
Sharma ve ark., (2015)	Rising concern of nomophobia amongst Indian medical students	Hindistan • 130 sağlık öğrencisi
Yildirim ve Correia (2015)	Exploring the dimensions of nomophobia: Development and validation of a self-reported questionnaire	Amerika • 301 öğrenci
Cheever ve ark., (2014)	Out of sight is not out of mind: The impact of restricting wireless mobile device use on anxiety levels among low, moderate and high users	Amerika • 163 katılımcı
Bıvın ve ark., (2013)	Nomophobia- Do we really need to worry about	Hindistan • 547 sağlık bilimleri öğrencisi
Lee ve ark., (2013)	“The dark side of smartphone usage: Psychological traits, compulsive behavior and technostress	Tayvan • 325 katılımcı
Choliz M. (2012)	Mobile-phone addiction in adolescence: The Test of Mobile Phone Dependence (TMD)	İspanya • 2.486 kişi (12-18 yaş aralığındaki adölesanlar)

2.5.2. Nomofobi Kavramı ve Türkiye Örnekleminde Yapılan Çalışmalar

Nomofobi kavramı ile ilgili olarak Türk örnekleme yapılan ilk çalışma Yıldırım ve arkadaşları tarafından 2015 yılında yayımlanmıştır. Ancak aradan geçen

zamanda bu konunun araştırmacıların çok ilgisini çektiği görülmektedir. Öyle ki kısa süre içerisinde bu kavramla ilgili olarak yayımlanmış makale sayısı hızla artmıştır. Çalışmalar Türkiye'nin Ankara (Gürsel 2018; Yasan Ak ve Yıldırım 2018), Balıkesir (Aşık, 2018), Nevşehir (Turan ve İşçitürk, 2018), Konya (Yorulmaz ve ark., 2018), Bolu (Altundağ ve Bulut, 2017), Malatya (Erdem ve ark., 2016; Erdem ve ark., 2017), İstanbul (Hoşgör ve ark., 2017; Karaca, 2017), Burdur (Minaz ve Çetinkaya Bozkurt, 2017) Edirne (Gezgin ve ark., 2016) gibi farklı şehirlerinde gerçekleştirilmiş olup çalışmaların örneklemi ise üniversite öğrencilerinden (Adnan ve Gezgin 2016; Erdem ve ark., 2016; Gezgin ve ark., 2016; Altundağ ve Bulut 2017; Erdem ve ark., 2017; Gezgin ve ark., 2017; Minaz ve Çetinkaya Bozkurt 2017; Karaca 2017; Aşık 2018; Gezgin ve ark., 2018; Gürsel 2018; Sırakaya 2018; Turan ve İşçitürk 2018; Yayan ve ark., 2018; Yasan Ak ve Yıldırım, 2018; Yorulmaz ve ark., 2018), lise öğrencilerinden (Hoşgör ve ark., 2017; Yıldız Durak 2018), sosyal ağ kullanıcılarından (Gezgin ve ark., 2017) ve hastalardan (Kocabaş, Sezer Korucu 2018) oluşmaktadır. Yapılan çoğu araştırmanın örneklemini üniversite öğrencilerinin ve genç nüfusun oluşturduğu görülmektedir. Yine Nomofobi kavramının yazına yeni girmiş olmasının da etkisiyle çalışmalar daha çok bu kavramı tanımlamaya yönelik olarak yürütülmüştür.

Tablo 2-2 de 2016-2018 yılları arasında Türkiye örnekleminde Nomofobi ile ilgili yapılmış çalışmalar yer almaktadır.

Tablo 2-2: Nomofobi ile ilgili Türkiye örnekleminde yapılmış çalışmalar

Yazarlar ve yayın yılı	Çalışma Adı	Şehir ve örneklem
Aşık (2018)	Aidiyat duygusu ve nomofobi ilişkisi: turizm öğrencileri üzerinde bir araştırma	Balıkesir <ul style="list-style-type: none"> • 106 Turizm Meslek Yüksek Okulu öğrencisi
Yıldız Durak (2018)	What would you do without your smartphone? Adolescents' social media usage, locus of control, and loneliness as a predictor of nomophobia	• 786 ortaokul öğrencisi
Gezgin ve ark., (2018)	The Relationship between Nomophobia and Loneliness among Turkish Adolescents	• 301 adölesan
Gezgin ve ark., (2018)	Genç nesil arasında yaygınlaşan bir bağımlılık: akıllı telefon bağımlılığının cinsiyet başarı ve mobil oyun oynama değişkenleri açısından incelenmesi	• 301 üniversite öğrencisi
Gürsel (2018)	Symptoms associated with mobile phone usage among turkish university students.	Ankara <ul style="list-style-type: none"> • 531 üniversite öğrencisi
Sırakaya (2018)	Ön lisans öğrencilerin nomofobi düzeylerinin akıllı telefon kullanım düzeylerine göre incelenmesi	• 439 üniversite öğrencisi

Kocabaş, Sezer Korucu (2018)	Dijital çağın hastalığı nomofobi üzerine bir araştırma	• 388 hasta
Turan ve İşçitürk, (2018)	İlahiyat fakültesi öğrencilerin nomofobi düzeylerinin çeşitli faktörler açısından incelenmesi	Nevşehir • 276 üniversite öğrencisi
Yayan ve ark., (2018)	Examination of relationship between nursing student's internet and smartphone addictions	• 788 hemşirelik öğrencisi
Yasan Ak ve Yıldırım (2018)	Nomophobia among Undergraduate Students: The Case of a Turkish State University	Ankara • 146 üniversite öğrencisi
Yorulmaz ve ark., (2018)	Üniversite öğrencilerinde Nomofobinin uyku ertelemeye etkisi	Konya • 300 üniversite öğrencisi
Altundağ ve Bulut (2017)	Aday sınıf öğretmenlerinde problemlili akıllı telefon kullanımının incelenmesi	Bolu • 294 üniversite öğrencisi
Erdem ve ark., (2017)	Mobil telefon yoksunluğu korkusu (nomofobi) yayılımı: Türkiye'den üniversite öğrencileri ve kamu çalışanları örnekleme	Malatya • Kamu ulaştırma sektöründe çalışan 265 kişi • 202 üniversite öğrencisi
Gezgin ve ark., (2017)	Öğretmen adayları arasında nomofobi yaygınlığı: Trakya Üniversitesi örneği	• 818 üniversite öğrencisi
Gezgin ve ark., (2017)	Sosyal ağ kullanıcılarının nomofobi düzeylerinin çeşitli faktörler açısından incelenmesi	• 1151 Sosyal ağ kullanıcısı
Hoşgör ve ark., (2017)	Nomofobinin günlük akıllı telefon kullanım süresi ve okul başarısı üzerindeki etkisi: sağlık personeli adayları örneği	İstanbul • 195 kolej öğrencisi
Minaz ve Çetinkaya Bozkurt, (2017)	Üniversite öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin ve kullanım amaçlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi	Burdur • 385 üniversite öğrencisi
Karaca, (2017)	Üniversite öğrencilerinin internet bağımlılığı ile akıllı telefon kullanma alışkanlıkları arasındaki ilişkilerin incelenmesi	İstanbul • 298 üniversite öğrencisi
Adnan ve Gezgin (2016)	Modern çağın yeni fobisi: üniversite öğrencileri arasında nomofobi prevalansı	• 433 üniversite öğrencisi
Erdem ve ark., (2016)	Üniversite öğrencilerinde mobil telefon yoksunluğu korkusunun (nomofobi) akademik başarıya etkisi	Malatya • 312 üniversite son sınıf öğrencisi
Gezgin ve ark., (2016)	Nomophobia prevalence among pre-service teachers: A case of Trakya university	Edirne • 818 üniversite öğrencisi
Kaplan Akıllı, Gezgin (2016)	Üniversite öğrencilerinin nomofobi düzeyleri ile farklı davranış örüntülerinin arasındaki ilişkilerin incelenmesi	• 683 üniversite öğrencisi (19 farklı üniversite)
Yıldırım ve ark., (2015)	A growing fear: Prevalence of nomophobia among Turkish college students	• 537 üniversite öğrencisi

Tablo 2-2'deki yayınlar incelendiğinde büyük çoğunluğunun öğrenci örnekleminde yapıldığı görülmektedir. Ayrıca hemşirelik öğrencileri ile ya da hastalar

ile yapılmış çalışmalar olmasına karşın, hemşirelerin nomofobi düzeylerini ya da ilişkili/etkili değişkenleri inceleyen ampirik çalışmaya rastlanmamıştır.

2.6. Kişilik Kavramı ve Beş Faktör Kişilik Özellikleri Kuramı

Kişilik ile ilgili çalışma yapan çok fazla araştırmacı olmasına rağmen Avusturyalı bir nörolog olan Freud psikoloji tarihinin ilk kişilik kuramcısı olarak kabul edilmektedir (Burger, 2006). Freud, bireyin çevresine karşı sergilediği bazı davranışların ortaya çıkmasını bilinçsiz ve istem dışı oluşan birtakım güçlere bağlamıştır (Güneş, 2016). Bir diğer kişilik kuramcısı olan Carl Jung ise, kişiliği *kolektif bilinç* kavramı ile açıklamaktadır (Parlak ve Koçoğlu Sazkaya, 2018). Freud'un öğrencisi olan ve onun düşüncelerinden etkilenmiş olan Erich Fromm ise tarihsel, ekonomik, sosyolojik ve antropolojik faktörlerin kişilik üzerinde etkisi olduğunu ve kişiliği etkilediğini savunmuştur (Güneş, 2016). Alfred Adler, Jung'un öğrencisidir ve Jung ile aynı düşünceyi savunmuştur (Şimşek ve ark., 2011). Adler kişiliğin çevreden etkilendiğini, geçmişteki yaşam deneyiminin bugünkü kişiliğin oluşmasında etkisi olduğunu düşünmektedir (Topses, 2003). Diğer yandan kişilik kavramına ilişkin literatür incelendiğinde pek çok tanım ile karşılaşmak mümkündür. Bu tanımlardan bazılarını Tablo 2-3'de yer verilmektedir.

Tablo 2-3: Kişilik Tanımları

Hellriegel, Slocum ve Woodman (1989)	<i>“Kişilik, insanların belli bir zaman içinde kazandıkları biyolojik ve sosyal özellikleri ile sürekliliğini koruyan davranış, duygu, düşünce ve eylemlerinden oluşan bir bütündür.”</i>
McCrae ve Costa, (1992)	<i>“Kişilik, genel olarak insan davranışlarına yön veren istikrarlı ve en önemli özelliklerden biridir.”</i>
Goldberg, (1993) Olver ve Mooradian, (2003)	<i>“Kişilik, bireyin çevresiyle etkileşimi ile şekillenen değişmez özelliklerdir.”</i>
Robbins ve Judge, (2012)	<i>“Kişilik, bir bireyin diğer bireylere tepki göstermek ve onlarla etkileşime girmek için kullandığı yollar olarak, bireyin sergilediği ölçülebilir özelliklerdir.”</i>
Zweig ve Webster, (2004)	<i>“Kişilik; bir bireyin tüm tutum, ilgi ve becerilerini, giyim ve konuşma tarzını, fiziksel görünümünü, beden dilini, iletişim yeteneklerini, tepkilerini ve alışkanlıklarını kapsayan oldukça geniş bir konu ve böylelikle bireyin tüm özelliklerini açıklayan bir kavramdır. En genel tanımıyla kişilik; bireyin kendine özgü, onu diğerlerinden ayıran ve değişmez davranışları olarak tanımlanmaktadır.”</i>
Erdoğan (1991)	<i>“Kişilik, belirli bir bireyin zihinsel ve bedensel özelliklerinde görülen farklılıklar ve bu farklılıkların kişinin davranış ve düşüncelerine yansıtış biçimidir.”</i>
Cüceloğlu (2003)	<i>“Kişilik, bireyin iç ve dış çevresi ile kurduğu, kendisini diğer bireylerden ayırt edici, tutarlı ve yapılaşmış ilişki biçimidir.”</i>

Kişiliğin gelişimi ve oluşumuna yönelik bir çok görüş vardır. Kişiliğin oluşumu, psikolojik bir süreçle ilişkilendirilmekte ve genetik faktörlerin kişiliğin oluşumunda büyük bir etkiye sahip olduğu yönündedir (Caspi ve ark., 2005; Parks ve Guay, 2009). Bir başka görüşte de bir bireyin kişiliğini doğuştan gelen özelliklerinin yanında biyolojik, psikolojik kalıtsal ya da sonradan edinilmiş davranış gibi faktörlerde etkilemektedir. Bunların yanında çevrenin etkisinde kişiliği etkileyen önemli faktörlerden biridir (Yelboğa, 2006). Alan (2016) ise doktora tezinde kişiliği etkileyen faktörleri *“aile, arkadaş çevresi, sosyokültürel çevre, sosyal yapı ve sınıf faktörü, referans grupları, coğrafi ve fiziki faktörler, çevresel faktörler”* olarak incelemiş ve ele almıştır.

Birçok kuramcı kişilik modelleri yaklaşımları ile ilgili farklı düşünceler ortaya atmıştır. Kişilik özellikleri ile ilgili birçok görüş ortaya konmasına karşın Beş Faktör Kişilik Kuramı'nın hepsini kapsadığı belirtilmektedir (Bacanlı ve ark., 2009) Kişilerarası farklılıkları ortaya çıkarmak amacıyla durumlar karşısında sergilenen davranışlara odaklanan beş faktör kişilik özellikleri, kişilerin yaşam boyunca değişmeyen davranışsal eğilimleridir (Costa ve McCrae, 1995). Beş faktör kişilik modelinin ilk temelleri 1900'lü yıllarda Allport, Odbert ve Thurstone gibi araştırmacıların çalışmaları ile atılmıştır. Aynı yıllarda Costa ve McCrae ise bireylerde var olan davranış biçimleri ile ilgili birkaç grup üzerinde yaptığı çalışmalarla kişiliğin oluşumunu beş faktöre bağlamıştır (Develioğlu ve Tekin, 2013). Bu beş faktör bilim dünyasında da kabul edilmiş ve kişiliğin evrensel değerlendirme modeli olarak kullanılmaya başlanmıştır (Karaca, 2007). Modelin geçerliliği ile ilgili farklı dillerde çalışmalar yapılmıştır ve sonucunda ise bu model geçerli bulunmuştur (Somer ve ark., 2002). İngilizce *The Big Five Theory* olarak literatüre geçen bu modelde kişiliğin farklı türleri olduğunu ve bu türlerinde beş ayrı boyuttan oluştuğu tanımlanmaktadır. Her bir boyut uç noktaları yansıtmaktadır (Karaca, 2007). Bu beş boyut dışa dönüklük (extraversion), uyumluluk (agreeableness), nörotiklik (neuroticism), özdisiplin (conscientiousness), gelişime açıklık (openness) şeklinde hiyerarşik bir sıralamayla ifade edilmiştir (McCrae ve John, 1992; Costa ve McCrae, 1995).

2.6.1. Dışa dönüklük (Extraversion)

Dışa dönüklük kavramı, en genel anlamıyla bir bireyin sosyal çevresinde aktifliğini girişkenliğini ve iletişime açık olmasını ifade etmektedir (Barnett, 2006). Costa ve arkadaşları (1991: 893) dışa dönük bireyleri "*girişken, aktif, iddialı, maceracı - heyecan odaklı, iyimser ve sıcakkanlı*" şeklinde altı temel sıfat ile tanımlamıştır. Yapılan çoğu araştırma dışa dönük bireyin arkadaş canlısı, sosyal ve hayat dolu, neşeli, enerjik, konuşkan, iletişim kurmayı seven ve pozitif olma gibi özelliklerini vurgulamaktadır (Costa ve ark., 1991; Yeni, 2015; Morsünbül, 2014). Bu kişiler takdir edildiğinde ya da başkalarından üstün olduklarında motivasyonları da kolayca yükselir. Stres altında kolayca çözüm üretebilme yeteneğine sahiptirler (Girgin, 2007). Dışa dönüklüğün düşük olduğu yani içe dönük bireylerde ise çekingen, yalnızlığı seven, utangaç, sessiz ve sakin kişilik özelliklerinin baskın olduğu görülmektedir (Costa ve ark., 1986; Bono ve ark., 2002; Dede, 2009). Dışa dönük bireyler, içe dönük bireylere

göre daha girişkendirler ve daha kolay iletişim kurabilme özelliklerine sahiptirler (Somer, Korkmaz ve Tatar, 2002). Bu kişilerin kendilerini ifade etme biçimleri içe dönük bireylere göre daha kolaydır (Girgin, 2007).

2.6.2. Uyumluluk (Agreeableness)

Beş faktör kişilik özelliklerinin uyumluluk boyutu farklı kaynaklarda “yumuşak başlılık” (Günel, 2010; Çivitci ve Arıcıoğlu, 2012; Çetin ve Alacalar Çakır, 2016) ve “geçimlilik” (Yelboğa, 2006) tanımlamalarıyla kullanıldığı görülmüştür. Sosyal çevresinde arkadaş canlısı, samimi, hoşgörülü, yumuşak kalpli, hırslı olmayan, ılımlı, esnek, uysal ve uzlaşmacı olan bireyler uyumluluk kişilik özelliğine sahip olarak tanımlanmaktadır (Bono ve ark., 2002; Develioğlu, 2013). Costa ve arkadaşları, (1991: 893) uyumluluk kişilik özelliğine sahip bireyleri “*dürüstlük, uyma, alçakgönüllülük, güven ve merhamet*” şeklinde beş temel sıfat ile tanımlamıştır. Bu boyut genel itibariyle uyumlu olma, uyum sağlama geçimli olma ve uzlaşmacı özellikler için kullanılmaktadır (Somer ve ark., 2002). Uyumluluk özelliği yüksek bireylerin sosyal ilişkileri de güçlüdür (Costa ve ark., 1991). Uyumluluk özelliği düşük yani uyumsuz olan bireylerde ise geçimsizlik, anlaşmazlık, uzlaşmacı olmayan ve çıkarıcı özelliklerin yüksek olduğu görülmüştür (Sevi, 2009).

2.6.3. Nörotiklik (Neuroticism)

Nörotiklik bazı kaynaklarda “duygusal dengesizlik/nevrotizm” (Çivitci ve Arıcıoğlu, 2012; Işık ve Kaptangil, 2018) “nevrotiklik” (Bozkurt ve ark., 2017; Parlak ve Koçoğlu Sazkaya, 2018), “duygusal denge” (Günel, 2010; Ötken ve Cenkci, 2013; Çetin ve Alacalar Çakır, 2016; Öz ve Tortop, 2018), “duygusal tutarlık (Emotional stability)” (Günel, 2010) ve “duygusallık” (Yelboğa, 2006) gibi çeşitli şekillerde ifade edilmektedir. Nörotiklik kişilik özelliği bireylerin sosyal çevresindeki ilişkilerde önemli bir faktördür (Yıldırım, 2014).

Nevrotik bireyler hem kişiler arası ilişkiler konusunda hem de bu ilişkileri devam ettirebilme konusunda sıkıntı yaşamaktadırlar. Nevrotik özellikleri yüksek olan bireylerde kırgınlık, sinirlilik, öfkeli olma, dengesizlik, suçluluk hissi, içe kapanıklık, hüznün, korku gibi olumsuz duygular görülmektedir (Costa ve McCrae, 1995; Basım ve ark., 2009; Koçoğlu, 2014). Costa ve arkadaşları, (1991: 893) nevrotik bireyleri tanımlarken “*endişeli, düşmanca duygulara sahip, düşüncesiz, depresif, benlik bilinci olmayan ve kırılğan*” şeklinde altı temel sıfat kullanmıştır. Nevrotik bireyler genellikle

negatif duygular yaşamaya yatkındırlar ve bu durum sonucunda bu bireylerde bir takım davranış bozuklukları da görülmüştür (Cooper ve ark., 2013). Bunun yanısıra bazı nörotik bireyler ruhsal sağlık sorunlarıyla da karşı karşıyadır. Depresyon ile ilişkili olarak psikiyatrik sorunların gelişmesi de kaçınılmaz olmaktadır (Christensen ve Kessing, 2006; Jylhä ve Isometsä, 2006). Uysal, sakin, pozitif, sabırlı rahat, kendine güvenen bireylerin ise nörotiklik seviyesinin düşük olduğu düşünülmektedir (Costa ve McCrae, 1995; Girgin 2007; Bitlisli ve ark., 2013).

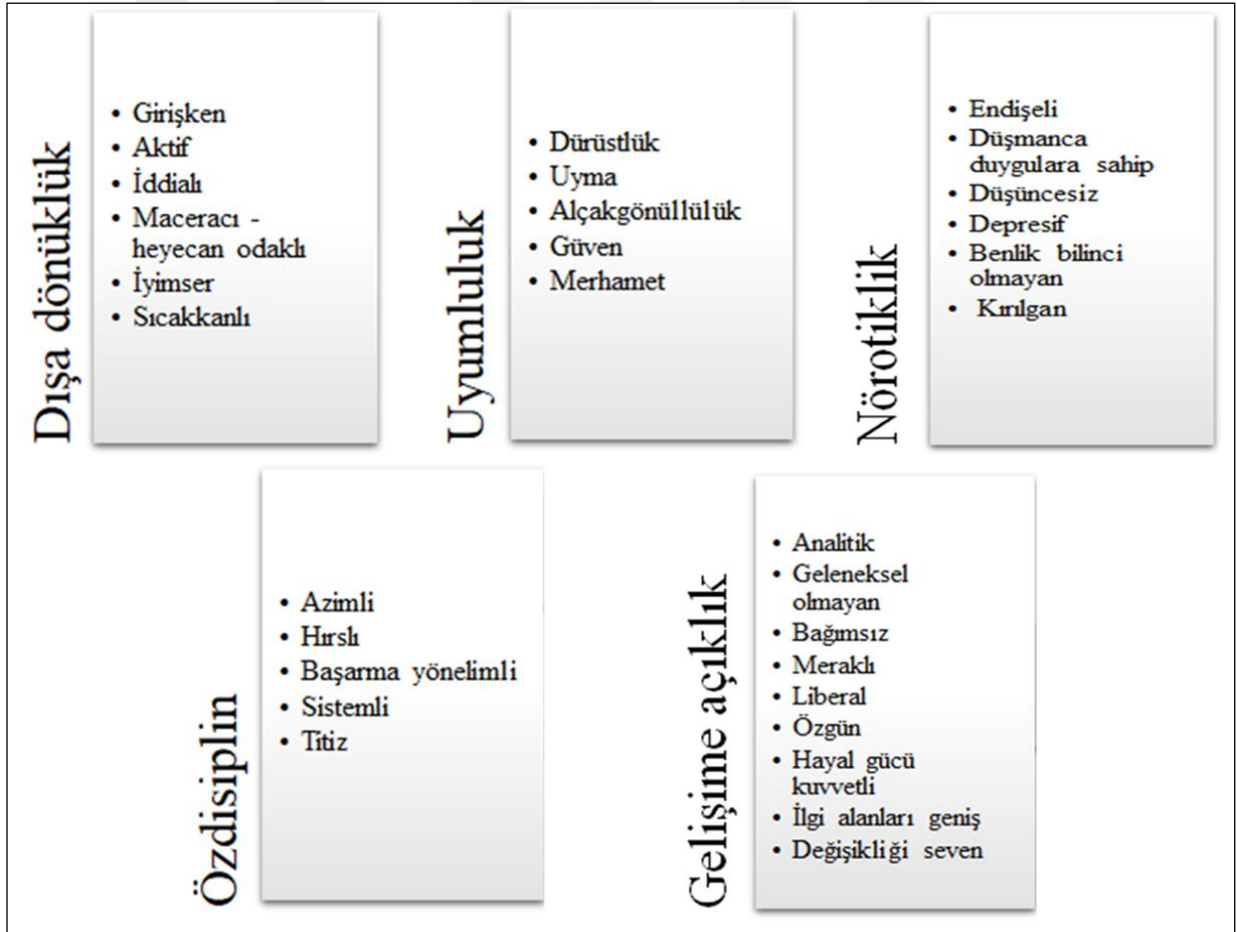
2.6.4. Özdisiplin (Conscientiousness)

Özdisiplin, çeşitli kaynaklarda “özdenetim” (Günel, 2010) ve “sorumluluk” (Yelboğa, 2006; Günel, 2010; Çivitci ve Arıcıoğlu, 2012; Ötken ve Cenkci, 2013; Çetin ve Alacalar Çakır, 2016; Bozkurt ve ark., 2017; Işık ve Kaptangil, 2018; Öz ve Tortop, 2018) şeklinde de kullanılmaktadır. Özdisiplin kişilik özelliğine genellikle çalışkan, sağduyulu, gayretli ve sorumluluk bilincine sahip bireylerde görülmektedir (McCrae ve Costa, 1997). Costa ve arkadaşları (1991: 893), özdisiplin kişilik özelliğine sahip bireyleri “*azimli, hırslı, başarıya yönelimli, sistemli ve titiz*” gibi temel sıfatlar ile tanımlamıştır. Bu bireyler azimli, hırslı, başarı odaklı bir yapıya sahiptirler, hedeflerine odaklanırlar ve bu doğrultuda ilerlerler. Sistemli ve titiz çalıştıkları için, bütün dikkat dağıtıcı faktörlere rağmen üstlendikleri görevi zamanında teslim ederler, sabırlı ve kararlıdırlar. Bu bireyler etik ilkelere bağlıdırlar. Özdisiplin faktörü yüksek bireylerde görülen aşırı titizlik ve mükemmelliyetçilik özellikleri ise olumsuz olarak değerlendirilmektedir. Özdisiplin kişilik özelliği düşük olan bireylerde ise genellikle plansız, görevleri erteleme, hızlı dikkat dağınıklığı, başarısızlık karşısında hemen pes etme, düzensizlik, tembellik gibi özellikler ağır basmaktadır (Bitlisli ve ark., 2013; Sevi, 2009; Girgin, 2007; Robbins ve Judge, 2007).

2.6.5. Gelişime açıklık (Openness)

Gelişime açıklık beş faktör kişilik özelliklerinin son boyutudur. Bu faktör incelendiğinde çeşitli kaynaklarda “açıklık” (Yelboğa, 2006; Öz ve Tortop, 2018) “deneyime açıklık (Openness to experience)” (Çivitci ve Arıcıoğlu, 2012; Çetin ve Alacalar Çakır, 2016; Bozkurt ve ark., 2017), “yeniliğe açıklık” (Ötken ve Cenkci, 2013) tanımlamalarıyla da kullanıldığı görülmektedir. Açıklık kişilik özelliği bireylerin aldığı eğitimle değişiklik gösterebilir. Bu bireylerin hayal gücünün yüksek olduğu düşünülmektedir (Girgin, 2007). Costa ve arkadaşları, (1991: 893) gelişime açık olan

bireyleri şu sıfatlarla tanımlamıştır: “*analitik, geleneksel olmayan, bağımsız, meraklı, liberal, özgün, hayal gücü kuvvetli, ilgi alanları geniş ve değişikliği seven*”. Ayrıca beş faktör kişilik özelliklerinin sonuncusu olan gelişime açıklık, bilişsel yönü en ağır basan faktördür (Basım ve ark., 2009). Gelişime açık bireyler, çok yönlü olmakla beraber bu kişilerin maceracı, hayal gücü yüksek, yenilik seven, yaratıcılıkları yüksek, meraklı ve zeki oldukları düşünülmektedir (Barrick ve Mount, 1991). Bu yönü çok gelişen bireylerin analitik düşünebilme yetenekleri yüksektir, yeniliğe ve gelişime açık oldukları için her alana ilgi duyarlarken, bu yönü gelişmeyen bireyler ise tutucu, ilgisiz, geleneksel olarak nitelendirilirler (Bono ve ark., 2002; Yelboğa, 2006). Aşağıdaki şekilde Costa ve arkadaşlarının (1991) Beş Faktör Kişilik Özelliklerine yönelik kullandıkları sıfatlar şematize edilmiştir (Şekil 2-2).

Şekil 2-2: Beş Faktör Kişilik Özellikleri'ni tanımlayan sıfatlar (Costa ve arkadaşları 1991'den uyarlama)

2.7. Hemşirelerin Kişilik Özelliklerine Yönelik Çalışmalar

Bireylerin sahip olduğu kişilik özellikleri hem bireysel hem de örgütsel açıdan pek çok algı, tutum ve davranışı etkilemektedir. Bu nedenle kişilik pek çok sektörde ilgi konusu olmuştur. Dolayısıyla hemşirelik literatüründe de hemşirelerin kişilik özelliklerini belirlemeye ve bu özelliklerinin çeşitli kavramlarla olan etkileşimlerini ortaya koymaya yönelik çalışmalara rastlamak mümkündür. Bu bölümde ulusal düzeyde yapılmış çalışmalara ve çalışma sonuçlarına kısaca değinilmektedir.

Uzuntarla ve Cihangiroğlu'nun (2016) hemşirelerde akılcı ilaç kullanımına yönelik tutum ve davranışlarının kişilik özellikleri ile ilişkisini incelemek amacıyla gerçekleştirdikleri çalışmalarında sonuçların bir kısmı kişilik alt boyutları yerine ölçek toplam puanı üzerinden verildiği için örnekleme oluşturan hemşirelerin hangi kişilik özelliğinin daha yüksek olduğunu söylemek mümkün değildir. Ancak hemşirelerin dışa dönüklük, uyumluluk, duygusal denge, gelişime açıklık yönündeki kişilik özelliklerinin yanlış hastaya ya da yanlış zamanda uygulama yapılması veya ilaç atlama gibi durumlar açısından istatistiksel açıdan anlamlı farklar oluşturduğu raporlanmaktadır.

Gözel ve arkadaşlarının (2017) Eysenck Kişilik Anketi'ni kullanarak, hemşirelerin kişilik özelliklerini belirlemek ve bireysel performans standartları ile arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla gerçekleştirdikleri çalışmalarında, araştırmaya katılan 171 hemşirenin en yüksek puanı yalan alt boyutundan aldığı ve bunu sırasıyla dışa dönüklük, nörotisizm ve psikotisizm alt boyutlarının geldiği raporlanmaktadır. Diğer yandan araştırmacılar hemşirelerin kişilik özellikleri puanlarının cinsiyet, çalışma şekli, aylık nöbet sayısı ve eğitim durumuna göre farklılaşmadığı ancak haftalık çalışma süresine göre psikotisizm, çalışma yıllarına göre ise yalan ve nörotisizm alt boyutlarının anlamlı biçimde farklılaştığını raporlamıştır. Ayrıca hemşirelerin nörotisizm ölçümlerinin iş-çalışma ortamları ile iş koşulları arasında ve psikotisizm ölçümleri ile destek hizmetler ölçümleri arasında negatif yönlü ve zayıf ilişki olduğu da sonuçlar arasında yer almaktadır.

Tangül Özcan ve Mercan'ın (2016) kişilik özelliklerinin hemşirelerin empati ve tükenmişlik düzeyleri üzerinde etkisi olduğu düşüncesiyle Eysenck Kişilik Anketi'ni kullanarak yaptıkları çalışmalarında ise araştırmaya katılan 154 hemşirenin nörotisim ve yalan ölçümlerinin; iş memnuniyeti, duygusal tükenme ve duyarsızlaşma gibi tutum ve davranışları üzerinde anlamlı etkiye sahip olduğu raporlanmaktadır.

Köse ve arkadaşlarının (2012) 397 hemşirelik öğrencisi ile internet bağımlılığı, kişilik özellikleri ve zaman yönetimi arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik beş faktör kişilik özellikleri ölçeğini kullanarak yapılan çalışmalarında en yüksek puan ortalamasının gelişime açıklık alt boyutu sonrasında ise sırasıyla yumuşak başlılık, özdenetim, dışa dönüklük ve en düşük puanı ortalaması ise duygusal dengelilik alt boyutlarına sahip olduğu raporlanmıştır. Araştırma sonucunda internet bağımlılığının özdenetim ve yumuşak başlılık kişilik özellikleri ile ters yönlü bir ilişki içinde olduğu belirtilirken; duygusal dengelilik kişilik özelliği ile pozitif ve zayıf bir ilişki içinde olduğu belirtilmektedir. Ayrıca hemşirelik öğrencilerinin özdenetim, dışa dönüklük ve gelişime açıklık ölçümleri ile zaman yönetimleri arasında ise pozitif yönlü ilişki olduğu da çalışma sonuçları arasında yer almaktadır.

Beş faktör kişilik envanteri kullanılarak yönetici hemşirelerin kişilik özelliklerinin belirlendiği bir çalışmada en yüksek puan ortalamasına özdenetim/sorumluluk alt boyutunun, sonrasında ise sırasıyla yumuşak başlılık, gelişime açıklık, dışa dönüklük ve son olarak duygusal tutarsızlık alt boyutunun geldiği görülmüştür. Araştırma sonucunda ileri yaştaki ve lisansüstü eğitim mezunu yönetici hemşirelerin dışa dönüklük ve özdenetim/sorumluluk alt boyutlarında, kadın yönetici hemşirelerin dışa dönüklük, yumuşak başlılık/geçimlilik ve özdenetim/sorumluluk alt boyutlarında, evlilerin ise yumuşak başlılık/geçimlilik ve özdenetim/sorumluluk alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklarla yüksek puan ortalamasına sahip olduğu raporlanmaktadır (Alan, 2016).

Görüldüğü üzere Türkiye örneğinde hemşirelerin kişilik özelliklerinin belirlenmesi ve çeşitli değişkenlerle ilişkilerinin incelenmesine yönelik sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır ve hemşirelerin kişilik özelliklerinin nomofobi kavramı ile ilişkisine yönelik herhangi bir çalışmaya ulaşılamamıştır.

2.8. Kişilik Özellikleri ve Nomofobi İlişkisi

Maslow insanın en temel ihtiyaçları olan fizyolojik ve güvenlik ihtiyaçları karşılandıktan sonra sosyal ihtiyaçlar olan arkadaşlık, aidiyatlık hissi, ebeveyn olma isteği gibi gereksinimleri olduğunu ve bunları karşılamaya yönelik davranışlar sergilediğini söylemiştir. Günümüzde ise bu sosyal gereksinimlerin çoğu internet aracılığı ile insanlarla iletişim kurularak giderilmeye çalışılmaktadır (Ümmet ve Ekşi, 2016). Bireylerde internet kullanım amaçlarından biri olan sosyal ihtiyaçlarının

giderilmesi yönüyle ele alınıp incelendiğinde, kişilik özellikleri ile internet kullanımı arasında bir bağlantı olabileceği de düşünülmektedir (Levin ve Stokes, 1986; Durak Batıgün ve Kılıç 2011). Sosyal Ağ Kuramı'na göre dışa dönük kişilik özelliği gösteren bireyler iletişimi başlatmaktan hoşlanırlar ve bu konuda içe dönük kişilere göre daha başarılıdırlar. Nörotik kişiler ise kaygılı bir yapıya sahip olduklarından dolayı sosyal etkileşimlerde başarılı değildirler (Hojat, 1982 Aktaran: Durak Batıgün ve Kılıç 2011). Bu dışa dönük bireylerin internet kullanım amacı çoğunlukla insanlarla iletişim kurmak ve etkileşime geçmek olduğu için, internetin bu bireylere yararı olduğu savunulmaktadır (Kraut ve ark., 2002). Bir başka düşünce olan Sosyal Ödünleme Hipotezi'ne göre ise, internet kullanımı içe dönük kişilere fayda sağlamaktadır (McKenna ve Bargh, 2000). Bu hipoteze göre içe dönük kişiler sosyal ortamlarda gerçek kişiliğini ortaya çıkartmak yerine anonim bir profil oluşturarak asıl kişiliğinin reddedilme, alay edilme ihtimali ortadan kalktığı için sosyal mecrada kendini daha rahat açma davranışı göstermektedir (Derlega ve ark., 1993; Pennebaker, 1989; Aktaran: Durak Batıgün ve Kılıç, 2011).

Bu konuyla ilgili alanyazın incelendiğinde kişilik özellikleri ve nomofobi ilişkisini ele alan çalışmaların son yıllarda artış gösterdiği de görülmüştür. Öz ve Tortop, (2018) Mobil Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Beş Faktörlü Kişilik Envanterini kullanarak nomofobi ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi bulmak amacıyla 300 üniversite öğrencisiyle yaptıkları çalışmalarında, öğrencilerin yarısından fazlasının (%51,7) nomofobik olma durumu ile ilgili risk altında olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin nomofobi puanlarının cinsiyet, yaş, baba eğitim düzeyi ve okunan fakülte faktörlerine göre farklılaşmadığı bulunmuştur. Öğrencilerin en yüksek kişilik tipi puan ortalamasına gelişime açıklık alt boyutunda ve sonrasında ise sırasıyla sorumluluk, duygusal denge, uyumluluk alt boyutlarında, en düşük puan ortalamasına ise dışa dönüklük alt boyutunda sahip olduğu belirtilmiştir. Nomofobi düzeyi ile kişilik tipleri arasında ise, dışa dönüklük, sorumluluk ve gelişime açıklık alt boyutlarıyla pozitif yönlü ve zayıf güçte, uyumluluk alt boyutuyla pozitif yönlü ve orta güçte ve son olarak duygusal denge alt boyutuyla ise negatif yönlü zayıf güçte bir ilişki olduğu raporlanmıştır.

Işık ve Kaptangil'in (2018), 343 üniversite öğrencisiyle yaptıkları akıllı telefon bağımlılığı ve sosyal medya kullanımının kişilik özelliği ile ilişkisini inceleyen çalışmada, akıllı telefon bağımlılığı ile sorumluluk, deneyime açıklık, uyumluluk ve duygusal dengesizlik alt boyutları ile pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu

raporlanırken, sadece dışa dönüklük alt boyutu ile bir ilişki olmadığı raporlanmaktadır. Yapılan regresyon analizinde ise sorumluluk, uyumluluk ve duygusal dengesizlik alt boyutlarının ilişkisel akıllı telefon bağımlılığı üzerinde pozitif yönde anlamlı bir etkisi olduğu ancak kişilik özelliklerinin öznel akıllı telefon bağımlılığı üzerinde bir etkisinin olmadığı görülmüştür. Sosyal medya ve akıllı telefon bağımlılığı arasında ise hem öznel hem de ilişkisel pozitif yönde anlamlı bir ilişkisi olduğu kaydedilmiştir. Yapılan analizlerde eğitim durumunun ve akıllı telefon kullanım süresinin sosyal medya kullanımını ve akıllı telefon bağımlılığını pozitif yönde etkilerken; sosyal ağ kullanma süresinin ise sadece sosyal medya kullanımını etkilediği raporlanmıştır.

Durak Batgün ve Kılıç'ın (2011) internet bağımlılığı ile kişilik özellikleri, sosyal destek, psikolojik belirtiler ve bazı sosyo-demografik değişkenler arasındaki ilişkileri saptamak amacıyla 1198 üniversite öğrencisiyle yaptığı çalışmasında, internet bağımlılığı ölçeği puanlarından elde ettiği verilere göre internet bağımlılığını yüksek ve düşük olmak üzere iki kategoride incelemiştir. İnternet bağımlılığının düşük olarak değerlendirildiği bireylerin internet bağımlılığı yüksek olarak değerlendirilen bireylere göre özdenetim ve yumuşak başlılık kişilik özelliklerinin daha yüksek olduğu saptanırken nörotizm kişilik özelliği puanının da anlamlı düzeyde daha düşük olduğu saptanmıştır.

Görüldüğü üzere nomofobi kavramı özellikle ulusal yazında sıkça çalışılmaktadır ve bireylerin kişilik özelliklerinin nomofobi ile ilişkisi bu çalışmaların bazılarında konu edinilmektedir. Gerek Sosyal Ağ Kuramı gerekse Sosyal Ödünleme Hipotezi, kişilik ve nomofobi ilişkisine yönelik çeşitli argümanlar sunmakta, araştırmacılar da bu kavramlar arasındaki ilişkileri ampirik çalışmalarla yeniden test etmektedir. Bu çalışmada ise sağlık sektöründe hizmet sunumunun önemli bir bileşeni olan hemşirelerin kişilik özellikleri ile nomofobi düzeyleri arasındaki olası ilişkinin ortaya konması hedeflenmektedir. Bu sayede ileriki dönemlerde yürütülebilecek nomofobinin ve ilişkili diğer dijital hastalıkların çalışanların verimliliği ya da performansına olan etkisi, dahası hemşirelerin kaçırılmış bakım olgusuna, hasta güvenliği ile ilgili olası durumlara, her türlü kaytarma davranışına yönelik çalışmalara temel oluşturulacaktır. Diğer yandan hemşire yöneticilerin ilgi ve dikkatlerini nomofobi kavramına çekmek ve özellikle iş yaşamında hızla yerini alan Y kuşağı ile hayatımıza girecek yeni olgular hakkında farkındalık yaratmak da bu çalışmanın diğer bir amacını oluşturmaktadır.

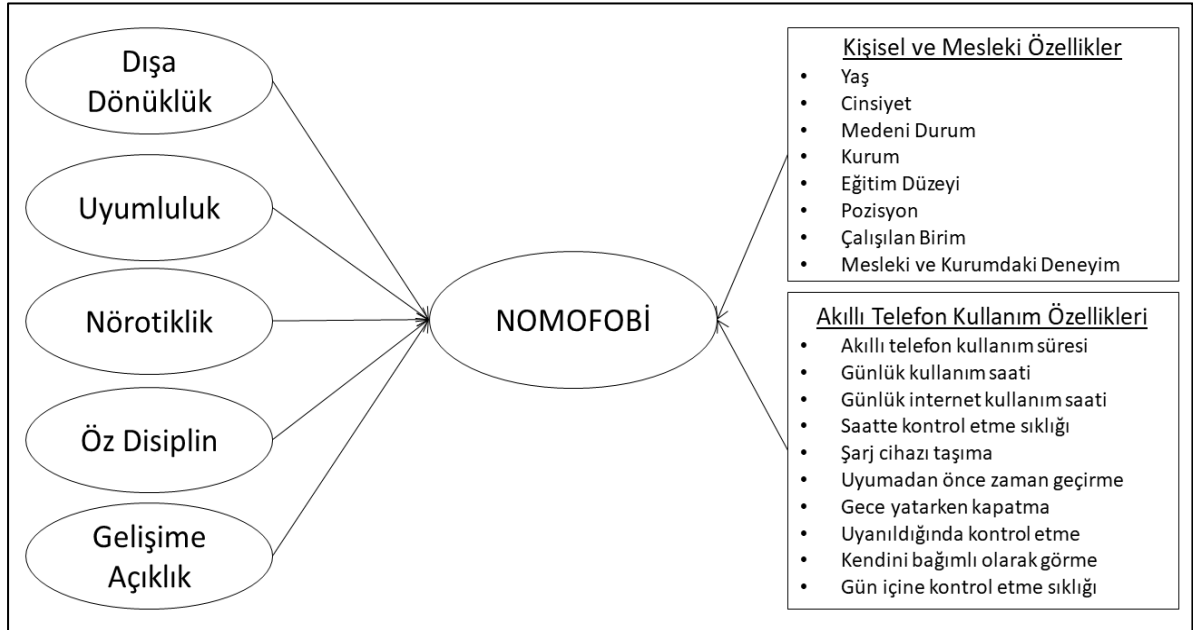
3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Amacı ve Tipi

Bu tanımlayıcı ve ilişki arayıcı araştırma, hemşirelerin kişilik özellikleri ve nomofobi düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla yürütüldü. Araştırmada aşağıdaki soruların cevapları arandı.

- Hemşirelerin akıllı telefon kullanım öyküleri nasıldır?
- Hemşirelerin nomofobi düzeyleri nasıldır?
- Hemşirelerin nomofobi düzeyleri üzerinde anlamlı fark oluşturan kişisel özellikleri hangileridir?
- Hemşirelerin nomofobi düzeyleri üzerinde anlamlı fark oluşturan akıllı telefon kullanım öyküleri nelerdir?
- Hemşirelerin kişilik özellikleri ile nomofobi düzeyleri arasında ilişki var mıdır?

Yukarıda verilen araştırma soruları doğrultusunda araştırma modeli aşağıdaki gibi şematize edilmiştir (Şekil 3.1)

Şekil 3-1: Araştırma Modeli

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evreni İstanbul ilinde yer alan, İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü'ne bağlı hastaneler arasından seçilen, Anadolu ve Avrupa bölgelerinden üçer hastane olmak üzere toplam altı hastanede çalışmakta olan hemşirelerden oluştu. Kolayda örnekleme yöntemi ile kendisine ulaşılabilen ve veri sağlamayı kabul eden hemşirelere, veri toplama aracı araştırmacılar tarafından dağıtılarak geri toplandı. Toplamda 699 hemşireden veri toplanmasına karşın 27 hemşireden toplanan veriler tam doldurulmadığı için, 3 hemşireden toplanan veriler ise yanıtlayıcıların akıllı telefon kullanmamaları nedeniyle çalışma dışında tutuldu. Analizler toplam 669 hemşireden toplanan veriler ile gerçekleştirildi.

3.3. Verilerin Toplanması ve Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri 15 Ekim- 31 Aralık 2018 tarihleri arasında, Tanıtıcı Bilgi Formu, Nomofobi Ölçeği ve Beş Faktör Kişilik Özellikleri Ölçeği olmak üzere üç bölümden oluşan bir veri toplama aracı ile toplandı.

Tanıtıcı Bilgi Formu: Bu form, çalışmaya katılan hemşirelerin kişisel ve mesleki özelliklerini belirlemeye yönelik dokuz soru (yaş, cinsiyet, kurum, birim vb.) ve akıllı telefon kullanım öykülerini sorgulayan on bir soru (akıllı telefon kullanım sıklığı, süresi vb.) olmak üzere toplam yirmi sorudan oluştu.

Nomofobi Ölçeği: Yıldırım ve Correia (2015) tarafından geliştirilen ve Yıldırım ve arkadaşları (2016) tarafından Türkçe'ye uyarlanan ölçek, dört alt boyutta (Çevrimiçi olamama, İletişimi kaybetme, Cihazdan yoksunluk, Bilgiye ulaşamama) toplam 20 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin özgün hali "Tamamen katılıyorum-7 puan"dan "Tamamen katılmıyorum-1 puan"a doğru sıralanmakta olup, Türkçe'ye uyarlanan halinde 5'li likert tipi dereceleme tercih edilmiştir. Ölçek alt boyutlarının iç tutarlık katsayıları $\alpha=0,74$ ile $0,94$ arasında değişmekte olup, toplam iç tutarlık katsayısının $0,92$ olduğu raporlanmaktadır (Yıldırım ve ark., 2016).

Bu çalışmada örneklemden elde edilen ölçümlerin iç tutarlık katsayılarının alt boyutlarda $0,83-0,91$ arasında değiştiği, ölçek toplamında ise $\alpha=0,94$ olduğu hesaplandı (Tablo 3-1).

Tablo 3-1: Nomofobi ölçeğinden elde edilen ölçümlerin iç tutarlık katsayıları (N=669)

	Madde Sayısı	Madde Numaraları	α^*	α^{**}
Çevrimiçi Olamama	5	13, 17, 18, 19, 20	0,90	0,86
İletişimi Kaybetme	6	6, 9, 12, 14, 15, 16	0,74	0,91
Cihazdan Yoksunluk	5	5, 7, 8, 10, 11	0,94	0,83
Bilgiye Ulaşamama	4	1, 2, 3, 4	0,91	0,89
Nomofobi (Toplam)	20	1-20	0,92	0,94
α^* = Türkçe uyarlama çalışmasında raporlanan iç tutarlık katsayısı				
α^{**} = Araştırma örnekleminde elde edilen iç tutarlık katsayısı				

Beş Faktör Kişilik Özellikleri Ölçeği: Benet-Martinez ve John (1998) tarafından Beş Faktör Kişilik Envanteri ismiyle geliştirilmiş olup, Sümer ve arkadaşları (2005) tarafından Türkçe'ye uyarlanan ölçek, beş alt boyutta (Nörotiklik, Dışa dönüklük, Gelişime Açıklık, Uyumluluk ve Özdisiplin) toplam 44 maddeden oluşmaktadır. Yanıtlayıcılardan kendilerine sunulan kişilik özelliklerinin kendi kişiliklerine uygunluğunu “Hiç katılmıyorum – 1 puan”dan “Tamamen katılıyorum- 5 puan”a kadar sıralanan beşli likert tipte değerlendirilmeleri beklenmektedir. Ölçeğin iç tutarlık katsayıları $\alpha=0,64$ ile $\alpha=0,77$ arasında değişmektedir (Sümer ve ark., 2005).

Bu çalışmada örneklemden elde edilen ölçümlerin iç tutarlık katsayılarının alt boyutlarda 0,63-0,73 arasında değiştiği, ölçek toplamında ise $\alpha=0,72$ olduğu hesaplandı (Tablo 3-2).

Tablo 3-2: Kişilik özellikleri ölçeğinden elde edilen ölçümlerin iç tutarlık katsayıları (N=669)

Kişilik Özellikleri	Madde Sayısı	Madde Numaraları	α^*	α^{**}
Dışa dönüklük (Extraversion)	8	1, 6, 11, 16, 21, 26, 31, 36	0,66	0,69
Uyumluluk (Agreeableness)	9	2, 7, 12, 17, 22, 27, 32, 37, 42	0,64	0,63
Özdisiplin (Conscientiousness)	9	3, 8, 13, 18, 23, 28, 33, 38, 43	0,75	0,68
Nörotiklik (Neuroticism)	8	4, 9, 14, 19, 24, 29, 34, 39	0,72	0,67
Gelişime Açıklık (Openness)	10	5, 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 41,	0,77	0,73
44				
α^* = Türkçe uyarlama çalışmasında raporlanan iç tutarlık katsayısı				
α^{**} = Araştırma örnekleminde elde edilen iç tutarlık katsayısı				
Ters puanlanan maddeler koyu puntolarla gösterilmiştir.				

3.4. Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmaya başlamadan önce İstanbul Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulundan etik uygunluk onayı alındı (Tarih-Sayı: 17/09/2018-251939). Ardından İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü'ne başvurularak çalışmanın yapılabilmesi için gerekli yazılı izinler alındı (Tarih-Sayı: 12/11/2018-24520; Ek 1).

Çalışmaya gönüllü olarak katılımda bulunmak isteyen hemşirelerden bilgilendirilmiş onam formu alındı (Ek 2). Ayrıca çalışmada kullanılan veri toplama araçları ile ilgili ölçek yazarlarından gerekli izinler e-posta ile alınmıştır. (Nomofobi Ölçeği-Ek 3; Beş Faktör Kişilik Özellikleri Ölçeği-Ek 4).

3.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma 2018-2019 yılında İstanbul İlinde yer alan, İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü'ne bağlı hastaneler arasından seçilen, Anadolu ve Avrupa bölgelerinden üçer hastanede çalışmakta olan ve araştırmaya veri sağlamayı kabul eden gönüllü hemşirelerle yürütülmesi ile sınırlıdır.

Bu çalışmada araştırmacılar Beş Faktör Kişilik Özellikleri Ölçeği alt boyut isimlerini “Dışa dönüklük (Extraversion)”, “Uyumluluk (Agreeableness)”, “Özdisiplin (Conscientiousness)”, “Nörotiklik (Neuroticism)” ve “Gelişime Açıklık (Openness)” şeklinde kullanılması tercih edilmiştir. Ancak literatürde bu alt boyutların çeşitli şekillerde kullanıldığı bilinmektedir. Bu çalışmalarda;

- Uyumluluk alt boyutunun; yumuşak başlılık (Günel, 2010; Çivitci ve Arıcıoğlu, 2012; Çetin ve Alacalar Çakır, 2016) veya geçimlilik (Yelboğa, 2006) şeklinde,
- Nörotiklik alt boyutunun, duygusal dengesizlik/nevrotizm (Çivitci ve Arıcıoğlu, 2012; Işık ve Kaptangil, 2018), nevrotiklik (Bozkurt ve ark., 2017; Parlak ve Koçoğlu Sazkaya, 2018), duygusal denge (Günel, 2010; Ötken ve Cenkci, 2013; Çetin ve Alacalar Çakır, 2016; Öz ve Tortop, 2018), duygusal tutarlık (Günel, 2010) ve duygusallık (Yelboğa, 2006) şeklinde,
- Özdisiplin alt boyutunun; özdenetim (Günel, 2010) ve sorumluluk (Yelboğa, 2006; Günel, 2010; Çivitci ve Arıcıoğlu, 2012; Ötken ve Cenkci, 2013; Çetin ve Alacalar, 2016; Bozkurt ve ark., 2017; Işık ve Kaptangil, 2018; Öz ve Tortop, 2018) şeklinde,

- Gelişime açıklık alt boyutunun ise; açıklık (Yelboğa, 2006; Öz ve Tortop, 2018), deneyime açıklık (Çivitci ve Arıcioğlu, 2012; Çetin ve Alacalar, 2016; Bozkurt ve ark. 2017), yeniliğe açıklık (Ötken ve Cenkci, 2013) şeklinde farklı farklı isimlerde Türkçe'ye uyarlandığı görülmektedir.

Literatürdeki yayınların çoğunlukla öğrenci örnekleminde gerçekleştirilmiş olması da örneklem özellikleri açısından bulguların tartışılmasında sınırlılık yaratmıştır. Araştırmaların pek çoğu öğrencilik dönemine ilişkin değişkenlere odaklandığından, Nomofobi'nin çalışma yaşamındaki değişkenlerle ilişkilerini içeren çok az çalışma vardır, ayrıca hemşirelerde yapılan çalışmaya ise hiç rastlanmamıştır. Bu durum tartışma bölümünde kısmi sınırlılık yaratmaktadır.

3.6. Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmanın verileri bilgisayar ortamına aktarılarak İstanbul Üniversitesi lisanslı IBM SPSS Statistics 21 programında analiz edildi.

Verilerin analizinde ölçeklerden elde edilen ölçümlerin geçerlik ve güvenilirliğinin sınanması için iç tutarlık katsayısı (Cronbach's alpha); katılımcıların sosyo-demografik özelliklerinin ve ölçek puan ortalamalarının belirlenmesi için tanımlayıcı analizler (sayı, yüzde, en düşük-en yüksek ve ortalama değerler ile standart sapma); elde edilen ölçümlerin karşılaştırılması için parametrik (bağımsız gruplarda t-testi) veya parametrik olmayan (ki-kare, Mann Whitney U, Kruskal Wallis) karşılaştırma analizleri ve ölçümler arası ilişkilerin sınanması amacıyla da ilişki arayıcı analizler (nokta saçılım grafiği ve Pearson korelasyon katsayısı) kullanıldı.

Veriler %95 güven aralığında $p < ,05$ istatistiksel anlamlılık düzeyinde analiz edildi.

4. BULGULAR

Bu bölümde verilerin analizinden elde edilen bulgulara yer verilmektedir. Araştırmanın bulguları aşağıdaki sıraya göre sunulmaktadır:

- Hemşirelerin tanımlayıcı özelliklerine yönelik bulgular
 - Hemşirelerin kişisel ve mesleki özelliklerinin dağılımı
 - Hemşirelerin akıllı telefon kullanım öyküleri
- Nomofobi ölçeği ölçümleri ve hemşirelerin tanımlayıcı özelliklerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular
 - Nomofobi ölçeği ve alt boyutlarının puan ortalamaları
 - Hemşirelerin kişisel özelliklerine göre nomofobi ölçeği ve alt boyut puan ortalamalarının karşılaştırılması
 - Hemşirelerin akıllı telefon kullanım öykülerine göre nomofobi ölçeği ve alt boyut puan ortalamalarının karşılaştırılması
- Hemşirelerin kişilik özellikleri ile nomofobi düzeyleri arasındaki ilişkilere yönelik bulgular
 - Kişilik özellikleri ölçeği ve alt boyutlarının puan ortalamaları
 - Kişilik türlerine göre nomofobi ölçeği ve alt boyutları ölçümlerinin nokta saçılım grafikleri
 - Kişilik türlerine göre nomofobi ölçeği ve alt boyutları arasındaki ilişkinin sınanması

4.1. Hemşirelerin Tanımlayıcı Özelliklerine Yönelik Bulgular

Tablo 4-1’de araştırmaya katılan hemşirelerin kişisel ve mesleki özelliklerini belirlemeye yönelik sorulara verdikleri yanıtların, örnekleme oluşturan kurumlara göre dağılımlarına yer verilmektedir.

Tablo 4-1: Hemşirelerin kişisel ve mesleki özellikleri ve çalıştıkları kurumlara göre dağılımı (N=669)

Değişkenler		Toplam (n=669) n (%)	Kurum 1 (n=108) n (%)	Kurum 2 (n=107) n (%)	Kurum 3 (n=153) n (%)	Kurum 4 (n=112) n (%)	Kurum 5 (n=99) n (%)	Kurum 6 (n=90) n (%)
Yaş Grubu (ED=18; EY=60; Ort=28,41±6,54)	≤25 yaş	303 (45,3)	55 (50,9)	49 (45,8)	66 (43,1)	34 (30,4)	46 (46,5)	53 (58,9)
	26-30 yaş	180 (26,9)	29 (26,9)	33 (30,8)	38 (24,8)	34 (30,4)	26 (26,3)	20 (22,2)
	≥31 yaş	186 (27,8)	24 (22,2)	25 (23,4)	49 (32,0)	44 (39,3)	27 (27,3)	17 (18,9)
Cinsiyet	Kadın	554(82,5)	88 (81,5)	86 (80,4)	132(86,3)	95 (84,8)	82 (82,8)	71 (78,9)
	Erkek	115(17,2)	20 (18,5)	21 (19,6)	21 (13,7)	17 (15,2)	17 (17,2)	19 (21,1)
Medeni Durum	Evli	257 (38,4)	42 (38,9)	47 (43,9)	64 (41,8)	51 (45,5)	31 (31,3)	22 (24,4)
	Bekar	412 (61,6)	66 (61,9)	60 (56,1)	89 (58,2)	61 (54,5)	68 (68,7)	68 (75,6)
Eğitim Düzeyi	SML	79 (11,8)	10 (9,3)	12 (11,2)	24 (15,7)	5 (4,5)	12 (12,1)	16 (17,7)
	Önlisans	65 (9,7)	6 (5,6)	7 (6,5)	18 (11,8)	18 (16,1)	7 (7,1)	9 (10,0)
	Lisans	456 (68,2)	77 (71,3)	79 (73,8)	93 (60,8)	73 (65,2)	72 (72,7)	62 (68,9)
	Lisansüstü	69 (10,3)	15 (13,9)	9 (8,4)	18 (11,8)	16 (14,3)	8 (8,1)	3 (3,3)
Pozisyon	Hemşire	628 (93,9)	104 (96,3)	101 (94,4)	104 (69,3)	101 (90,2)	96 (97,3)	87 (96,7)
	Yönetici	41 (6,1)	4 (3,7)	6 (5,6)	4 (3,7)	11 (9,8)	3 (3,0)	3 (3,3)
Birim	Servis	395 (59,0)	66 (61,1)	46 (43,0)	98 (64,1)	53 (47,3)	73 (73,7)	59 (65,6)
	Özellikli	229 (34,2)	38 (35,2)	58 (54,2)	41 (26,8)	51 (45,5)	24 (24,2)	17 (18,9)
	Gündüzlü	45 (6,7)	4 (3,7)	3 (2,8)	14 (9,2)	8 (7,1)	2 (2,0)	14 (15,6)
Mesleki Deneyim (ED=1; EY=35; Ort=6,48±6,80)	≤ 1 yıl	176 (26,3)	32 (29,6)	25 (23,4)	33 (21,6)	17 (15,2)	33 (33,3)	36 (40,0)
	2-5 yıl	242 (36,2)	42 (38,9)	43 (40,5)	62 (40,5)	35 (31,3)	30 (30,3)	30 (33,3)
	≥6 yıl	251 (37,5)	34 (31,5)	39 (36,4)	58 (37,9)	60 (53,2)	36 (36,4)	24 (26,7)
Kurumdaki Deneyim (ED=1; EY=30; Ort=4,26±4,91)	≤ 1 yıl	286 (42,8)	52 (48,1)	41 (38,3)	55 (35,9)	26 (23,2)	51 (51,5)	61 (67,8)
	2-5 yıl	214 (32,0)	35 (32,4)	39 (36,4)	54 (35,3)	46 (41,1)	23 (23,2)	17 (18,9)
	≥6 yıl	169 (25,3)	21 (19,4)	27 (25,2)	44 (28,8)	40 (35,7)	25 (25,3)	12 (13,3)

ED= En Düşük; EY=En Yüksek; Ort= Ortalama ± Standart Sapma
SML: Sağlık Meslek Lisesi

Tablo 4-1’de yer alan bulgulara göre araştırmaya Kurum 1’den 108 kişi (%16,1), Kurum 2’den 107 kişi (%16,0), Kurum 3’ten 153 kişi (%22,9), Kurum 4’den 112 kişi (%16,7), Kurum 5’ten 99 kişi (%14,8) ve son olarak Kurum 6’dan 90 kişi (%13,5) katıldı.

Katılımcıların yaşları 18 ile 60 arasında değişmekte olup çoğunlukla 25 yaş ve altındadır (%45,3). Katılımcıların çoğu kadın (%82,5), bekar (%61,6) ve lisans mezunudur (%68,2). Katılımcılar çoğunlukla hemşire pozisyonunda (93,9), yatan hasta servislerinde (%59,0) çalışmakta olup mesleki deneyimleri 1 ile 35 yıl

(ortalama=6,48±6,80) kurumdaki deneyimleri ise 1-30 yıl arasında (ortalama=4,26±4,91) değişmektedir.

Tablo 4-2’de araştırmaya katılan hemşirelerin akıllı telefon kullanım öyküleri ve kurumlara göre dağılımlarına yer verilmektedir.

Tablo 4-2: Hemşirelerin akıllı telefon kullanım öyküleri ve çalıştıkları kurumlara göre dağılımı (N=669)

Değişkenler		Toplam (n=669) n (%)	Kurum 1 (n=108) n (%)	Kurum 2 (n=107) n (%)	Kurum 3 (n=153) n (%)	Kurum 4 (n=112) n (%)	Kurum 5 (n=99) n (%)	Kurum 6 (n=90) n (%)
Akıllı telefon kullanma süresi	≤ 5 yıl	223 (33,3)	41 (38,0)	31 (29,0)	51 (33,3)	37 (33,0)	37 (37,4)	26 (28,9)
	≥ 6 yıl	446 (66,7)	67 (62,0)	76 (71,0)	102 (66,7)	75 (67,0)	62 (62,6)	64 (71,1)
Günlük akıllı telefon kullanma süresi	≤ 2st	163 (24,4)	24 (22,2)	15 (14,0)	45 (29,4)	38 (33,9)	26 (26,3)	15 (16,7)
	3-4st	192 (28,7)	31 (28,7)	26 (24,3)	39 (25,5)	35 (31,3)	35 (35,4)	26 (28,9)
	≥ 5st	314 (46,9)	53 (49,1)	66 (61,7)	69 (45,1)	39 (34,8)	38 (38,4)	49 (54,4)
Günlük internet kullanma süresi	≤ 2st	254 (38,0)	43 (39,8)	28 (26,2)	60 (39,2)	52 (46,4)	42 (42,4)	29 (32,2)
	3-4st	204 (30,5)	27 (25,0)	34 (31,8)	50 (32,7)	37 (33,0)	27 (27,3)	29 (32,2)
	≥ 5st	211 (31,5)	38 (35,2)	45 (42,1)	43 (28,1)	23 (20,5)	30 (30,3)	32 (35,6)
Saatte akıllı telefon kontrol etme	≤ 5 kez	403 (60,2)	67 (62,0)	61 (57,0)	90 (58,8)	67 (59,8)	65 (65,7)	53 (58,9)
	≥ 6 kez	266 (39,8)	41 (38,0)	46 (43,0)	63 (41,2)	45 (40,2)	34 (34,3)	37 (41,1)
Yanında şarj aleti taşıma	Evet	384 (57,4)	72 (66,7)	58 (54,2)	87 (56,9)	63 (56,3)	57 (57,6)	47 (52,2)
	Hayır	285 (42,6)	36 (33,3)	49 (45,8)	66 (43,1)	49 (43,8)	42 (42,4)	43 (47,8)
Uyumadan önce akıllı telefon ile zaman geçirme	Evet	548 (81,9)	91 (84,3)	88 (82,2)	122 (79,7)	91 (81,3)	82 (82,8)	74 (82,2)
	Hayır	121 (18,1)	17 (15,7)	19 (17,8)	31 (20,3)	21 (18,8)	17 (17,2)	16 (17,8)
Gece yatarken akıllı telefon kapatma	Evet	54 (8,1)	7 (6,5)	11 (10,3)	6 (3,9)	15 (13,4)	11 (11,1)	4 (4,4)
	Hayır	615 (91,9)	101 (93,5)	96 (89,7)	147 (96,1)	97 (86,6)	88 (88,9)	86 (95,6)
Uyanıldığında ilk olarak akıllı telefonu kontrol etme	Evet	485 (72,5)	79 (73,1)	81 (75,7)	114 (74,5)	79 (70,5)	64 (64,6)	68 (75,6)
	Hayır	184 (27,5)	29 (26,9)	26 (24,3)	39 (25,5)	33 (29,5)	35 (35,4)	22 (24,4)
Kendini akıllı telefon bağımlısı görme	Evet	241 (36,0)	43 (39,8)	43 (40,2)	55 (35,9)	39 (34,8)	33 (33,3)	28 (31,1)
	Hayır	428 (64,0)	65 (60,2)	64 (59,8)	98 (64,1)	73 (65,2)	66 (66,7)	62 (68,9)
Gün içerisinde akıllı telefon kontrol etme sıklığı	Hiç	5 (0,7)	-	2 (1,9)	1 (0,7)	1 (0,9)	1 (1,0)	-
	Nadiren	39 (5,8)	7 (6,5)	7 (6,5)	5 (3,3)	9 (8,0)	11 (11,1)	23 (25,6)
	Bazen	208 (31,1)	30 (27,8)	35 (32,7)	48 (31,4)	38 (33,9)	34 (34,3)	31 (34,4)
	Sıklıkla	218 (32,6)	34 (31,5)	35 (32,7)	48 (31,4)	37 (33,0)	33 (33,3)	36 (40,0)
	Çok sık	199 (29,7)	37 (34,3)	28 (26,2)	51 (33,3)	27 (24,1)	20 (20,2)	-

Tablo 4-2’de yer alan bulgular incelendiğinde katılımcıların çoğunun 6 yıl ve daha uzun süredir akıllı telefon kullandığı (%66,7), günlük akıllı telefon kullanma sürelerinin 5 saat ve üzerinde (%46,9), internet kullanım sürelerinin ise 2 saat ve daha az olduğu (%38,0) bulundu. Katılımcılar akıllı telefonlarını saatte 5 kez ve daha az (%60,2) kontrol ettiklerini ve yanlarında şarj aleti taşıdıklarını (%57,4) belirtti. Uyumadan önce akıllı telefonlarıyla zaman geçirdiğini söyleyen katılımcılar çoğunlukta olup (%81,9) yine çoğu katılımcı gece yatarken akıllı telefonunu kapatmadığını (%91,9)

ve uyandığında ilk olarak akıllı telefonunu kontrol ettiğini (%72,5) belirtti. Katılımcıların çoğu kendisini akıllı telefon bağımlısı olarak görmemekteydi (%64,0), ancak gün içerisinde akıllı telefonunu sıklıkla (%32,6) ve bazen (%31,1) kontrol ettiğini söyleyenler çoğunlukta idi.

4.2. Nomofobi Ölçeği Ölçümleri ve Hemşirelerin Tanımlayıcı Özelliklerine Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular

Bu bölümde araştırmaya katılan hemşirelerin Nomofobi Ölçeği ve alt boyutlarından elde ettikleri puan ortalamaları ve bu puan ortalamalarının kişisel ve mesleki özellikleri ile akıllı telefon kullanım öykülerine göre karşılaştırılmasından elde edilen sonuçlara yer verilmektedir.

Tablo 4-3'te hemşirelerin Nomofobi Ölçeği toplamı ve alt boyutlarında almış olduğu en düşük, en yüksek ve ortalama puanlar ile standart sapması yer almaktadır.

Tablo 4-3: Hemşirelerin Nomofobi Ölçeği ve alt boyut puanları (N=669)

Nomofobi	En düşük	En yüksek	Ortalama	Standart Sapma
Çevrimiçi Olamama	1,00	4,75	2,94	,75
İletişimi Kaybetme	1,00	5,00	2,43	,88
Cihazdan Yoksunluk	1,00	5,00	3,45	,93
Bilgiye Ulaşamama	1,00	5,00	2,88	,91
Nomofobi (Toplam)	1,00	5,00	2,89	,85

Tablo 4-3'de yer alan bulgular incelendiğinde katılımcıların en yüksek puan ortalamasına sahip olduğu alt boyutun Cihazdan yoksunluk ($3,45 \pm ,93$) olduğu, en düşük alt boyutun İletişimi kaybetme ($2,43 \pm ,88$) olduğu bulundu. Katılımcıların Nomofobi Ölçeği toplamında elde etmiş olduğu puan ortalaması $2,89 \pm ,85$ olarak hesaplandı.

Tablo 4-4'te hemşirelerin Nomofobi Ölçeği toplamı ve alt boyutlarında almış olduğu puanların kişisel ve mesleki özelliklerine göre karşılaştırılmasından elde edilen sonuçlar yer almaktadır.

Tablo 4-4: Hemşirelerin Nomofobi puanlarının kişisel ve mesleki özelliklerine göre karşılaştırılması (N=669)

		n	NO Ort (Ss)	ÇO Ort (Ss)	İK Ort (Ss)	CY Ort (Ss)	BU Ort (Ss)
Yaş Grubu	≤ 25 yaş ^a	303	3,07 (.74)	2,55 (.90)	3,58 (.91)	3,02 (.89)	3,02 (.90)
	26-30 yaş ^b	180	2,90 (.80)	2,39 (.89)	3,40 (.97)	2,81 (.96)	2,88 (.99)
	≥ 31 yaş ^c	186	2,77 (.69)	2,28 (.80)	3,28 (.90)	2,72 (.87)	2,68 (.96)
		<i>test ve anlamlılık</i>	F=9,521 p<,001*** a>b,c	F= 5,879 p=,003** a>c	F= 6,186 p=,002** a>c	F=6,777 p=,001** a>b,c	F=7,174 p=,001** a>c
Cinsiyet	Kadın	554	2,98 (.74)	2,47 (.87)	3,50 (.91)	2,93 (.90)	2,92 (.95)
	Erkek	115	2,72 (.79)	2,25 (.89)	3,18 (.96)	2,62 (.91)	2,71 (.96)
		<i>test ve anlamlılık</i>	t=3,516 p<,001***	t=2,438 p=,015*	t=3,341 p=,001**	t=3,339 p=,001**	t=2,192 p=,029*
Medeni Durum	Evli	257	2,88 (.70)	2,34 (.83)	3,40 (.94)	2,82 (.88)	2,81 (.94)
	Bekar	412	2,98 (.78)	2,48 (.90)	3,47 (.92)	2,91 (.92)	2,93 (.96)
		<i>test ve anlamlılık</i>	t= -1,778 p= ,076	t= -2,056 p= ,040*	t= -,910 p= ,363	t= -1,341 p= ,181	t= -1,596 p= ,111
Eğitim Durumu	Sağlık Meslek Lisesi	79	2,85 (.80)	2,35 (.91)	3,42 (.87)	2,75 (1,00)	2,77 (1,01)
	Önlisans	65	2,87 (.66)	2,37 (.70)	3,29 (.92)	2,92 (.83)	2,83 (.91)
	Lisans	456	2,96 (.76)	2,43 (.89)	3,47 (.94)	2,90 (.90)	2,92 (.94)
	Lisansüstü	69	2,95 (.76)	2,52 (.92)	3,48 (.91)	2,80 (.89)	2,87 (.99)
		<i>test ve anlamlılık</i>	F=,645 p=,586	F=,610 p=,609	F=,722 p=,539	F=,941 p=,420	F=,673 p=,569
Çalışılan Kurum	Kurum 1 ^a	108	2,90 (.67)	2,39 (.85)	3,54 (.82)	2,77 (.87)	2,77 (.91)
	Kurum 2 ^b	107	3,14 (.73)	2,64 (.95)	3,60 (.81)	3,04 (.93)	3,18 (.88)
	Kurum 3 ^c	153	2,99 (.78)	2,43 (.89)	3,54 (.95)	2,95 (.95)	2,89 (1,01)
	Kurum 4 ^d	112	2,97 (.70)	2,48 (.81)	3,39 (.97)	2,95 (.87)	2,96 (.89)
	Kurum 5 ^e	99	2,67 (.87)	2,28 (.90)	3,07 (1,07)	2,65 (.96)	2,60 (1,03)
	Kurum 6 ^f	90	2,92 (.67)	2,35 (080)	3,47 (.82)	2,85 (.81)	2,91 (.87)
		<i>test ve anlamlılık</i>	F=4,228 p=,001** b,c>e	F=2,114 p=,062	F=4,572 p<,001*** b,c,d>e	F=2,676 p=,021* b>e	F=4,363 p=,001** b>a,e
Pozisyon	Hemşire	628	2,93 (.76)	2,42 (.88)	3,43 (.93)	2,87 (.91)	2,88 (.95)
	Yönetici	41	3,07 (.67)	2,55 (.78)	3,67 (.84)	2,99 (.86)	2,93 (.93)
		<i>test ve anlamlılık</i>	z=,935 p=,350	z=,808 p=,419	z=1,448 p=,148	z=,622 p=,534	z=,178 p=,859
Birim	Servisler	395	2,95 (.76)	2,46 (.87)	3,42 (.93)	2,91 (.90)	2,91 (.95)
	Özellikli birimler	229	2,92 (.72)	2,38 (.88)	3,45 (.94)	2,85 (.90)	2,86 (.90)
	Gündüzlü birimler	45	2,95 (.87)	2,41 (.90)	3,64 (.86)	2,79 (1,05)	2,81 (1,20)
		<i>test ve anlamlılık</i>	F=,163 p=,849	F=,566 p=,568	F=1,097 p=,334	F=,483 p=,617	F=,341 p=,711
Mesleki Deneyim	≤ 1 yıl ^a	176	3,00 (.76)	2,50 (.89)	3,54 (.88)	2,92 (.91)	2,96 (.92)
	2-5 yıl ^b	242	3,00 (.76)	2,50 (.91)	3,46 (.96)	2,96 (.89)	3,00 (.94)
	≥ 6 yıl ^c	251	2,83 (.73)	2,32 (.82)	3,37 (.92)	2,77 (.92)	2,72 (.97)
		<i>test ve anlamlılık</i>	F= 4,266 p= ,014* a,b>c	F= 2,912 p= ,055	F= 1,754 p= ,174	F= 3,030 p= ,049* b>c	F= 6,049 p= ,002** a,b>c
Kurumdaki Deneyim	≤ 1 yıl ^a	286	2,99 (.75)	2,49 (.89)	3,50 (.90)	2,92 (.88)	2,95 (.91)
	2-5 yıl ^b	214	2,97 (.76)	2,44 (.88)	3,44 (.97)	2,95 (.93)	2,97 (.98)
	≥ 6 yıl ^c	169	2,80 (.73)	2,32 (.83)	3,36 (.91)	2,73 (.92)	2,68 (.95)
		<i>test ve anlamlılık</i>	F= 3,700 p= ,025* a>c	F= 2,202 p= ,111	F= 1,335 p= ,264	F= 3,216 p= ,041* b>c	F= 5,627 p= ,004** a,b>c

* p>,05; **p>,01; ***p<,001

NO=Nomofobi, ÇO=Çevrimiçi Olamama; İK=İletişimi Kaybetme; CY=Cihazdan Yoksun Kalma; BU=Bilgiye Ulaşamama
F= Tek Yönlü Varyans Analizi, t= Bağımsız Gruplarda t Testi; z= Mann Whitney U

Tablo 4-4'te yer alan bulgular incelendiğinde katılımcıların **yaş grubuna** göre yapılan karşılaştırmalarda katılımcıların yaş grubu yükseldikçe Nomofobi Ölçeği puan ortalamasının azaldığı görülmektedir. Gruplar arasındaki farklar ölçek toplamında çok ileri derecede anlamlı ($p<,001$), alt boyutlarda ise ileri derecede ($p<,01$) anlamlıdır. Gruplar arasındaki farkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan ileri analizde (Tukey HSD) ölçek toplamı ve Cihazdan yoksunluk alt boyutunda 25 yaş ve altındakilerin diğer iki gruptan, Çevrimiçi olamama, İletişimi kaybetme ve Bilgiye ulaşamama alt boyutlarında ise sadece 31 yaş ve üzerindeki kişilerden yüksek puan ortalamasına sahip olduğu belirlendi.

Katılımcıların **cinsiyetlerine** göre yapılan karşılaştırmada ise kadın hemşirelerin ölçek toplamı ve tüm alt boyutlarda daha yüksek puan ortalamasına sahip olduğu ve gruplar arasındaki farkların ölçek toplamında çok ileri düzeyde ($p<,01$), İletişimi kaybetme ve Cihazdan yoksunluk alt boyutlarında ileri derecede ($p<,01$), Çevrimiçi olamama ve Bilgiye ulaşamama alt boyutlarında ise anlamlı olduğu ($p<,05$) belirlendi (Tablo 4-4).

Katılımcıların **medeni durumlarına** göre yapılan karşılaştırmada ölçek toplamı ve tüm alt boyutlarda bekar hemşirelerin daha yüksek puan ortalamasına rağmen gruplar arasındaki farkların sadece Çevrimiçi olamama alt boyutunda anlamlı olduğu ($p<,05$) ancak ölçek toplamı ve diğer alt boyutlarda ise anlamlı olmadığı ($p>,05$) belirlendi (Tablo 4-4).

Katılımcıların **eğitim durumlarının** ölçek toplamı ve tüm alt boyutlardan elde edilen puan ortalamaları üzerinde istatistiksel açıdan anlamlı fark oluşturmadığı ($p>,05$) belirlendi (Tablo 4-4).

Katılımcıların **çalıştıkları kurumlara** göre yapılan karşılaştırmalarda Çevrimiçi olamama alt boyutunda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmazken ($p>,05$) Cihazdan yoksunluk alt boyutunda anlamlı ($p<,05$), Bilgiye ulaşamama alt boyutu ve ölçek toplamında ileri derecede anlamlı ($p<,01$), İletişimi kaybetme alt boyutunda ise çok ileri derecede anlamlı ($p<,001$) farklar olduğu belirlendi. Yapılan ileri analizde (Tukey HSD) gruplar arasındaki farkların ölçek toplamında 2 ve 3 numaralı kurumlarda çalışan hemşirelerin 5. kurumdakilerden, İletişimi kaybetme alt boyutunda 2, 3 ve 4. kurumdakilerin 5. kurumdakilerden, Cihazdan yoksunluk alt boyutunda 2 kurumdakilerin 5. kurumdakilerden, son olarak Bilgiye ulaşamama alt

boyutunda ise 2. kurumdakilerin hem 1. hem de 5. kurumdakilerden yüksek puan almasından kaynaklandığı belirlendi (Tablo 4-4).

Katılımcıların **pozisyonlarına** göre yapılan karşılaştırmada yönetici pozisyonundakilerin ölçek toplamı ve tüm alt boyutlarda hemşirelere pozisyonundakilerden daha yüksek puan ortalamasına sahip olduğu ancak gruplar arasındaki farkların anlamlı olmadığı ($p>,05$) belirlendi (Tablo 4-4).

Katılımcıların çalıştıkları **birime** göre yapılan karşılaştırmalarda gruplar arasında ölçek toplamı ve tüm alt boyutlardan elde edilen puan ortalamaları açısından istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı ($p>,05$) belirlendi (Tablo 4-4).

Katılımcıların **mesleki deneyimlerine** göre yapılan karşılaştırmalarda ölçek toplamında 1 yıl ve daha az çalışan hemşireler ile 2-5 yıl arasında çalışan hemşirelerin puan ortalamalarının 6 yıl ve üzerinde çalışan hemşirelerden istatistiksel açıdan anlamlı farkla ($p<,05$) yüksek olduğu saptandı. Bilgiye ulaşamama alt boyutunda gruplar arasında ileri derecede anlamlı fark olduğu ($p<,01$) ve gruplar arasındaki farkların 1 yıl ve daha az çalışan hemşireler ile 2-5 yıl arasında çalışan hemşirelerin puan ortalamalarının 6 yıl ve üzerinde çalışan hemşirelerden yüksek puan ortalamasına sahip olmasından kaynaklandığı saptandı. Cihazdan yoksunluk alt boyutunda ise 2-5 yıl arasında çalışan hemşirelerin 6 yıl ve üzerinde çalışan hemşirelerden istatistiksel olarak anlamlı ($p<,05$) farkla yüksek puan ortalamasına sahip olduğu, Çevirimiçi olamama ve İletişimi kaybetme alt boyutlarında ise gruplar arasındaki farkların anlamlı olmadığı ($p>,05$) belirlendi (Tablo 4-4).

Katılımcıların **kurumdaki deneyimlerine** göre yapılan karşılaştırmalarda meslekteki deneyimlerine benzer şekilde 1 yıl ve daha az çalışan hemşirelerin puan ortalamalarının 6 yıl ve üzerinde çalışan hemşirelerden istatistiksel açıdan anlamlı farkla ($p<,05$) yüksek puan ortalamasına sahip olduğu saptandı. Bilgiye ulaşamama alt boyutunda gruplar arasında ileri derecede anlamlı fark olduğu ($p<,01$) ve gruplar arasındaki farkların 1 yıl ve daha az çalışan hemşireler ile 2-5 yıl arasında çalışan hemşirelerin puan ortalamalarının 6 yıl ve üzerinde çalışan hemşirelerden yüksek puan ortalamasına sahip olmasından kaynaklandığı saptandı. Cihazdan yoksunluk alt boyutunda ise 2-5 yıl arasında çalışan hemşirelerin 6 yıl ve üzerinde çalışan hemşirelerden istatistiksel olarak anlamlı ($p<,05$) farkla yüksek puan ortalamasına sahip

olduğu, Çevrimiçi olamama ve İletişimi kaybetme alt boyutlarında ise gruplar arasındaki farkların anlamlı olmadığı ($p>,05$) belirlendi (Tablo 4-4).

Tablo 4-5'te hemşirelerin Nomofobi Ölçeği toplamı ve alt boyutlarında almış olduğu puanların akıllı telefon kullanım özelliklerine göre karşılaştırılmasından elde edilen sonuçlar yer almaktadır.

Tablo 4-5: Hemşirelerin nomofobi puanlarının akıllı telefon kullanım öykülerine göre karşılaştırılması (N=669)

		n	NO	ÇO	İK	CY	BU
			Ort (Ss)	Ort (Ss)	Ort (Ss)	Ort (Ss)	Ort (Ss)
Akıllı telefon kullanmaya başlama süresi	≤ 5 yıl	223	2,86 (,74)	2,34 (,85)	2,39 (,94)	2,78 (,90)	2,82 (,92)
	≥ 6 yıl	446	2,98 (,76)	2,48 (,88)	2,47 (,92)	2,93 (,91)	2,92 (,96)
<i>test ve anlamlılık</i>			t= -1,910 p= ,057	t= -1,982 p= ,048*	t= -1,115 p= ,265	t= -1,954 p= ,051	t= -1,307 p= ,192
Günlük akıllı telefon kullanma süresi	1-2 saat ^a	163	2,69 (,69)	2,15 (,83)	3,30 (,92)	2,59 (,86)	2,57 (,92)
	3-4 saat ^b	192	2,88 (,71)	2,31 (,78)	3,44 (,93)	2,81 (,91)	2,86 (,92)
	≥5 saat ^c	314	3,10 (,77)	2,65 (,90)	3,53 (,92)	3,07 (,89)	3,07 (,94)
<i>test ve anlamlılık</i>			F= 17,782 p<,001*** c>b>a	F= 21,271 p<,001*** c>a,b	F= 3,188 p= ,042* c>a	F= 16,611 p<,001*** c>a,b	F= 15,715 p<,001*** c>b>a
Günlük internet kullanma süresi	1-2 saat ^a	254	2,76 (,73)	2,20 (,86)	3,35 (,94)	2,67 (,90)	2,67 (,96)
	3-4 saat ^b	204	2,94 (,70)	2,41 (,76)	3,45 (,91)	2,89 (,87)	2,93 (,90)
	≥5 saat ^c	211	3,15 (,76)	2,73 (,91)	3,56 (,91)	3,12 (,90)	3,11 (,93)
<i>test ve anlamlılık</i>			F= 16,284 p<,001*** c>b>a	F= 21,915 p<,001*** c>b>a	F= 2,833 p= ,060	F= 14,307 p<,001*** c>b>a	F= 13,035 p<,001*** c,b>a
Akıllı telefonu kontrol etme sayısı (saatte)	≤ 5 kez	403	2,83 (,75)	2,31 (,86)	3,35 (,97)	2,76 (,88)	2,76 (,93)
	≥ 6 kez	266	3,10 (,73)	2,61 (,87)	3,59 (,84)	3,06 (,93)	3,07 (,95)
<i>test ve anlamlılık</i>			t= -4,840 p<,001***	t= -4,491 p<,001***	t= -3,276 p= ,001**	t= -4,223 p<,001***	t= -4,171 p<,001***
Sarj cihazı taşıma	Evet	384	3,04 (,75)	2,53 (,88)	3,52 (,91)	3,01 (,89)	2,99 (,96)
	Hayır	285	2,80 (,73)	2,30 (,85)	3,35 (,94)	2,70 (,90)	2,75 (,93)
<i>test ve anlamlılık</i>			t= 3,989 p<,001***	t= 3,276 p<,001***	t= 2,364 p= ,018*	t= 4,499 p<,001***	t= 3,136 p<,001***
Uyumadan önce akıllı telefon ile zaman geçirme	Evet	548	3,02 (,75)	2,50 (,88)	3,51 (,90)	2,98 (,89)	2,99 (,94)
	Hayır	121	2,56 (,65)	2,08 (,79)	3,15 (,98)	2,41 (,85)	2,42 (,85)
<i>test ve anlamlılık</i>			t= 6,922 p<,001***	t= 5,251 p<,001***	t= 3,906 p<,001***	t= 6,330 p<,001***	t= 6,427 p<,001***
Yatmadan önce akıllı telefonu kapatma	Evet	54	2,66 (,75)	2,21 (,80)	3,00 (,93)	2,75 (,99)	2,60 (,99)
	Hayır	615	2,96 (,75)	2,45 (,88)	3,48 (,91)	2,89 (,90)	2,91 (,94)
<i>test ve anlamlılık</i>			z= 2,679 p= ,007**	z=1,664 p= ,096	z=3,741 p<,001***	z=,996 p= ,319	z=2,218 p= ,027*
Uyanır uyanmaz akıllı telefona bakma	Evet	485	3,07 (,72)	2,58 (,86)	3,55 (,88)	3,02 (,87)	3,04 (,90)
	Hayır	184	2,59 (,72)	2,03 (,80)	3,17 (,99)	2,51 (,92)	2,49 (,96)
<i>test ve anlamlılık</i>			t= 7,774 p<,001***	t= 7,788 p<,001***	t= 4,583 p<,001***	t= 6,530 p<,001***	t= 6,793 p<,001***
Kendini akıllı telefon bağımlısı olarak görme	Evet	241	3,33 (,70)	2,89 (,86)	3,73 (,85)	3,30 (,81)	3,32 (,89)
	Hayır	428	2,72 (,69)	2,17 (,78)	3,29 (,93)	2,64 (,87)	2,64 (,90)
<i>test ve anlamlılık</i>			t=10,956 p<,001***	t=10,761 p<,001***	t=6,226 p<,001***	t=9,596 p<,001***	t=9,358 p<,001***
Gün içerisinde akıllı telefonu kontrol etme sayısı	Hiç ^a	5	3,12 (,75)	2,60 (1,29)	3,36 (1,01)	3,24 (,68)	2,90 (,63)
	Nadiren ^b	39	2,44 (,71)	1,94 (,77)	2,98 (1,04)	2,41 (,85)	2,27 (,80)
	Bazen ^c	208	2,75 (,72)	2,22 (,84)	3,33 (,92)	2,68 (,90)	2,63 (,90)
	Sıklıkla ^d	218	2,92 (,73)	2,45 (,83)	3,39 (,92)	2,83 (,87)	2,89 (,95)
	Çok sık ^e	199	3,25 (,70)	2,72 (,87)	3,72 (,86)	3,21 (,87)	3,26 (,90)
<i>test ve anlamlılık</i>			KW=62,832 p<,001*** e>d>c>b; d>b	KW=46,679 p<,001*** e>d>b,c	KW=30,318 p<,001*** e>d,c,b	KW=44,685 p<,001*** e>d,c,b	KW=61,693 p<,001*** e,d>c,b

* p>,05; **p>,01; ***p<,001

NO=Nomofobi, ÇO=Çevrimiçi Olamama; İK=İletişimi Kaybetme; CY=Cihazdan Yoksun Kalma; BU=Bilgiye Ulaşamama
F= Tek Yönlü Varyans Analizi, t= Bağımsız Gruplarda t Testi; z= Mann Whitney U; KW= Kruskal Wallis

Tablo 4-5'te yer alan bulgular incelendiğinde katılımcıların **akıllı telefon kullanmaya başlama süresine** göre yapılan karşılaştırmalarda 6 yıl ve üzerinde kullananların 5 yıl ve altında kullananlara göre ölçek toplamı ve tüm alt boyutlarda daha yüksek puan ortalamasına sahip olmasına rağmen, sadece Çevrimiçi olamama alt boyutunda anlamlı fark ($p<,05$) bulunurken, ölçek toplamı ve diğer alt boyutlardaki farkların istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı ($p>,05$) belirlendi.

Katılımcıların **günlük akıllı telefon kullanma süresine** göre yapılan karşılaştırmalarda ölçek toplamında, Çevrimiçi olamama, Cihazdan yoksunluk ve Bilgiye ulaşamama alt boyutlarında istatistiksel açıdan çok ileri düzeyde anlamlı fark olduğu ($p<,001$); iletişimi kaybetme alt boyutunda anlamlı fark olduğu belirlendi ($p<,05$). Yapılan ileri analizde (Tukey HSD) gruplar arasındaki farkların ölçek toplamında ve Bilgiye ulaşamama alt boyutunda 5 saat ve üzerinde kullananların diğer iki gruptan, 3-4 saat kullananların da 1-2 saat kullananlardan yüksek puan ortalamasına sahip olmasından kaynaklandığı belirlendi. Çevrimiçi olamama ve Cihazdan yoksunluk alt boyutlarında ise 5 saat ve üzerinde kullananların puan ortalamalarının hem 1-2 saat hem de 3-4 saat kullananlardan yüksek olduğu saptandı. Son olarak İletişimi kaybetme alt boyutundaki farkın ise 5 saat ve üzerinde kullananların sadece 1-2 saat kullananlardan yüksek puan ortalamasına sahip olmasından kaynaklandığı saptandı (Tablo 4-5).

Katılımcıların **günlük internet kullanma süresi** göre yapılan karşılaştırmalarda ölçek toplamında, Çevrimiçi olamama, Cihazdan yoksunluk ve Bilgiye ulaşamama alt boyutlarında istatistiksel açıdan çok ileri düzeyde anlamlı fark olduğu ($p<,001$), İletişimi kaybetme alt boyutunda ise anlamlı fark olmadığı ($p>,05$) belirlendi. Yapılan ileri analizde (Tukey HSD) gruplar arasında Bilgiye ulaşamama alt boyutunda 5 saat ve üzerinde kullananlar ile 3-4 saat kullananların 1-2 saat kullananlardan yüksek puan ortalamasına sahip olduğu belirlenirken, ölçek toplamı ve diğer iki alt boyutta ise 5 saat ve üzerinde kullananların diğer iki gruptan, 3-4 saat kullananların da 1-2 saat kullananlardan yüksek puan ortalamasına sahip olmasından kaynaklandığı belirlendi. (Tablo 4-5).

Katılımcıların **saatte akıllı telefonu kontrol etme sayısına** göre yapılan karşılaştırmalarda ölçek toplamında ve tüm alt boyutlarda istatistiksel olarak anlamlı farklar olduğu ($p<,01$; $p<,001$), telefonunu saatte 6 kez ve üzerinde kontrol eden

hemşirelerin, 5 kez ve altındakilerden yüksek puan ortalamasına sahip olduğu saptandı (Tablo 4-5).

Katılımcıların **şarj cihazı taşıma durumlarına** göre yapılan karşılaştırmalarda yanında şarj cihazı taşıyan hemşirelerin puan ortalamalarının taşımayanlara göre yüksek olduğu ve iki grup arasındaki farkların İletişimi kaybetme alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı ($p<,05$); ölçek toplamı ve diğer üç alt boyutta çok ileri derecede anlamlı fark olduğu ($p<,001$) belirlendi (Tablo 4-5).

Katılımcıların **uyumadan önce akıllı telefon ile zaman geçirme durumlarına** göre yapılan karşılaştırmalarda uyumadan önce akıllı telefon ile zaman geçirenlerin puan ortalamasının zaman geçirmeyenlere göre ölçek toplamı ve tüm alt boyutlarında istatistiksel açıdan çok ileri düzeyde anlamlı farkla ($p<,001$) yüksek olduğu belirlendi (Tablo 4-5).

Katılımcıların **yatmadan önce akıllı telefonu kapatma durumuna** göre yapılan karşılaştırmalarda Çevrimiçi olamama ve Cihazdan yoksunluk alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmazken ($p>,05$), Bilgiye ulaşamama alt boyutunda anlamlı ($p<,05$), ölçek toplamında ileri derecede anlamlı ($p<,01$), İletişimi kaybetme alt boyutunda ise çok ileri derecede anlamlı ($p<,001$) fark olduğu belirlendi. Ölçek toplamında ve tüm alt boyutlarda akıllı telefonunu kapatanların puan ortalaması kapatmayanlardan yüksek olduğu saptandı (Tablo 4-5).

Katılımcıların **uyanır uyanmaz akıllı telefona bakma durumuna ve kendini akıllı telefon bağımlısı olarak görme durumuna** göre yapılan karşılaştırmalarda bu sorulara evet yanıtı veren hemşirelerin puan ortalamasının hayır yanıtı verenlerden ölçek toplamı ve tüm alt boyutlarda istatistiksel açıdan çok ileri düzeyde anlamlı farkla ($p<,001$) yüksek puan ortalamasına sahip olduğu saptandı (Tablo 4-5).

Katılımcıların **gün içerisinde akıllı telefonu kontrol etme sayısı** göre yapılan karşılaştırmalarda ölçek toplamında ve tüm alt boyutlarda istatistiksel açıdan çok ileri düzeyde anlamlı fark ($p<,001$) bulundu. Telefonunu gün içerisinde hiç kontrol etmediğini ifade eden hemşireler ($n=5$) hariç, diğer hemşirelerin telefon kontrol etme sıklığı arttıkça ölçek ve alt boyutlarından elde ettiği puan ortalamalarının da yükseldiği belirlendi. Yapılan ileri analiz sonuçları (Bonferroni düzeltmeli Mann Whitney U) Tablo 4-5'te detaylı biçimde verilmektedir.

4.3. Hemşirelerin Kişilik Özellikleri ile Nomofobi Düzeyleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular

Bu bölümde araştırmaya katılan hemşirelerin Beş Faktör Kişilik Özellikleri Ölçeği alt boyutlarından elde ettikleri puan ortalamaları ve bu puan ortalamalarının Nomofobi Ölçeği ve alt boyutlarından elde edilen sonuçlarla ilişkilerine yönelik bulgulara yer verilmektedir.

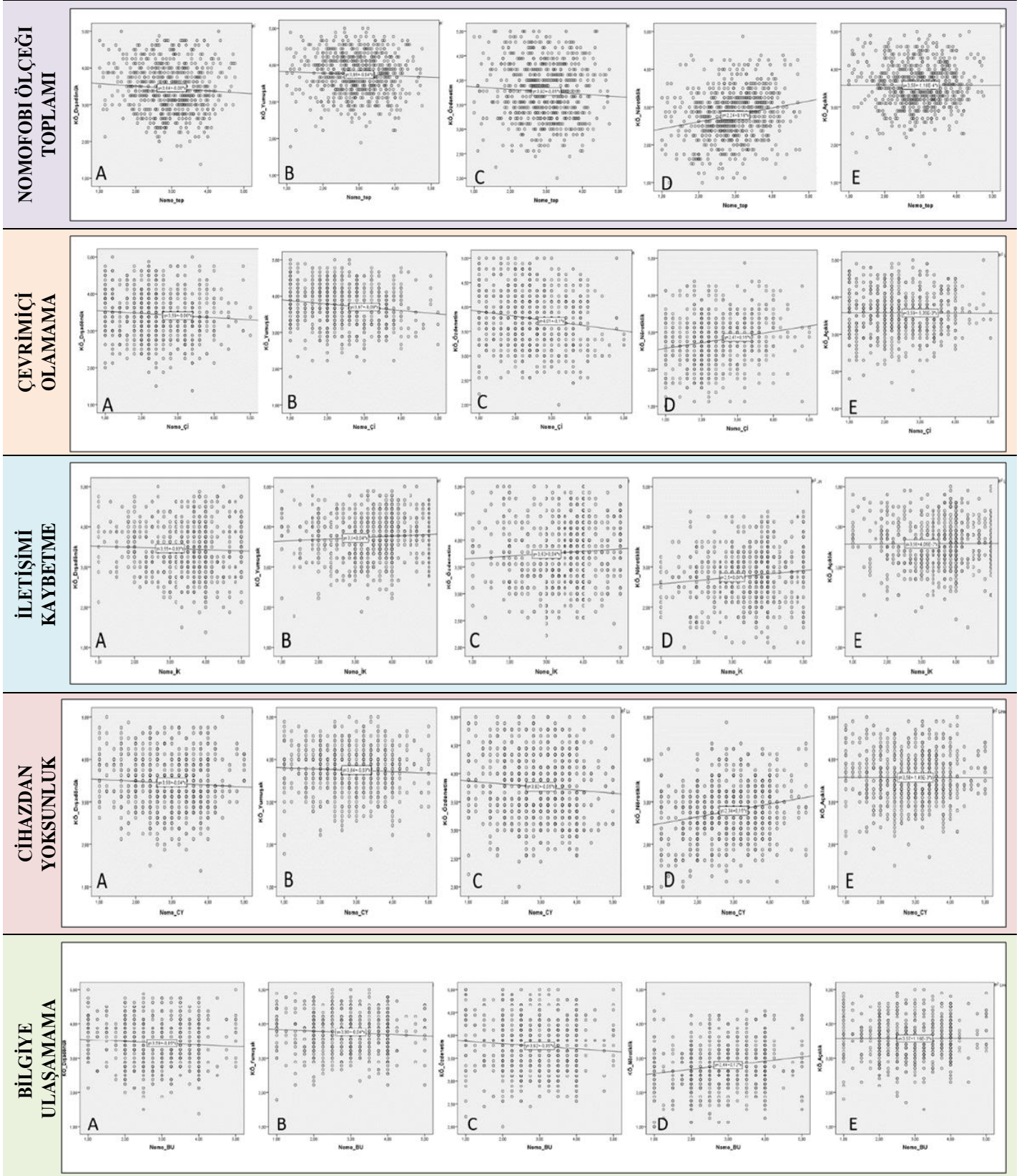
Tablo 4-6'da hemşirelerin Beş Faktör Kişilik Özellikleri Ölçeği alt boyutlarından almış olduğu en düşük, en yüksek ve ortalama puanlar ile standart sapması yer almaktadır.

Tablo 4-6: Hemşirelerin Beş Faktör Kişilik Özellikleri Ölçeği puanları (N=669)

Kişilik Özellikler	En düşük	En yüksek	Ortalama	Standart Sapma
Dışa Dönüklük	1,38	5,00	3,45	,63
Uyumluluk	1,78	5,00	3,75	,55
Özdisiplin	2,00	5,00	3,77	,58
Nörotiklik	1,00	4,88	2,78	,65
Gelişime Açıklık	1,50	5,00	3,58	,58

Tablo 4-6'da yer alan bulgular incelendiğinde hemşirelerin en yüksek puan ortalamasına sahip olduğu kişilik özelliklerinin Özdisiplin ($3,77\pm,58$) ve Uyumluluk ($3,75\pm,55$) olduğu, en düşük puan ortalamasının ise Nörotiklik ($2,78\pm,65$) kişilik özelliği olduğu bulundu.

Şekil 4-1'de araştırmaya katılan hemşirelerin Nomofobi Ölçeği toplamı ve alt boyutları ile Beş Faktör Kişilik Özellikleri Ölçeği alt boyutlarından elde ettikleri ölçümlerin nokta saçılım grafikleri yer almaktadır. Şekil 4-1 incelendiğinde Nomofobi ölçeği alt boyutları ve Beş Faktör kişilik özellikleri ölçeğinin alt boyutları arasında en belirgin doğrusal ilişkinin Nörotiklik alt boyutu ile olduğu, gelişime açıklık alt boyutu ile nomofobi ölçümleri arasındaki ilişkinin doğrusal olmadığı saptandı.

Şekil 4-1: Hemşirelerin kişilik özellikleri ile Nomofobi ölçek toplam ve alt boyut ölçümlerinin nokta saçılım grafikleri

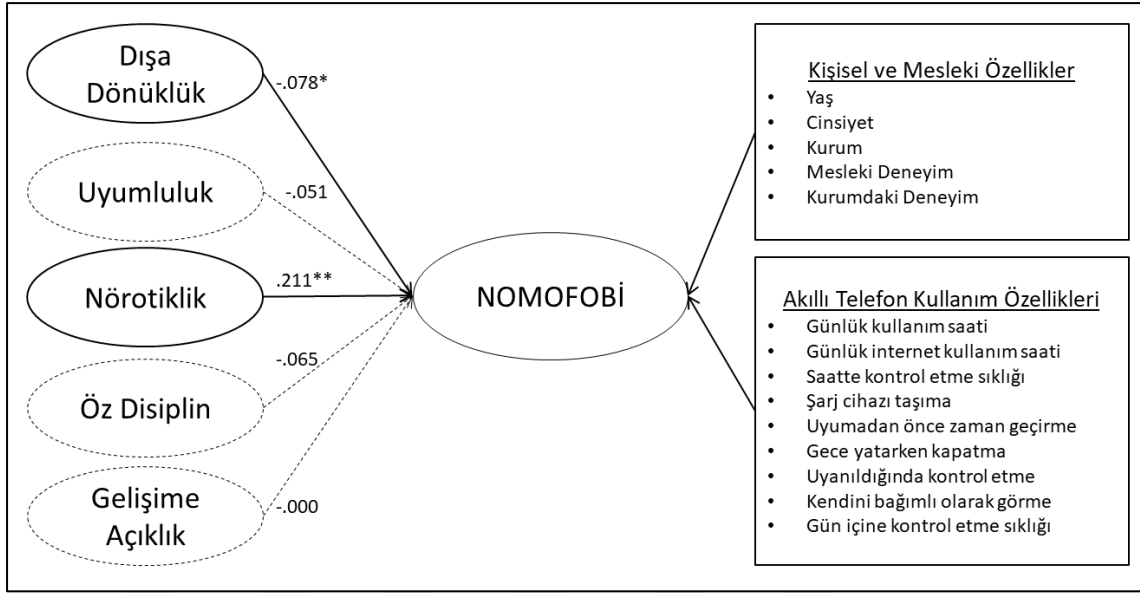
Tablo 4-7’de Nomofobi Ölçeği ve alt boyutlarının Beş Faktör Kişilik Özellikleri Ölçeği alt boyutları ile ilişkisine yönelik bulgulara yer verilmektedir.

Tablo 4-7: Nomofobi ve Beş Faktör Kişilik Özellikleri Ölçekleri ve alt boyutları arasındaki ilişkiler (N=669).

	Nomofobi	CO	İK	CY	BU
Dışa Dönüklük	-,078*	-,082*	-,042	-,064	-,075
Uyumluluk	-,051	,145**	,071	-,052	-,078*
Özdisiplin	-,065	,151**	,071	-,084*	-,087*
Nörotiklik	,211**	,203**	,118**	,213**	,174**
Gelişime Açıklık	-,000	-,008	,007	-,002	,002
* p>,05; **p<,001 ÇO=Çevrimiçi Olamama; İK=İletişimi Kaybetme; CY=Cihazdan Yoksun Kalma; BU=Bilgiye Ulaşamama					

Tablo 4-7’deki bulgular incelendiğinde; hemşirelerin dışa dönüklük kişilik özellikleri ile Nomofobi Ölçeği toplamı ve çevrimiçi olamama alt boyutu ölçümleri arasında negatif yönlü, çok zayıf ve anlamlı ($p<0,05$) ilişki saptanırken diğer alt boyutlardaki ilişkilerin anlamlı olmadığı belirlendi ($p>0,05$). Uyumluluk ve öz disiplin kişilik özellikleri ile çevrimiçi olamama alt boyutu arasında pozitif yönlü ve çok zayıf güçte ancak çok ileri düzeyde anlamlı ($p<,001$), bilgiye ulaşamama alt boyutu arasında ise negatif yönlü, çok zayıf güçte ve anlamlı ($p<0,05$) ilişki olduğu bulunurken diğer alt boyutlar ve ölçek toplamındaki ilişkilerin anlamlı olmadığı belirlendi ($p>0,05$). Yine, nörotiklik kişilik özellikleri ile nomofobi ölçek toplamı ve tüm alt boyutları arasındaki ilişkilerin pozitif yönlü, çok zayıf güçte ancak istatistiksel açıdan çok ileri derecede anlamlı ($p<,001$) olduğu saptandı. Son olarak gelişime açıklık kişilik özelliklerinden elde edilen ölçümler ile Nomofobi Ölçeği toplamı ve alt boyutlarından elde edilen ölçümler arasında anlamlı ilişki olmadığı belirlendi ($p>0,05$).

Araştırma sorularına yönelik yapılan tüm analizler sonucunda, Nomofobi ile kişilik özelliklerinin ilişkisine ve hemşirelerin Nomofobi düzeyleri üzerinde anlamlı fark oluşturan kişisel ve mesleki özellikleri ile akıllı telefon kullanım özelliklerini içeren araştırma modeli sonuçları Şekil 4-2’de verilmektedir.

Şekil 4-2: Analiz sonuçları doğrultusunda oluşturulan araştırma modeli

5. TARTIŞMA

Bu çalışmada kamu hastanelerinde çalışan hemşirelerde kişilik özelliklerinin nomofobi düzeyleri ile ilişkisi sınanmış olup araştırma bulguları bir önceki bölümde sunulmuştur. Bu bölümde bulguların literatürde var olan araştırma sonuçları ile tartışılmasına yer verilecektir. Tartışma bölümü bulguların veriliş sırasına göre yapılandırılmış olup, öncelikle hemşirelerin akıllı telefon kullanım öykülerine yönelik bulgular, ardından nomofobi ölçeği ve alt boyut ölçümleri üzerinde anlamlı fark oluşturan tanımlayıcı özellikler ve akıllı telefon kullanım öyküleri, son olarak da hemşirelerin kişilik özellikleri ile nomofobi düzeyleri arasındaki ilişkilere yönelik sonuçlar tartışılacaktır.

5.1. Hemşirelerin Akıllı Telefon Kullanım Öykülerinin Tartışılması

Bu çalışmaya İstanbul ilinin Anadolu ve Avrupa bölgelerinde yer almakta olan Sağlık Bakanlığı'na bağlı altı farklı hastanede çalışan hemşireler katılmıştır ancak araştırmaya katılmayı kabul eden hemşirelerden sadece üçünün akıllı telefon sahibi olmadığı bulunmuştur. Öyle ki örnekleme oluşturan 669 hemşirenin %60'ından fazlası 6 yıl ve daha uzun süredir akıllı telefon kullandığını belirtmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu'nun Hane Halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması (2016) sonucunda Türkiye'deki hanelerin %96,9'unda cep telefonu ya da akıllı telefon bulunduğu bilgisine yer verilmektedir ve bu durum araştırma sonuçları ile uyumludur. Ayrıca The World FactBook'un (2015) raporunda ise Türkiye'de toplam 73.639 milyon adet cep telefonu olduğu, nüfusun %93'ünün cep telefonu abonesi olduğu belirtilmektedir. Diğer yandan Gezgin ve arkadaşlarının (2018) 13-19 yaş arasındaki adölesanlarda gerçekleştirdikleri çalışmada da dört yıldan daha uzun süredir akıllı telefon sahibi olan katılımcılar %24,3 olarak raporlanırken, Kocabaş ve Sezer Korucu (2018) ile Hoşgör ve arkadaşlarının (2017) çalışmalarında da katılımcıların çoğunlukla dört yıldan, Sırakaya'nın (2018) çalışmasında ise beş yıldan fazla süredir akıllı telefon kullandıkları belirtilmektedir. Uluslararası literatür incelendiğinde de durum pek farklı değildir Bıvın ve arkadaşları (2013) örneklemlerinin %91'inin üç yıl ve daha uzun süredir, Rosales-Huamani ve arkadaşları (2019) ise beş yıldan uzun süredir akıllı telefon sahibi olduklarını raporlamaktadır. Her ne kadar bahsi geçen çalışmaların çoğu bilinçli olarak -gençlerin risk altında oldukları düşünüldüğünden ötürü- genç nüfusta gerçekleştirilmiş olsa da

gelişen iletişim teknolojileri sayesinde toplumların genelinde kişilerin akıllı telefon satın alma ve kullanma oranları giderek artmaktadır. Bu da beraberinde çeşitli kolaylıklar sağladığı gibi hayatımıza dijital hastalık olarak tanımlanan ve bu çalışmanın odak noktasını oluşturan Nomofobi gibi yeni kavramların girmesine neden olmuştur.

Kişiler akıllı telefon kullanmaya alıştıkça **kullanım sürelerinin** de arttığı düşünülebilir. Öyle ki bu çalışmaya katılan hemşirelerin günlük akıllı telefon kullanma süresi çoğunlukla beş saat ve üzerindedir. Kocabaş ve Sezer Korucu'nun (2018) çalışmasında günde 6-10 saat arası, Hoşgör ve arkadaşlarının (2017) çalışmasında 1-4 saat arası, Karaca'nın (2017) çalışmasında ise ortalama 4,48 saat olduğu olduğu raporlanmaktadır. Rosales-Huamani ve arkadaşları (2019) ise kişilerin günlük akıllı telefon kullanım sürelerinin 4-5 saat arasında olduğunu raporlamıştır. Bu verilerden de anlaşılacağı üzere akıllı telefonlar bireylerin hayatında vazgeçilmez bir hale gelmiştir. Akıllı telefonların kullanım süresinin bu denli artması, gündelik hayatı kolaylaştırmasından ve her türlü işlerin pratik ve kolayca yapılmasını sağlamasından kaynaklanmakta olduğu düşünülebilir.

Bu çalışmada araştırmaya katılan hemşirelerin günlük internet kullanım sürelerinin çoğunlukla iki saatten az olduğu saptanmıştır ki bu süre akıllı telefon kullanım sürelerinden daha azdır. Akıllı telefonlar, kullanıcılarına çoğunlukla internete bağlanabilme ve sosyal medyaya ulaşma olanağı sağlasa da, bu çalışmada hemşirelerin akıllı telefonlarını bu amaçlar dışında da kullandıklarının saptandığı söylenebilir. Öyle ki akıllı telefonlardaki video ve fotoğraf çekme özelliği, oyunlar ve daha pek çok çeşitli uygulamalar da kişileri akıllı telefon kullanmaya yöneltebilmektedir. Gezgin ve arkadaşlarının (2018) çalışmasında öğrencilerin büyük çoğunluğunun akıllı telefonlarını sosyal ağ sitelerinde zaman geçirmek için kullandıklarını ifade etmesine karşın yine büyük bir kısmı da arama yapmak için kullandığını belirtmektedir. Sırakaya (2018) ise öğrencilerin akıllı telefonlarını; gündemi takip etmek, alışveriş yapmak, sosyal ağlara bağlanmak, akademik ve oyun oynama amaçlarıyla kullandığını ifade etmektedir.

Araştırma sonucunda, hemşirelerin çoğunlukla saatte beş ya da daha az kez akıllı telefonlarını kontrol ettiklerinin bulunmasının yanında örneklemin üçte birinden fazlasının saatte 6 ve daha fazla kez akıllı telefonunu kontrol ettiğini belirttiği saptandı. Ayrıca gün içinde akıllı telefonunu hiç ya da nadiren kontrol ettiğini ifade eden hemşire sayısı ise 44 ile sınırlı kaldı. Bu durum pek çok kişinin yaklaşık on dakikada bir akıllı

telefonunu kontrol etme güdüsü/isteği hissettiği şeklinde de yorumlanabilir. Literatürde de bu çalışmanın bulgusu ile uyumlu şekilde kişilerin akıllı telefonlarını çok sık kontrol ettiğini raporlayan pek çok çalışma vardır (Pavithra ve ark, 2015; Kalaskar, 2015; Kaplan Akıllı ve Gezgin 2016; Gezgin ve ark., 2017; Hoşgör ve ark., 2017).

Kişilerin uyumadan önce akıllı telefon ile zaman geçirme ya da uyandıktan sonra akıllı telefona bakma gibi davranışlarının olması Nomofobi ile ilgili çalışmalarda sıklıkla incelenmektedir (Kaplan Akıllı ve Gezgin 2016; Sırakaya, 2018). Bu çalışmada da hemşirelerin çoğunlukla uyumadan önce akıllı telefon ile vakit geçirdikleri, yatarken akıllı telefonlarını kapatmadıkları ve uyandıklarında ilk olarak akıllı telefonlarını kontrol ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Hoşgör ve arkadaşları (2017) ve Kaplan Akıllı ve Gezgin (2016) de bu çalışmanın bulguları ile uyumlu şekilde araştırmalarını gerçekleştirdikleri örneklerde kişilerin sıklıkla benzer davranışlar sergilediklerini raporlamaktadır. Gezgin ve arkadaşlarının (2018) çalışmasına katılan üniversite öğrencilerinin %82,1'i yataktayken de akıllı telefon kullandıklarını ifade etmektedir. Dahası %35,9'u da tuvaletten de akıllı telefon kullanmaktadır. Diğer yandan Yorulmaz ve arkadaşlarının (2018) çalışmasında da kişilerin nomofobi düzeyleri ile uyku erteleme davranışları arasında anlamlı ilişki olduğu raporlanmaktadır. Yine yapılan araştırmaların pek çoğunda kişilerin gece yatarken akıllı telefonunu kapatmadığı raporlanmaktadır (Dixit ve ark., 2010; ; King ve ark., 2013; Kaur ve ark., 2015).

Kişilerin **akıllı telefonlarını kontrol etme sıklığı**, telefonla geçirdikleri süre, şarj aleti taşıma, geceleri telefonlarını açık bırakma gibi davranışları arttıkça bağımlı davranışların artacağı (Pavithra ve ark, 2015; Yıldırım ve Correia, 2015; Sırakaya, 2018) yönünde bir görüş sergilenebilse de akıllı telefonunu günlük ya da saatlik olarak kaç kez kontrol eden ya da günde kaç saat telefonu ile ilgilenen bir kişinin bağımlı sayılacağına ilişkin kesin bir rakam yoktur. Bu çalışmada da örnekleme oluşturan hemşirelerin büyük bölümü kendini akıllı telefon bağımlısı olarak da görmemektedir. Bu bulgu daha önce araştırma örneğine ilişkin verilen akıllı telefon kullanma ve kontrol sıklığı, uyumadan önce ve sonra akıllı telefon ile vakit geçirme gibi diğer bileşenler ile düşünüldüğünde çelişkili bir durum olsa da kişilerin algıları bu yöndedir.

5.2. Hemşirelerin Nomofobi Ölçeği ve alt boyut ölçümleri üzerinde anlamlı fark oluşturan tanımlayıcı özellikleri ve akıllı telefon kullanım öykülerinin tartışılması

Hemşirelerin tanımlayıcı özelliklerinden bazılarının, akıllı telefon kullanma öykülerine ilişkin veri toplama aracında yer alan bağımsız değişkenlerin ise tamamının Nomofobi ölçümleri üzerinde istatistiksel açıdan anlamlı fark oluşturduğuna ilişkin bulgular bir önceki bölümde paylaşılmıştı. Bu bölümde ise hemşirelerin nomofobi ölçeği ve alt boyut ölçümleri üzerinde anlamlı fark oluşturan tanımlayıcı özelliklerine ve akıllı telefon kullanım öykülerine ilişkin bulguların literatür doğrultusunda tartışılmasına yer verilmektedir.

Bu çalışmada genç yaştaki hemşirelerin ölçek puan ortalamalarının daha yüksek olduğu, kişilerin yaşları arttıkça nomofobi ölçümlerinin azaldığı sonucuna ulaşıldı. Daha önce de değinildiği gibi Nomofobi konusundaki literatürde özellikle gençlerin risk altında olduğu vurgulanmakta ve çalışmalar gençler üzerine yoğunlaşmaktadır (Sharma ve ark., 2015; Yıldırım ve Correia, 2015; Gonzalez-Cabrera ve ark., 2017). Diğer yandan kişilerin yaşlarının Nomofobi ölçümleri üzerinde anlamlı fark oluşturmadığını raporlayan çalışmalar da mevcuttur (Adnan ve Gezgin 2016; Argumossa-Villar ve ark. 2017; Gutierrez-Puertas ve ark., 2019). Örneğin Öz ve Tortop'un (2018), Nomofobi ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi incelediği, 300 üniversite öğrencisi ile yaptıkları araştırmada nomofobi puanlarının yaş faktörüne göre farklılaşmadığı belirtilmektedir. Adnan ve Gezgin'nin (2016), üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmasında da yaş ve Nomofobi arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Ancak görüldüğü üzere bu çalışmalar öğrenci örnekleminde yapılmış olup yine çoğunlukla 25 yaş ve altındaki gençler ile çalışılmıştır ve çalışmaların sonucunda yaş değişkeninin anlamlı bir fark oluşturmadığı sonucuna ulaşılmasının nedeninin halihazırda genç örnekleme çalışılmış olması olduğu şeklinde yorumlanabilir. Oysa ki yaş değişkeninin geniş bir yelpazede ele alındığı çalışmalarda Nomofobi ölçümlerindeki farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Örneğin Erdem ve arkadaşları'nın (2017), üniversite öğrencileri ile birlikte kamu çalışanlarını da kapsayan ve nomofobi yaygınlığını incelendiği toplam 467 kişiyle yaptıkları araştırmada, bu çalışma ile benzer şekilde grubun yaş düzeyi arttıkça nomofobi puan ortalamasının azaldığı raporlanmaktadır.

Hemşirelerin **cinsiyetlerine** göre yapılan karşılaştırmada ise; kadın hemşirelerin nomofobi düzeyinin erkek hemşirelere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Literatürde cinsiyet faktörünün kişilerin akıllı telefon kullanım öyküleri ya da Nomofobi düzeyi üzerinde anlamlı fark oluşturmadığını (Noyan ve ark., 2015; Erdem ve ark., 2016; Gursel, 2018; Kocabaş ve Sezer Korucu, 2018) ya da erkeklerin daha yüksek puan aldığını (Şar, 2013) raporlayan çalışmalar bulunmasına karşın, çoğunlukla bu çalışmanın bulgularıyla benzer şekilde cinsiyetin anlamlı bir fark oluşturduğu ve kadınların puan ortalamasının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşıldığı belirtilmektedir (Roberts, 2014; Altundağ ve Bulut, 2017; Gezgin ve ark., 2017; Erdem ve ark., 2018; Turan ve İşçitürk, 2018; Yorulmaz ve ark., 2018). Kadınların daha nomofobik olduğuna ilişkin sonuç bildiren çalışmalarda erkeklerin teknolojiye daha düşkün olmasına ve teknolojik cihazlara çok daha fazla para harcamasına rağmen kadınların akıllı telefonlarına daha düşkün olduğu ve daha fazla vakit geçirdiği vurgulanmakta (Geser, 2006; Hakoama ve Hakoyama, 2011) ve bu durumun kadınların yaratılış özellikleri (Erdem ve ark., 2018), iletişim kurma ihtiyaçlarının fazla olması (Takao ve ark., 2009; Gutierrez-Puertas ve ark., 2019) ya da çalışma örneklemindeki kadın sayısının fazla olması (Yorulmaz ve ark., 2018) gibi nedenlerle açıklanmaya çalışıldığı görülmektedir. Yine de kadınların Nomofobi'ye yatkınlığını değerlendirmeye yönelik derinlemesine bir çalışmaya rastlanmamıştır. Cinsiyetin nomofobi üzerindeki rolünü salt yaratılış farkı ya da iletişim ihtiyacı gibi etmenlere bağlamak yeterli olmayabilir. Öyle ki kadınların sosyal ve toplumsal yaşam içinde pek çok rolü vardır. Bu rollerini gerçekleştirirken de gerek aile içindeki rollerini yerine getirme, gerek günlük işlerini düzenleme, gerekse güvende olduğunu bildirme ya da sevdiklerinin güvende olduğunu bilme konusunda pek çok kez iletişime geçmeleri gerekebilmektedir. Bu nedenle kadınların sürekli ulaşılabilir olma ve yakınlarına ulaşabilme güdüsünden kaynaklı olarak bu konuda önemli bir araç olan akıllı telefonlara daha fazla bağımlı olduğu ve Nomofobi düzeylerinin yüksek olduğu da düşünülebilir.

Literatürde yer alan çoğu araştırmalarda **medeni durum** değişkeninin Nomofobi düzeyi üzerinde anlamlı fark oluşturup oluşturmadığına ilişkin bir incelenme yapılmadığı görülmüştür (Kanmani, 2017; Işık ve Kaptangil, 2017; Turan ve İşçitürk, 2018; Rosales-Huamani, 2019). Sadece Kocabaş ve Sezer Korucu (2018)'nin hastalarla yaptığı araştırmalarında, hastaların medeni durumlarının Nomofobi düzeyleri üzerinde istatistiksel açıdan anlamlı fark oluşturmadığı raporlanmaktadır ve bu durum bu araştırmanın bulgularıyla uyum göstermektedir. Bu çalışmada hemşirelerin medeni durumlarına göre yapılan karşılaştırmada bekar hemşirelerin ölçek puanlarının daha

yüksek olmasına karşın sadece Çevrimiçi olamama alt boyutunda anlamlı iken ölçek toplamı ve diğer alt boyutlarda ise anlamlı olmadığı saptanmıştır. Bu durum bekarların sosyalleşmek amacıyla akıllı telefonlarını daha çok kullanması ile açıklanabileceği gibi, bekarların çoğunlukla genç yaşta olması sebebiyle, aslında yaşları nedeniyle risk grubunda olabileceği düşünülebilir.

Araştırma bulgularına göre **eğitim düzeyi** temel alınarak yapılan karşılaştırmalarda lisans ve lisansüstü eğitim almış olan hemşirelerin ölçek puan ortalamaları lise ve önlisans mezunlarına göre daha yüksek olmasına karşın, gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark yoktur. Benzer şekilde Minaz ve Çetinkaya Bozkurt'un (2017) çalışmasında öğrencilerin lisans ya da önlisans mezunu olmasının Nomofobi düzeylerini etkilemediği raporlanmaktadır. Ayrıca Gezgin ve arkadaşlarının (2017) 1151 sosyal ağ kullanıcısı ile gerçekleştirdikleri çalışmada da kişilerin eğitim durumlarının Nomofobi düzeyleri üzerinde anlamlı fark oluşturmadığı belirtilmektedir. Ancak Işık ve Kaptangil (2017) ise öğrencilerle yaptığı çalışmada bu bulguların aksine eğitim düzeyinin arttıkça akıllı telefon bağımlılığının da arttığını, aralarında anlamlı ilişkinin bulunduğunu raporlamaktadır. Aslında eğitim düzeyi artan bireylerde sosyal ilişkilerin kurulması bir gereklilik ve ihtiyaç haline gelebilmekte ve sosyal medya kullanımı ve akıllı telefonlarda geçirilen süre de artış gösterebilmektedir. Ancak akıllı telefonlar günümüzde toplumun her kesimi tarafından kullanılmaktadır ve akıllı telefonların her an bireylerin yanında olması, erişilmek istenen bilgiye en kısa ve en etkili bir şekilde kolayca ulaşabilme kolaylığı sağlaması nedeniyle ortak bir ihtiyaç haline geldiği de düşünülebilir. Ki bu çalışma benzer çevresel özelliklere sahip bir meslek grubunda gerçekleştirildiğinden, daha yüksek eğitimlilerin daha yüksek puan almasına karşın, daha belirleyici kişisel özelliklerin de etkisi sebebiyle eğitim durumunun nomofobi düzeyi açısından üzerinde anlamlı bir rolü olmamasına neden olabilir.

Literatürdeki çalışmaların öğrenci örneklemlerine odaklanmaları sebebi ile pozisyon, birim, çalışılan kurum ve deneyim gibi mesleki özelliklerin Nomofobi düzeyleri üzerinde anlamlı fark oluşturup oluşturmadığına ilişkin yeterli kanıt yoktur. Bu çalışmada **çalışılan kurumun, kurumdaki ve meslekteki deneyimin** hemşirelerin Nomofobi düzeyleri üzerinde anlamlı fark oluşturduğu ancak **birim ve pozisyonun** anlamlı fark oluşturmadığı saptanmıştır. Mesleki deneyimi yüksek kişilerin daha ileri

yaşlarda olması gerektiği gerçeğinden yola çıkarak kurumdaki ve özellikle meslekteki deneyimin “yaş” değişkeni ile yüksek ilişkili olduğu düşünüldüğünde deneyimi az olan kişilerin yani gençlerin daha nomofobik olması beklenen bir bulgudur ve bu kapsamda ele alınabilir. Ancak bu çalışmada hemşirelerin **çalıştıkları kuruma** göre nomofobi düzeylerinin anlamlı biçimde farklılaştığı bulunması araştırmacılara örgüt kültürü ve politikalarının, yöneticilerin tutum ve davranışlarının, işe ilişkin çeşitli özelliklerin ve süreçlerin kişilerin nomofobi düzeyleri üzerinde etkili olabileceğini düşündürse de bu çalışmada bu yönde sonuç belirtebilmek adına ne bu çalışma içerisinde ne de literatürde yeterli kanıt yoktur. Bu görüşün ileri araştırmalar ile kanıtlanmaya ihtiyacı vardır. Diğer yandan literatürde de kurumlar arası karşılaştırma yapılan bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu anlamda belki Gutierrez-Puertas ve arkadaşlarının (2019) iki ülke (İspanya ve Portekiz) örneğinde ülkeler arası farklılıkları belirlemek amacı ile yaptıkları çalışma sonuçları bir örnek olarak ele alınabilir. Araştırmacılar her iki ülkedeki hemşirelik öğrencilerinin Nomofobi açısından yüksek puana sahip olduklarını belirtmesine karşın Portekizli öğrencilerin puanlarının daha yüksek olduğunu açıklamış ve bunu ülke gençliğin aileleri ve aileleri ile iletişimlerdeki farklılıklara bağlamıştır. Ki bu sonuçlar da kurumlar arası farkı açıklamakta yetersizdir. Öte yandan yöneticilerin ve çalışanların ya da çalışılan birimlere göre ne hemşirelerin ne de diğer meslek üyelerinin çalıştıkları birimlere göre karşılaştırma yapan çalışmaya rastlanmamıştır. Bıvın ve arkadaşları (2013) farklı sağlık disiplinlerinde (hemşirelik ve diş hekimliği gibi) okuyan öğrencilerin Nomofobi düzeylerini karşılaştırmış ancak fark olmadığını raporlamıştır.

Hemşirelerin kişisel ve mesleki özelliklerine göre yapılan karşılaştırmaları içeren tüm bu bulgular birlikte değerlendirildiğinde özellikle literatürde de vurgulandığı gibi genç kesimin Nomofobi açısından risk altında olduğu ve yaşın önemli bir değişken olduğu sonucuna ulaşılabilir. Diğer yandan cinsiyet ve medeni durumun da nomofobi üzerinde sınırlı düzeyde etkisi olduğu düşünülebilir ancak pozisyon ya da çalışılan birim gibi değişkenlerin etkisinin olmadığı söylenebilir. Ayrıca örgütsel faktörlerin etkisi ise incelenmeye açık ve kanıtlanmaya muhtaç bir başlıktır. Diğer yandan hemşirelerin akıllı telefon kullanım öykülerine ilişkin değişkenlerin ise hemen her başlıkta anlamlı fark oluşturduğu görülmektedir. Bu nedenle kişinin kontrolünde olan ve kendinden kaynaklanan akıllı telefon kullanmaya ilişkin öykülerinin Nomofobi düzeylerini belirlemede daha kilit bir rol üstlendiği yorumunda bulunmak yanlış olmaz. Bundan

sonraki bölümde de hemşirelerin nomofobi düzeylerinin akıllı telefon kullanım özelliklerine göre karşılaştırılmasından elde edilen sonuçlar, literatür ışığında tartışılacaktır.

Bu çalışmada, **hemşirelerin akıllı telefon kullanmaya başlama süresinin** nomofobi düzeyi üzerinde anlamlı bir rolü olmadığı sadece çevrimiçi olamama alt boyutunda anlamlı fark oluşturduğu belirlenmiştir. Literatürde de nomofobi ile akıllı telefon kullanım süresi arasında ilişki bulunmadığını raporlayan farklı çalışmaların olduğu görülmektedir (Adnan ve Gezgin 2016; Gezgin ve Çakır, 2016; Gezgin ve ark., 2017). Diğer yandan bu durumun aksini savunan, yani akıllı telefon kullanmaya başlama süresinin nomofobi düzeyi üzerinde anlamlı bir rolü olduğu raporlayan çalışmalar da vardır (Yıldırım ve ark., 2015; Gezgin ve ark., 2016; Han ve ark., 2017). Örneğin Sırakaya'nın (2018) öğrencilerin nomofobi düzeylerini incelediği çalışmasında daha uzun süredir akıllı telefona sahip bireylerin nomofobi düzeyinin daha kısa süre olanlardan yüksek olduğu belirtilmekte ve ilerleyen yıllarda akıllı telefon kullanım süresinin artacağına dikkat çekilerek bu durumun önemli bir risk faktörü olduğuna vurgu yapılmıştır.

Katılımcıların yaklaşık yarısının **günlük akıllı telefon kullanım sürelerinin** beş saat ve üzerinde olduğu ve bu değişkenin nomofobi düzeyi üzerinde anlamlı fark oluşturduğu belirlenmiştir. Diğer yandan günlük internet kullanım süresi incelendiğinde ise sadece iletişimi kaybetme alt boyutunda anlamlı bir rolü olmadığı saptanmıştır. Günlük akıllı telefon kullanım süresi arttıkça, akıllı telefon kullanma nedenleri arasında en yaygın olan internete bağlanma yani internet kullanma süresi de artmaktadır (Sırakaya, 2018). Yani bu iki değişken birbiriyle yakından ilişkilidir ve her ikisi de kişilerin nomofobi düzeyleri üzerinde anlamlı bir role sahiptir. Öyle ki Gezgin ve arkadaşları (2017) ile Sırakaya (2018) çalışmalarında da öğrencilerin hem günlük mobil telefon kullanım süresininin hem de günlük internete bağlı kalma süresinin artması nomofobiyi arttırdığı raporlanmaktadır. Ayrıca Kalaskar (2015) öğrencilerin yaklaşık günde 5-6 saat akıllı telefon kullandıklarını kaydetmiş ve bu kullanım süresini de nomofobi düzeyi ile anlamlı şekilde ilişkilendirmiştir.

Literatürde **akıllı telefon kontrol etme sayısı, şarj aleti taşıma, uyumadan önce ve uyandıktan sonra akıllı telefon ile vakit geçirme ve yatmadan önce akıllı telefonu kapatmama** gibi davranışlar Nomofobi ile ilişkilendirilmekte olup risk

davranışları olarak nitelendirilmektedir (Yıldırım ve Correia, 2015; Gezgin ve ark., 2017; Sırakaya, 2018). Bu çalışmada da tüm bu davranışların nomofobi düzeyi üzerinde önemli bir rolü olduğu, kişilerin gün içerisinde akıllı telefonunu kontrol etme sıklığının artmasının, yanlarında şarj aleti taşımalarının, uyumadan önce akıllı telefonlarını kapatmamalarının ve yataktayken akıllı telefonla vakit geçirmelerinin Nomofobi düzeylerini artırdığı, daha doğrusu daha nomofobik bireylerin bu davranışları daha sık sergilediği saptandı. Tüm bu davranışların kişilerin öncelikle iletişimi kaybetmeme ve ulaşılabilir olma isteğinden kaynaklandığı düşünülebilir. Günümüz bilgi toplumunda bireyler her an hem sosyal çevresindeki değişimleri izleme, hem güncel olaylardan haberdar olma hem de kendisini ve yaşamındaki bazı durumları çevresiyle paylaşmak istemektedir. Bu nedenle akıllı telefonlar sıklıkla göz önünde ya da hemen ulaşılabilir şekilde yakın konumda bulundurulmaktadır. Özellikle uyumadan önce ve uyanır uyanmaz akıllı telefonu kontrol etme isteği, hem gündemi takip etmeye ilişkin içsel güdüyle hem de sosyal medyadaki gelişmeleri kaçırma korkusu olarak isimlendirilen FoMO'yla (Przybylski ve ark., 2013) ilişkilendirilebilir. Diğer yandan kişilerin akıllı telefonlarını kapatmayarak 24 saat açık tutmaya dönük çabalarının telefonları aracılığıyla gelecek bildirimlere verdikleri önemi gösterdiği de belirtilmektedir (Sırakaya, 2018).

5.3. Hemşirelerin Kişilik Özellikleri ile Nomofobi Düzeyleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulguların Tartışılması

Nomofobi kavramı literatüre yakın zamanda girmiş olmasına karşın, bu kavramla ilgili görece çok sayıda çalışma yapılmış ve çeşitli açılardan incelenmiştir. Bu çalışmada da Nomofobi'nin kişilik özellikleri ile ilişkisinin incelenmesi amaçlanmış ve farklı kişilik özelliklerinin Nomofobi üzerinde bir rolü olup olmadığı sorusunun yanıtı aranmıştır.

Ulusal literatürde akıllı telefon ve internet kullanımı ile kişilik özellikleri ilişkisini inceleyen çalışmalara rastlamak mümkündür. Işık ve Kaptangil (2018) üniversite öğrencilerinde akıllı telefon bağımlılığı ve sosyal medya kullanımının kişilik özellikleri ile ilişkisini incelemiş ve nörotik kişilik özelliği yüksek öğrencilerin ilişkisel akıllı telefon bağımlılığının yüksek olduğunu raporlamıştır. Araştırmacılar bu durumu nörotik kişilik özelliğine sahip bireylerdeki kaygı, öfke ve depresyon eğiliminin, kişileri yalnızlaştırır ve sosyal iletişimden uzak kalmalarına neden olsa bile haberdar olma ve

bilgi alma eğiliminde bir azalma olmadığı şeklinde yorumlamıştır. Araştırmacılara göre nörotik kişilikteki bireyler bu eğilimlerini akıllı telefonları aracılığı ile kısa sürede tatmin edebilmektedir. Diğer yandan araştırmacılar dışa dönüklük ve deneyime açıklık gibi kişilik özellikleriyle ise anlamlı bir ilişki olmadığını belirlemiştir. Bu durumu da, uyumlu, dışa dönük ve deneyime açık bireylerin gündelik hayatın içinde olmaları ve ilişkileri telefonlar üzerinden yürütmek yerine yüzyüze sosyal ortamlarda gerçekleştirme tercihleri ile açıklanmışlardır (Işık ve Kaptangil, 2018). Durak Batıgün ve Kılıç (2011) çalışmalarında yine üniversite öğrencisi örneğinde kişilik özelliklerinin internet bağımlılığı ile ilişkisini sorgulamıştır. Çalışma sonucunda internet bağımlılığı düşük öğrencilerin daha yumuşak başlı ve özdenetimi yüksek olduğu, internet bağımlılığı yüksek öğrencilerin ise daha nörotik kişilik özellikleri gösterdiği raporlanmıştır. Bu durum da yine sosyal ilişkilerinde çeşitli engeller yaşayanların bu engelleri aşmak için internete başvurdukları ve yüzyüze iletişim kurmak yerine inerneti kullandıklarına atıf yapmaktadır. Yazarlara göre internet kullanımı sosyal hayattaki açıklarını kapatmak ve kişilerle iletişim kurmak ve sürdürmek için bir yol olarak ön plana çıkmaktadır. Köse ve arkadaşları (2012) ise hemşirelik öğrencilerinde yaptıkları çalışmada internet bağımlılığı ve kişilik özellikleri ilişkisini incelemiş, internet bağımlılığı ile özdenetim ve yumuşak başlılık arasında negatif yönlü, nörotizm arasında ise pozitif yönlü anlamlı ilişki olduğunu raporlamışlardır.

Görüldüğü üzere bu çalışmalar daha çok akıllı telefon ya da internet bağımlılığına odaklanmaktadır. Nomofobi ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkiye odaklanan tek çalışma Öz ve Tortop (2018) tarafından İstanbul'da bir özel üniversitenin öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinin dışadönüklük, uyumluluk, sorumluluk ve gelişime açıklık kişilik özellikleri ile Nomofobi düzeyleri arasında pozitif yönlü, nörotiklik ile ise negatif yönlü ancak genellikle zayıf ilişki olduğunu raporlanmaktadır. Yazarlar kişilik özelliklerinin Nomofobi üzerinde bir etkisinin olduğunu ancak bu etkinin çok düşük seviyelerde olduğunu altını çizmekte, kişilik özelliklerinin Nomofobi açısından tam olarak bir belirleyici olmadığını vurgulamaktadır.

Uluslararası yazında ise Nomofobi ve kişilik özelliği ilişkisini inceleyen az sayıda çalışma vardır. Bunlardan biri Argumosa-Villar ve arkadaşları (2017) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ancak bu çalışmada Nomofobi'nin bir bağımlılık davranışı olarak

değerlendirilmesi gerektiğini belirten bazı çalışmalara atıf yapılmış ve Nomofobi kavramının incelenmesi için akıllı telefon bağımlılığı ölçeği kullanılmıştır. İspanya’da, lise ve üniversite öğrencileriyle gerçekleştirilen araştırmanın sonucunda Nomofobi’yle en yüksek ilişkili kişilik özelliğinin dışa dönüklük olduğu, diğer kişilik özelliklerinde ise ilişkinin nefatif yönlü ve zayıf olduğu belirtilmektedir. Diğer bir çalışma da Olivencia-Carrion ve arkadaşlarının (2018) yine İspanya’daki 17-55 yaş arasındaki kişilerle yaptıkları çalışmadır. Araştırmacılar yardımseverlik ve ödül bağımlılığının Nomofobi’nin önemli bir belirleyicisi olduğunu, diğer kişilik özelliklerin ise bazılarının Nomofobi’yi kısmi olarak etkilediği, öz-kontrol gibi bazı kişilik özelliklerinin ise anlamlı bir etkiye sahip olmadığını raporlamaktadır.

Hemşire örneğinde gerçekleştirilen bu araştırmanın sonucunda gelişime açıklık şeklinde tanımlanan kişilik özelliklerinin Nomofobi düzeyi ile ilişkisinin olmadığı saptanmış olup, dışa dönüklük, uyumluluk ve öz disiplinin ise bazı alt boyutlarda Nomofobi ile ilişkili olduğu belirlenmiştir. Her ne kadar bu ilişkiler çok zayıf güçte olsa da derinlemesine incelemeyi amaçlayan başka çalışmalara ipucu sunabilir. Zira ulusal ve uluslararası literatürdeki çalışmalarda da kişilik özellikleri ve Nomofobi ilişkisini güçlü bir şekilde ortaya koyan çalışma yoktur. Diğer yandan nörotiklik şeklinde tanımlanan kişilik özellikleri ve Nomofobi arasındaki ilişki diğerlerine göre daha yüksek güçte ve daha anlamlıdır. Bu da literatürdeki çalışmalarla benzerlik göstermektedir. Öyle ki çalışmanın genel bilgi bölümünde bahsedildiği gibi nörotiklik genellikle kızgınlık, sinirlilik, öfkeli olma, dengesizlik, suçluluk hissi, içe kapanıklık, hüznün, korku gibi olumsuz duygularla açıklanmaktadır (Costa ve McCrae, 1995; Basım ve ark., 2009; Koçoğlu, 2014). Nörotik bireylerin negatif duygular yaşamaya yatkın olduğu ve bunun sonucunda da bir takım davranış bozuklukları yaşadıkları belirtilmektedir. Bu çalışmada da nörotik bireylerin yeni çağın dijital hastalıklarından biri olarak ifade edilen Nomofobi’ye yatkınlıkları belirlenmiştir. Özellikle kendine güveni bulunmayan, özsaygısı düşük kişilerde akıllı telefon kullanım bozukluğunun daha sık görüldüğü belirtilmektedir (Bianchi ve Phillips, 2005; Ehrenberg ve ark. 2008; Igarashi ve ark., 2008). Bunun nedeni ise bu kişilerin yüz yüze görüşmekten ve telefonda konuşmaktan çekinerek kendini yazılı şekilde ifade etmeyi tercih etmesi şeklinde açıklanmaktadır. Bu kişiler akıllı telefonları sayesinde daha rahat iletişim kurabilmekte ve özsaygılarını da kazanabilmektedirler (Phillips ve ark., 2012). Sanal ortamlar kişilere kendilerinden farklı biri gibi davranma, sonuçlarıyla yüzleşmek

zorunda kalmadan normal hayatta gerçekleştirmeye çekinecekleri bazı davranışları sergileme gibi fırsatlar sunmaktadır. Bu gibi nedenlerle içe kapanıklık, sinirlilik, kırgınlık gibi nörotik kişilik özellikleri olarak tanımlanan davranışları sergileyen bireylerin akıllı telefonlarına bağımlılığı, daha da ötesi akıllı telefondan yoksun kalarak sağladığı fayda ve rahatlama hissinden de yoksun kalmaktan kaçındıkları düşünülebilir.

Genel olarak Nomofobi ve kişilik özelliklerini doğrudan inceleyen çok az çalışma olmasına ve çalışmalarda bazen internet bağımlılığı bazen de akıllı telefon bağımlılığı değişkenlerinin incelendiği görülmektedir. Her ne kadar bu kavramlar Nomofobi ile yakın ilişkili olsa da aradaki nüans farklılıkları nedeniyle tam bir örtüşmeden söz edilemez. Yine de tüm bu çalışmalarda bazen negatif yönlü bazen ise pozitif yönlü olsada genellikle zayıf ilişkiden ya da anlamlı ilişki olmadığından bahsedilmektedir. Akıllı telefonlar ve internet hayatımızda öyle merkezi bir yere oturmuştur ki onlarsız bir şey yapmak neredeyse düşünülemez bir hal almıştır. Akıllı telefonların sunduğu olanaklar, toplumun her kesimine açıktır ve teknoloji ile daha içli dışlı olan gruplar daha çok risk altındadır. Kişilik özellikleri bu mekanizmada sınırlı bir rol oynamaktadır. Nomofobi'nin öncülleri arasında toplumsal ve çevresel başka mekanizmaların varlığı söz konusudur ve bundan sonraki çalışmalarda özellikle bu dinamiklerin belirlenmesine odaklanılması önemlidir. Teknoloji hızla ilerlemekte, nesnelere internet üzerinden birbirleri ile etkileşimde bulunabilmekte, yapay zeka teknolojilerini günlük yaşamın içerisine adapte edecek gelişmeler yaşanmaktadır. Günümüzde akıllı olarak nitelendirilen telefonlar giderek daha da akıllanacak ve insanlar akıllı telefonlara daha bağımlı olacak akıllı telefonlardan uzak kalma korkusunu daha şiddetli yaşayacaktır.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

İstanbul ilinin Avrupa ve Anadolu Bölgelerinde yer alan üçer hastane olmak üzere Sağlık Bakanlığı'na bağlı olarak hizmet sunan toplam altı hastanede çalışan 669 hemşire ile gerçekleştirilen bu tanımlayıcı ve kesitsel çalışma sonucunda;

Hemşirelerin akıllı telefon kullanım öykülerine bakıldığında;

- Hemşirelerin yarısından fazlasının akıllı telefona sahip olduğu ve gün içerisinde en az 5 saatin üzerinde akıllı telefonlarından internete bağlandığı bulunmuştur. Yine hemşirelerin yarısından fazlasının yanında şarj cihazı bulundurduğu, uyumadan önce ve uyanır uyanmaz akıllı telefonlarını kontrol ettikleri belirlenmiştir. Çoğu hemşire kendini akıllı telefon bağımlısı olarak görmediğini ifade etmiştir. Gün içinde akıllı telefonlarını kontrol eden hemşire sayısının ise çoğunlukta olduğu bulunmuştur.

Hemşirelerin nomofobi düzeyleri incelendiğinde;

- Hemşirelerin nomofobi ölçeğinden aldığı puanlar değerlendirildiğinde, akıllı cihazlardan yoksun kalma korkusunun fazla olduğu ve hemşirelerin nomofobi ölçeği puanlarının yüksek olduğu bulunmuştur.

Nomofobi düzeylerini anlamlı olarak farklılaştıran kişisel özelliklere bakıldığında;

- 25 yaş ve altında olan genç hemşirelerin, kadın hemşirelerin, hem meslekte hem de kurumdaki deneyim süresinin 1 yıl ve altında olan hemşirelerin nomofobi puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Nomofobi düzeylerini anlamlı olarak farklılaştıran akıllı telefon kullanım öykülerine bakıldığında;

- Gün içerisinde akıllı telefonlarıyla çok fazla vakit geçiren hemşirelerin nomofobi düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. İnternet kullanım süresinin fazla olan hemşirelerin, saat başı akıllı telefonlarını kontrol eden, çoğu hemşirenin yanında şarj cihazı taşıyan hemşirelerin nomofobi düzeylerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur Uyumadan

önce ve uyandıktan sonra ilk olarak akıllı telefonlarını kontrol eden hemşirelerin, gece akıllı telefonlarını kapatmadan uyuyan hemşirelerin nomofobi düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Nomofobi ve beş faktör kişilik özellikleri arasındaki ilişkiye bakıldığında ise,

- Dışadönük, uyumlu, ve öz disiplin, kişilik özelliklerine sahip hemşirelerin nomofobi düzeyleri ile zayıf da olsa bir ilişki içinde olduğu saptanmıştır. Nörotik kişilik özelliği gösteren hemşirelerin nomofobi düzeyi ile arasında diğer kişilik özelliklerine göre daha yüksek bir ilişki belirlenmiştir. Sonuç olarak Nörotik kişilik özelliği gösteren hemşirelerin nomofobi düzeylerinin de yüksek olduğu saptanmıştır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

- Yeni çağın bir hastalık türü olan dijital hastalıklar yeni jenerasyonu etkisi altında bırakmaktadır. İlerleyen çağlarda bu hastalık türünün ciddi boyutlara ulaşmaması için, özellikle genç nesle odaklanılmalı ve önlemler alınmalıdır.
- Toplumda yaygınlığı her geçen gün daha da artan dijital dünyaya olan bağımlılığın altında yatan sebepler incelenmelidir. Özellikle kişisel etmenlerin bağımlılık davranışlarını nasıl etkilediği ile ilgili çalışmalara önem verilmelidir.
- Literatür incelendiğinde nomofobi ile ilgili araştırmaların büyük çoğunluğu öğrencilerle yapıldığı görülmektedir. Sağlık alanında yapılmış çalışma ise yok denecek kadar azdır. Bu konuda yapılacak olan çalışmaların sağlık alanına daha fazla yönelmesi gerekmektedir.
- Sağlık sektörü, yapılan hataların geri dönüşümü olmayan bir çalışma sahasıdır. Teknoloji çağının vazgeçilmez bir unsuru haline gelen akıllı cihazlar neredeyse her sağlık personeli tarafından kullanılmaktadır. Nomofobi ile ilgili yapılacak olan araştırmaların, sağlık personellerinin çalışma saatleri içinde akıllı telefonlarının kullanım düzeylerinin iş performansına ve hasta bakımı üzerine etkisine odaklanılmalıdır.

KAYNAKLAR

Adnan, M. ve Gezgin, D. M. (2016). Modern çağın yeni fobisi: Üniversite öğrencileri arasında nomofobi prevalansı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 49, 141-158.

Akıllı, G. K. ve Gezgin, D. M. (2016). Üniversite öğrencilerinin nomofobi düzeyleri ile farklı davranış örüntülerinin arasındaki ilişkilerin incelenmesi examination of the relationship between nomophobia levels and different behavior patterns of university students. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(40).

Akman, E. ve Işık, M. (2018). Kamu çalışanlarında internetsiz kalma korkusu (netlessfobi): Isparta ilinde bir araştırma. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 6, 20-37.

Alan, H., (2016). Yönetici hemşirelerin kişilik özellikleri ve astlarının yöneticilerinin kişiliğine ilişkin görüşleri. *(Yayınlanmış Doktora Tezi)*. İstanbul Üniversitesi/SBE İstanbul.

Al-Barashdi, H.S., Bouazza, A. ve Jabur, N.H. (2015). Smartphone addiction among university undergraduates: A literature review. *Journal of Scientific Research and Reports*, 4, 210-225.

Alioğlu, N. (2015). Duygusal tatmin aracı olarak sosyal medya kullanımı üzerine bir alan araştırması. *Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9, 22-48.

Alt, D. (2015). College students' academic motivation, media engagement and fear of missing out. *Computers in Human Behavior*, 49, 111-119.

Altundağ, Y. ve Bulut, S. (2017). Aday sınıf öğretmenlerinde problemlili akıllı telefon kullanımının incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(4), 1670-1682.

Argumosa-Villar, L., Boada-Grau, J. ve Vigil-Colet, A. (2017). Exploratory investigation of theoretical predictors of nomophobia using the Mobile Phone Involvement Questionnaire (MPIQ). *Journal of Adolescence*, 56, 127-135.

Arısoy, Ö. (2009). İnternet bağımlılığı ve tedavisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1, 55-67.

Aşık, N. A. (2018) Aidiyet duygusu ve nomofobi ilişkisi: *Turizm öğrencileri üzerinde bir araştırma. Turar Turizm ve Araştırma Dergisi*, 7(2), 24-42.

Augner, C. ve Hacker, G. W. (2012). Associations between problematic mobile phone use and psychological parameters in young adults. *International Journal of Public Health*, 57, 437-441.

Bacanli, H., İlhan, T. ve Aslan, S. (2009). Beş faktör kuramına dayali bir kişilik ölçeğinin geliştirilmesi: sifatlara dayali kişilik testi (SDKT). *Journal of Turkish Educational Sciences*, 7.

Bağımlılık Tedavi Merkezi. Erişim: 25.04.2019, <http://www.batem34.com>

Bahl, R.R. ve Deluliis, D. (2015). Nomophobia, (Ed.) Yan, Z., Encyclopedia of Mobile Phone Behavior. (3 Volumes), USA: IGI Global.

Barnett, L. A. (2006). Accounting for leisure preferences from within: The relative contributions of gender, race or ethnicity, personality, affective style, and motivational orientation. *Journal of Leisure Research*, 38(4), 445-474.

Barrick, M. R. ve Mount, M. K. (1991). The big five personality dimensions and job performance: a meta- analysis. *Personnel Psychology*, 44(1), 1-26.

Basım, H. N., Çetin, F. ve Tabak, A. (2009). Beş faktör kişilik özelliklerinin kişilerarası çatışma çözme yaklaşımlarıyla ilişkisi. *Turk Psikoloji Dergisi*, 24(63).

Bıvın JB., M. P., Thulasi, P. C. ve Philip, J. (2013). Nomophobia-do we really need to worry about. *Reviews of Progress*, 1(1).

Bian, M. ve Leung, L. (2015). Linking loneliness, shyness, smartphone addiction symptoms, and patterns of smartphone use to social capital. *Social Science Computer Review*, 33(1), 61-79.

Bianchi, A. ve Phillips, J. G. (2005). Psychological predictors of problem mobile phone use. *CyberPsychology and Behavior*, 8(1), 39-51.

Billieux, J., Van der Linden, M. ve Rochat, L. (2008). The role of impulsivity in actual and problematic use of the mobile phone. *Applied Cognitive Psychology: The Official Journal of the Society for Applied Research in Memory and Cognition*, 22(9), 1195-1210.

Bitlisli, F., Dinç, O.M., Çetinceli, E. ve Kaygısız, Ü. (2013). Beş faktör kişilik özellikleri ile akademik güdülenme ilişkisi: Süleyman Demirel Üniversitesi Isparta Meslek Yüksekokulu öğrencilerine yönelik bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18 (2), 459-480.

Bono, J. E., Boles, T. L., Judge, T. A. ve Lauver, K. J. (2002). The role of personality in task and relationship conflict. *Journal of Personality*, 70(3), 311-344.

Boulianne, S. (2015). Social media use and participation: A meta-analysis of current research. *Information, Communication and Society*, 18(5), 524-538.

Bozkurt, Ö., Meriç, S. ve Bozkurt, İ. (2017). Kişilik özelliklerinin yenilikçilik eğilimi üzerine etkisini belirlemeye yönelik kamuda çalışan yöneticiler üzerinde bir araştırma. *Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 58-70.

Bragazzi, N. L. ve Del Puente, G. (2014). A proposal for including nomophobia in the new DSM-V. *Psychology Research And Behavior Management*, 7, 155.

Burger, J. M. (2006). Kişilik, İD Erguvan-Sarıoğlu (Çev.), İstanbul: Kaknüs Yayınları. Cantez, E.(1984). Türkiye’de kullanılan bazı testlerin uygulamalarından elde edilen sonuçlar Eysenk Şahsiyet Testi ile Değerlerin Tetkiki Testi. *Psikoloji Çalışmaları Dergisi*, 14, 53-63.

Caspi, A., Roberts, B. W. ve Shiner, R. L. (2005). Personality development: stability and chance. *Annual Review of Psychology*, 56, 453-484.

Cheever, N. A., Rosen, L. D., Carrier, L. M. ve Chavez, A. (2014). Out of sight is not out of mind: The impact of restricting wireless mobile device use on anxiety levels among low, moderate and high users. *Computers in Human Behavior*, 37, 290-297.

Chóliz, M. (2012). Mobile-phone addiction in adolescence: the test of mobile phone dependence (TMD). *Progress in Health Sciences*, 2(1), 33-44.

Cooper, C. A., Golden, L. ve Socha, A. (2013). The big five personality factors and mass politics. *Journal of Applied Social Psychology*, 43(1), 68-82.

Costa Jr, P. T. ve McCrae, R. R. (1995). Domains and facets: Hierarchical personality assessment using the Revised NEO Personality Inventory. *Journal of Personality Assessment*, 64(1), 21-50.

Costa Jr, P. T., Busch, C. M., Zonderman, A. B. ve McCrae, R. R. (1986). Correlations of MMPI factor scales with measures of the five factor model of personality. *Journal of Personality Assessment*, 50(4), 640-650.

Costa Jr, P. T., McCrae, R. R. ve Dye, D. A. (1991). Facet scales for agreeableness and conscientiousness: A revision of the NEO Personality Inventory. *Personality and Individual Differences*, 12(9), 887-898.

Costa Jr, P. T., ve McCrae, R. R. (1992). Four ways five factors are basic. *Personality and Individual Differences*, 13(6), 653-665.

Cüceloğlu, D. (2003). İnsan ve Davranışı, Psikolojinin temel kavramları, 12. Baskı. İstanbul.

Çakır, F. ve Demir, N. (2014). Üniversite öğrencilerinin akıllı telefon satın alma tercihlerini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 29(1), 213-243.

Çetin, A., ve Alacalar Çakır, A. (2016). İş yaşamında yalnızlığı yordamada kişilik özellikleri ile algılanan sosyal ve örgütsel desteğin rolü. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 12(27), 193-216.

Çivitci, N. ve Arıcioğlu, A. (2012). Psikolojik danışman adaylarının yardım etme stilleri ve beş faktör kuramına dayalı kişilik özellikleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(23), 78-96.

Dede, B. (2009). Kişilik özelliklerinin örgütsel vatandaşlık davranışı üzerindeki etkileri: bankalar örneği. (*Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*). Karadeniz Teknik Üniversitesi/SBE, Trabzon.

Demirci, K., Akgönül, M. ve Akpınar, A. (2015). Relationship of smartphone use severity with sleep quality, depression, and anxiety in university students. *Journal of behavioral addictions*, 4(2), 85-92.

Develioğlu, K. ve Tekin Ö. A. (2013). Beş faktör kişilik özellikleri ve yabancılaşma arasındaki ilişki: Beş yıldızlı otel çalışanları üzerine bir uygulama. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(2), 15-30.

Diker, A. ve Taşdelen, B. (2017). Sosyal medya olmasaydı ne olurdu? Sosyal medya bağımlısı gençlerin görüşlerine ilişkin nitel bir araştırma. *Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 17, 189-206.

Dixit, S., Shukla, H., Bhagwat, A. K., Bindal, A., Goyal, A., Zaidi, A. K. ve Shrivastava, A. (2010). A study to evaluate mobile phone dependence among students of a medical college and associated hospital of central India. *Indian journal of community medicine: official publication of Indian Association of Preventive and Social Medicine*, 35(2), 339.

Doğan, U. ve Karakaş, Y. (2016). Lise öğrencilerinin sosyal ağ siteleri kullanımının yordayıcısı olarak yalnızlık. *Sakarya University Journal of Education*, 6(1), 57-71.

Dossey, L. (2014). FOMO, digital dementia, and our dangerous experiment. *Explore: The Journal of Science and Healing*, 10(2), 69-73.

Durak Batıgün, A. ve Kılıç, N. (2011). İnternet bağımlılığı ile kişilik özellikleri, sosyal destek, psikolojik belirtiler ve bazı sosyo-demografik değişkenler arasındaki ilişkiler. *Türk Psikoloji Dergisi*, 26(67).

Ehrenberg, A., Juckes, S., White, K. M., ve Walsh, S. P. (2008). Personality and self-esteem as predictors of young people's technology use. *Cyberpsychology & behavior*, 11(6), 739-741.

Erdem, H., Türen, U. ve Kalkın, G. (2016). Üniversite öğrencilerinde mobil telefon yoksunluğu korkusunun (nomofobi) akademik başarıya etkisi, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(3), 923-936

Erdem, H., Türen, U. ve Kalkın, G. (2017). Mobil telefon yoksunluğu korkusu (nomofobi) yayılımı: Türkiye'den üniversite öğrencileri ve kamu çalışanları örnekleme. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 10(1), 1-11.

Erdoğan, İ. (1991). İşletmelerde Davranış, İÜ İşletme Fakültesi. *İşletme İktisadi Enstitüsü, Yayını, İstanbul*, 242-244.

Eşitti, Ş. (2015). Bilgi çağında problemlerli internet kullanımı ve enformasyon obezitesi: problemlerli internet kullanımı ölçeğinin üniversite öğrencilerine

uygulanması. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, Istanbul University Faculty of Communication Journal, (49), 75-97.

Ezoe, S., ve Toda, M. (2013). Relationships of loneliness and mobile phone dependence with Internet addiction in Japanese medical students. *Open Journal of preventive medicine*, 3(06), 407.

Fox, J. ve Moreland, J. J. (2015). The dark side of social networking sites: An exploration of the relational and psychological stressors associated with Facebook use and affordances. *Computers in Human Behavior*, 45, 168-176.

Geser, H. (2006). Are girls (even) more addicted? Some gender patterns of cell phone usage. *Sociology in Switzerland: Sociology of the Mobile Phone*. Retrieved date, from http://socio.ch/mobile/t_geser3.pdf

Gezgin, D. M. (2017). Exploring the influence of the patterns of mobile internet use on university students' nomophobia levels. *European Journal of Education Studies*, 3(6), 29-53.

Gezgin, D. M. ve Çakır, Ö. (2016). Analysis of nomophobic behaviors of adolescents regarding various factors. *Journal of Human Sciences*, 13(2), 2504-2519.

Gezgin, D. M., Hamutoglu, N. B., Sezen-Gultekin, G. ve Ayas, T. (2018). The Relationship between Nomophobia and Loneliness among Turkish Adolescents. *International Journal of Research in Education and Science*, 4(2), 358-374.

Gezgin, D. M., Şahin Y.L. ve Yıldırım S. (2017). Sosyal ağ kullanıcılarının nomofobi düzeylerinin çeşitli faktörler açısından incelenmesi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 7(1), 1-15.

Gezgin, D. M., Şumuer, E., Arslan, O. ve Yıldırım, S. (2017). Nomophobia prevalence among pre-service teachers: A case of Trakya University. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 86-95.

Girgin, B. (2007). Beş Faktör Kişilik Modelinin İşyerinde Duygusal Tacize (Mobbing) Etkileri. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi/SBE, Kütahya.

Goldberg, L. R. (1993). The structure of phenotypic personality traits. *American Psychologist*, 48(1), 26.

González-Cabrera, J., León-Mejía, A., Pérez-Sancho, C. ve Calvete, E. (2017). Adaptation of the Nomophobia Questionnaire (NMP-Q) to Spanish in a sample of adolescents. *Actas Esp Psiquiatr*, 45(4), 137-44.

Goswami, V. ve Singh, D. R. (2016). Impact of mobile phone addiction on adolescent's life: A literature review. *International Journal of Home Science*, 2(1), 69–74.

Gökler, M., E., Aydın, R., Ünal, E., ve Metintaş, S. (2016). Sosyal ortamlarda gelişmeleri kaçırma korkusu ölçeğinin Türkçe sürümünün geçerlilik ve güvenilirliğinin değerlendirilmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 17(1), 52-59.

Gözel, G., Atmaca, G. D., ve Durat, G. (2017). Hemşirelerin Kişilik Özellikleri İle İş Performansları Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi. *Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(1), 11-16.

Greenfield, D. N. (1999). Psychological characteristics of compulsive Internet use: A preliminary analysis. *Cyberpsychology and behavior*, 2(5), 403-412.

Griffiths, M. D. (2013). Social networking addiction: Emerging themes and issues. *Journal of Addiction Research and Therapy*, 4(5).

Gursel, C., (2018). Symptoms associated with mobile phone usage among turkish university students. *Cypriot Journal of Educational Science*. 5(1), 41-50.

Gutiérrez-Puertas, L., Márquez-Hernández, V. V., São-Romão-Preto, L., Granados-Gámez, G., Gutiérrez-Puertas, V. ve Aguilera-Manrique, G. (2019). Comparative study of nomophobia among Spanish and Portuguese nursing students. *Nurse Education In Practice*, 34, 79-84.

Günel, Ö. D. (2010). İşletmelerde yıldırma olgusu ve yıldırma mağdurlarının kişilik özelliklerine ilişkin bir araştırma. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(3), 37-65.,

Güneş, N. (2016). Beş Faktör Kişilik Özelliklerinin Erformansa Etkisi: Yerel Yönetimlerde Bir Uygulama. (*Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*). Türk Hava Kurumu Üniversitesi/SBE, Ankara.

Güney, S. (2000). Davranış Bilimleri. 2. Baskı. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Hakoama, M., ve Hakoyama, S. (2011). The impact of cell phone use on social networking and development among college students. *The American Association of Behavioral and Social Sciences Journal*, 15(1), 20.

Han, S., Kim, K. J. ve Kim, J. H. (2017). Understanding nomophobia: Structural equation modeling and semantic network analysis of smartphone separation anxiety. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 20(7), 419-427.

Hawi, N. S. ve Rupert, M. S. (2015). Impact of e-Discipline on children's screen time. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 18(6), 337-342.

Hellriegel, D., Slocum, J. W., Woodman, R. W., ve Roderick, R. D. (1989). *Organizational Behavior: Study Guide to Accompany*. West Publishing Company.

Hoşgör, H., Tandoğan, Ö. ve Hoşgör G, D. (2017). Nomofobinin günlük akıllı telefon kullanım süresi ve okul başarısı üzerindeki etkisi: sağlık personeli adayları örneği. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(46): 573-595.

Hung, W. H., Chang, L. M., ve Lin, C. H. (2011). Managing the risk of overusing mobile phones in the working environment: a study of ubiquitous technostress. *In PACIS* (p. 81).

Igarashi, T., Motoyoshi, T., Takai, J., ve Yoshida, T. (2008). No mobile, no life: Self-perception and text-message dependency among Japanese high school students. *Computers in Human Behavior*, 24(5), 2311-2324.

Işık, M. ve kaptangil, İ. (2018). Akıllı telefon bağımlılığının sosyal medya kullanımı ve beş faktör kişilik özelliği ile ilişkisi: Üniversite öğrencileri üzerinden bir araştırma. *Itobiad: Journal of the Human & Social Science Researches, İnsan Ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi* 7(2).

İstanbul Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi resmi internet sayfası, Erişim: 25.04.2019; <https://bakirkoyruhsinireah.saglik.gov.tr>

Jacobsen, W. C. ve Forste, R. (2011). The wired generation: Academic and social outcomes of electronic media use among university students. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 14(5), 275-280.

Jena, R. K. (2015). Compulsive use of smartphone and its effect on engaged learning and nomophobia. *Smart Journal of Business Management Studies*, 11(1), 42-51.

Jones, T. (2014). Students' cell phone addiction and their opinions. *Elon J Undergrad Res Commun*, 5, 74-80.

Jylhä, P. ve Isometsä, E. (2006). The relationship of neuroticism and extraversion to symptoms of anxiety and depression in the general population. *Depression and Anxiety*, 23(5), 281-289.

Kahyaoğlu-Süt, H., Kurt, S., Uzal, Ö., & Özdilek, S. (2016). Effects of smartphone addiction level on social and educational life in health sciences students. *Euras Journal Fam Med*, 5(1), 13-19.

Kalaskar, P. B. (2015). A study of awareness of development of NoMoPhobia condition in smartphone user management students in Pune city. *ASM's International E-Journal on Ongoing Research in Management and IT*, 10, 320-326.

Kalaydjian A, Swendsen J, Chiu WT, et al. (2009) Sociodemographic predictors of transitions across stages of alcohol use, disorders, and remission in the National Comorbidity Survey Replication. *Comprehensive psychiatry*, 50: 299-306.

Kalba, K. (2008). The adoption of mobile phones in emerging markets: Global diffusion and the rural challenge. *International journal of Communication*, 2, 31.

Kanmani, A., Bhavani, U. ve Maragatham, R.S. (2017). Nomophobia—an insight into its psychological aspects in india. *The International Journal of Indian Psychology*, 4(2): 5-15.

Kaplan-Akıllı, G. ve Gezgin, D. M. (2016). Üniversite öğrencilerinin nomofobi düzeyleri ile farklı davranış örüntülerinin arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (40), 51-69.

Karabulut, B. (2015). Bilgi toplumu çağında dijital yerliler, göçmenler ve melezler. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 11-23

Karaca, F. (2017). Üniversite öğrencilerinin internet bağımlılığı düzeyleri ile akıllı telefon kullanma alışkanlıkları arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (44), 581-597.

Karaca, M. (2007). Organizasyonlarda saldırgan davranışlara maruz kalma ve mağdurların kişiliğiyle ilişkisi: kayseri’de imalat sektöründe bir araştırma. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Kayseri.

Kaur, A. ve Sharma, P. (2015). A descriptive study to assess the risk of developing nomophobia among students of selected nursing colleges Ludhiana, Punjab. *International Journal of Psychiatric Nursing*, 1(2), 1-6.

Kırık, A. M. (2013). Gelişen Web Teknolojileri ve Sosyal Medya Bağımlılığı. In A. Büyükaslan, A. M. Kırık (Eds.), *Sosyal Medya Araştırmaları 1: “Sosyalleşen Birey”* (77-101). İstanbul: Çizgi.

Kırık, A. M. (2015). Sivil toplumun sınırlandırılmayan sosyal medya sorunsalı. Ahmet Çetinkaya, In A. M. Kırık, Ö. E. Şahin (Eds.), *Bilişim ve* (161-184). İstanbul: Hiperlink Yayınları.

Kim, S. E., Kim, J. W. ve Jee, Y. S. (2015). Relationship between smartphone addiction and physical activity in Chinese international students in Korea. *Journal of Behavioral Addictions*, 4(3), 200-205.

King, A. L. S., Valença, A. M., Silva, A. C. O., Baczynski, T., Carvalho, M. R., ve Nardi, A. E. (2013). Nomophobia: Dependency on virtual environments or social phobia?. *Computers in Human Behavior*, 29(1), 140-144.

King, A. L., Guedes, E., Neto, J. P., Guimarães, F. ve Nardi, A. E. (2017). Nomophobia: Clinical and demographic profile of social network excessive users. *J Addict Res Ther*, 8(339), 2.

Kocabaş, D. ve Sezer Korucu, K. (2018). Dijital çağın hastalığı nomofobi üzerine bir araştırma. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 5(11), 254-268.

Koçoğlu, M. (2014). Rizelilerin kişilik özelliklerini belirlemeye yönelik ölçek geliştirme çalışması ve rizelilerin rize’ye ve rize kültürüne bağlılıklarını belirlemeye yönelik bir araştırma, *Journal of Black Sea Studies*. 40, 109-134.

Köse, D., Çınar, N., ve Akduran, F. (2012). Hemşirelik öğrencilerinde internet bağımlılığının kişilik özellikleri ve zaman yönetimi ile ilişkisi. *Sakarya University Journal of Science*, 16(3), 227-233.

Kraut, R., Kiesler, S., Boneva, B., Cummings, J., Helgeson, V. ve Crawford, A. (2002). *Internet paradox revisited*. *Journal of Social Issues*, 58(1), 49-74.

Kwon, M., Kim, D. J., Cho, H. ve Yang, S. (2013). The smartphone addiction scale: development and validation of a short version for adolescents. *PloS one*, 8(12), 1-7

Lee, Y. K., Chang, C. T., Lin, Y., & Cheng, Z. H. (2014). The dark side of smartphone usage: Psychological traits, compulsive behavior and technostress. *Computers in Human Behavior*, 31, 373-383.

Lepp, A., Barkley, J.E., Sanders, G.J., Rebold., M. ve Gates, P. (2013). The Relationship Between Cell Phone Use, Physical and Sedentary Activity, and Cardiorespiratory Fitness in A Sample of U.S. College Students. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*. 10(1), 79.

Leung, L. (2008). Linking psychological attributes to addiction and improper use of the mobile phone among adolescents in Hong Kong. *Journal of Children and Media*, 2(2), 93-113.

Levin, I. ve Stokes, J. P. (1986). An examination of the relation of individual difference variables to loneliness. *Journal of Personality*, 54(4), 717-733.

Lin, Y. H., Chen, C. Y., Li, P. ve Lin, S. H. (2013). A dimensional approach to the phantom vibration and ringing syndrome during medical internship. *Journal of Psychiatric Research*, 47(9), 1254-1258

Liu, Q. Q., Zhou, Z. K., Yang, X. J., Kong, F. C., Niu, G. F. ve Fan, C. Y. (2017). Mobile phone addiction and sleep quality among Chinese adolescents: a moderated mediation model. *Computers in Human Behavior*, 72, 108-114.

McCrae, R. R. ve Costa Jr, P. T. (1997). Personality trait structure as a human universal. *American Psychologist*, 52(5), 509.

McCrae, R. R. ve John, O. P. (1992). An introduction to the five-factor model and its applications. *Journal of Personality*, 60 (2), 175-215.

McKenna, K. Y., ve Bargh, J.A. (2000). Plan 9 from cyberspace: The implications of the internet for personality and social psychology. *Personality and Social Psychology Review*, 4, 57-75.

Mendoza, J. S., Pody, B. C., Lee, S., Kim, M. ve McDonough, I. M. (2018). The effect of cellphones on attention and learning: The influences of time, distraction, and nomophobia. *Computers in Human Behavior*, 86, 52-60.

Minaz, A. ve Bozkurt, Ö. Ç. (2017). Üniversite öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin ve kullanım amaçlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(21), 268-286.

Morsünbül, Ü. (2014). İnternet bağımlılığının bağlanma stilleri, kişilik özellikleri, yalnızlık ve yaşam doyumu ile ilişkisi. *International Journal of Human Sciences*, 11(1), 357-372.

Noyan, C. O., Darçın, A. E., Nurmedov, S., Yılmaz, O., ve Dilbaz, N. (2015). Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeğinin Kısa Formunun üniversite öğrencilerinde Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması/Validity and reliability of the Turkish version of the Smartphone Addiction Scale-Short Version among university students. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 16, 73.

Odabaşıoğlu, G., Öztürk, Ö., Genç, Y. ve Pektaş, Ö. (2007). On olguluk bir seri ile internet bağımlılığı klinik görünümleri. *Bağımlılık Dergisi*, 8(1), 46-51.

Olver, J. M., ve Mooradian, T. A. (2003). Personality traits and personal values: A conceptual and empirical integration. *Personality and Individual Differences*, 35(1), 109-125.

Ötken, A. B., ve Cenkci, T. (2013). Beş faktör kişilik modeli ve örgütsel muhalefet arasındaki ilişki üzerine bir araştırma. *Öneri Dergisi*, 10(39), 41-51.

Öz, H. ve Tortop, H. S. (2018). Üniversite Okuyan Genç Yetişkinlerin Mobil Telefon Yoksunluğu korkusu (nomofobi) ile kişilik tipleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 2(3), 146-159.

Özcan, C. T., ve Mercan, N. (2016). Hemşirelerin travma ile karşılaşma durumlarına ve kişilik özelliklerine göre empati ve tükenmişlik düzeyleri. *Gulhane Medical Journal*, 58(1).

Özdemir, Y. (2014). Yeni Medya Ortamlarında Akıllı Telefonlar Üzerine Düşünmek. Ankara Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Ankara <http://inettr.org.tr/inetconf19/bildiri/9.pdf> (Erişim tarihi: 17.05. 2019).

Öztürk, U. C. (2015). Bağlantıda kalmak ya da kalmamak işte tüm korku bu: İnternetsiz kalma korkusu ve örgütsel yansımaları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(37), 629 – 638.

Padır, M. A. (2016). Akıllı telefon bağımlılığı. In T. Ayas ve M. B. Horzum (Ed.), *Teknolojinin Olumsuz Etkileri* 107-122. Ankara: Vize Yayıncılık.

Parks, L. ve Guay, R. P. (2009). Personality, values, and motivation. *Personality and Individual Differences*, 47(7), 675-684.

Parlak, Ö., ve Koçoğlu Sazkaya, M. (2018). Beş Faktör Kişilik Özelliklerinin İş Yaşamında Yalnızlık Üzerine Etkisinin İncelenmesi. *Sosyal Bilimler Arastirmalari Dergisi*, 8(1).

Pavithra, M. B., Madhukumar, S. ve Mahadeva, M. (2015). A study on nomophobia-mobile phone dependence, among students of a medical college in Bangalore. *National Journal of Community Medicine*, 6(3), 340-344.

Pennebaker, J. W. (1989). Confession, inhibition, and disease. *In Advances in Experimental Social Psychology*, 22, 211-244. Academic Press.

Phillips, J. G., Ogeil, R. P., ve Blaszczynski, A. (2012). Electronic interests and behaviours associated with gambling problems. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 10(4), 585-596.

Polat, R. (2017). Dijital Hastalık Olarak Nomofobi. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 1(2), 164-172.

Prasad, M., Patthi, B., Singla, A., Gupta, R., Saha, S., Kumar, J. K. ve Pandita, V. (2017). Nomophobia: a cross-sectional study to assess mobile phone usage among dental students. *Journal of Clinical and Diagnostic Research: JCDR*, 11(2), ZC34.

Przybylski, A. K., Murayama, K., DeHaan, C. R., ve Gladwell, V. (2013). Motivational, emotional, and behavioral correlates of fear of missing out. *Computers in Human Behavior*, 29(4), 1841-1848.

Randler, C., Wolfgang, L., Matt, K., Demirhan, E., Horzum, M. B. ve Beşoluk, Ş. (2016). Smartphone addiction proneness in relation to sleep and morningness-eveningness in German adolescents. *Journal of behavioral addictions*, 5(3), 465-473.

Robbins, S. P. ve Judge, T. A. (2007). *Organizational Behavior*. New Jersey: *Person Education*.

Robbins, S.P. ve Judge, T.A. (2012). Örgütsel davranış, (Çev. İ. Erdem) İstanbul: Nobel Yayınları.

Roberts, J., Yaya, L., ve Manolis, C. (2014). The invisible addiction: Cell-phone activities and addiction among male and female college students. *Journal of Behavioral Addictions*, 3(4), 254-265.

Rosales-Huamani, J. A., Castillo-Sequera, J. L., Guzman-Lopez, R. R., Aroni-Vilca, E. E., & Matos-Avalos, C. R. (2019). Determining symptomatic factors of nomophobia in peruvian students from the national university of engineering. *Applied Sciences*, 9(9), 1814.

Sevi, E. S. (2009). Psikobiyolojik kişilik modeli ve beş faktör kişilik kuramı: Mizaç ve karakter envanteri (TCI) ile beş faktör kişilik envanterinin (5FKE) karşılaştırılması. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

Sharma, N., Sharma, P., Sharma, N., ve Wavare, R. R. (2015). Rising concern of nomophobia amongst Indian medical students. *International Journal of Research in Medical Sciences*, 3(3), 705-707.

Sırakaya, M. (2018). Ön lisans öğrencilerinin nomofobi düzeylerinin akıllı telefon kullanım durumlarına göre incelenmesi. *Mersin University Journal of the Faculty of Education*, 14(2).

Somer, O., Korkmaz, M. ve Tatar, A. (2002). Beş Faktör Kişilik Envanteri'nin Geliştirilmesi-I: Ölçek ve Alt Ölçeklerin Oluşturulması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 17(49): 21-33.

Song, X., Zhang, X., Zhao, Y., ve Song, S. (2017). Fearing of missing out (FoMO) in mobile social media environment: Conceptual development and measurement scale. *iConference 2017 Proceedings*.

Spitzer, M. (2015). M-Learning? When it comes to learning, smartphones are a liability, not an asset. *Trends in Neuroscience and Education*, 4(4), 87-91.

Statista. (2017). Number of smartphone users worldwide from 2014 to 2020 (in billions). Erişim adresi: <https://www.statista.com/statistics/330695/number-of-smartphone-usersworldwide/>

Sungur, Z. M. (1997). Fobik Bozukluklar. *Psikiyatri Dünyası Dergisi*. (1)1, 5-11.

Süler, M. (2016), Akıllı telefon bağımlılığının öznel mutluluk düzeyine etkisinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Sümer, N., Lajunen, T., ve Özkan, T. (2005). Big five personality traits as the distal predictors of road accident. *Traffic and transport psychology: Theory and application*, 215, 215-227.

Şar, A. H. ve Işıklar, A. (2012). Problemlili mobil telefon kullanım ölçeğinin Türkçe'ye uyarlaması. *International journal of human sciences*, 9(2), 264-275.

Şimşek, Ş., Akgeçici, T. ve Çelik, A. (2011). Davranış Bilimlerine Giriş ve Örgütlerde Davranış. 7.Baskı. Ankara: Gazi Kitabevi.

Takao, M., Takahashi, S. ve Kitamura, M. (2009). Addictive personality and problematic mobile phone use. *CyberPsychology & Behavior*, 12(5), 501-507.

Tamura, H., Nishida, T., Tsuji, A. ve Sakakibara, H. (2017). Association between excessive use of mobile phone and insomnia and depression among Japanese adolescents. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 14 (7), 1-11.

Tao, S., Wu, X., Zhang, Y., Zhang, S., Tong, S. ve Tao, F. (2017). Effects of sleep quality on the association between problematic mobile phone use and mental health symptoms in Chinese college students. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 14(2), 185.

Tavolacci, M.-P., Meyrignac, G., Richard, L., Dechelotte, P. ve Ladner, J. (2015). Problematic use of mobile phone and nomophobia among French college students: Marie-Pierre Tavolacci. *The European Journal Of Public Health*, 25, 175-182.

Topses, G. (2003). Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Turan, E. Z. ve İşçitürk, G. B. (2018). İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin nomofobi düzeylerinin çeşitli faktörler açısından incelenmesi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 9(16), 1931-1950.

Uzuntarla, Y., ve Cihangiroğlu, N. (2016). Hemşirelerin akılcı ilaç kullanımı ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin analizi. *TAF Preventive Medicine Bulltein*, 15(1), 1-8.

Ümmet D., ve Ekşi F. (2016), Türkiye'deki genç yetişkinlerde internet bağımlılığı: Yalnızlık ve sanal ortam yalnızlık bağlamında bir inceleme. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 3(1), 29-53

Ünal, Muhammed Harun (2015), Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin belirlenmesi, Uzmanlık Tezi, Sağlık Bakanlığı Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Ankara.

Vinberg Christensen, M., ve Vedel Kessing, L. (2006). Do personality traits predict first onset in depressive and bipolar disorder?. *Nordic Journal of Psychiatry*, 60(2), 79-88.

We Are Social (2017). Digital in 2017 Global Overview, A Collection of Internet, Social Media, and Mobile Data From Around The World. Hootsuite. 2008-2017 We Are Social Ltd. <https://wearesocial.com>, Erişim Tarihi: 17.05.2019.

Yasan Ak, N. ve Yıldırım S. (2018). Nomophobia among undergraduate students: The Case of a Turkish State University. *Online Submission*, 9(4), 11-20.

Yayan, E. H., Düken, M. E., Dağ, Y. S. ve Ulutaş, A. (2018). Examination of the relationship between nursing student's internet and smartphone addictions. *Journal of Human Sciences*, 15(2), 1161-1171.

Yelboğa, A. (2006). Kişilik Özellikleri ve İş Performansı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *İş-Güç, Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 8(2).

Yen, C. F., Tang, T. C., Yen, J. Y., Lin, H. C., Huang, C. F., Liu, S. C. ve Ko, C. H. (2009). Symptoms of problematic cellular phone use, functional impairment and its association with depression among adolescents in Southern Taiwan. *Journal of Adolescence*, 32(4), 863-873.

Yeni, Z. (2015). Beş faktör kişilik özellikleri ile duygusal ile duygusal emek arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi/SBE, Kütahya.

Yıldırım, B.I. (2014). Çalışanların Beş Faktör Kişilik Özellikleri İle İş Tatminleri Arasındaki İlişki: Alanya'daki Beş Yıldızlı Oteller Üzerine Bir Uygulama. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Akdeniz Üniversitesi /SBE, Antalya.

Yıldırım, S. ve Kışioğlu A.N. (2018). Teknolojinin getirdiği yeni hastalıklar: Nomofobi, Netlessfobi, FoMO. *Medical Journal of Suleyman Demirel University*, 25(4).

Yıldız Durak, H. (2018). What would you do without your smartphone? Adolescents' social media usage, locus of control, and loneliness as a predictor of nomophobia. *Addicta The Turkish Journal on Addictions*, 5(3).

Yildirim, C., Sumuer, E., Adnan, M. ve Yildirim, S. (2016). A growing fear: Prevalence of nomophobia among Turkish college students. *Information Development*, 32(5), 1322-1331

Yildirim, C., ve Correia, A. P. (2015). Exploring the dimensions of nomophobia: Development and validation of a self-reported questionnaire. *Computers in Human Behavior*, 49, 130-137.

Yorulmaz, Ö. Ü. M., Kıraç, A. G. R. ve Sabırlı, Y. L. Ö. H. (2018). üniversite öğrencilerinde nomofobinin uyku ertelemeye etkisi. *Journal of Social And Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 5(27), 2988-2996.

Young, K. S. (2004). Internet addiction: A new clinical phenomenon and its consequences. *American Behavioral Scientist*, 48(4), 402-415.

Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesindeki “Davranışsal Bağımlılık Polikliniği” (Bursa Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesi resmi internet sayfası, Erişim: 25.04.2019, <https://bursayuksekihtisaseah.saglik.gov.tr/>),

Zarghami, M., Khalilian, A., Setareh, J. ve Salehpour, G. (2015). The impact of using cell phones after light-out on sleep quality, headache, tiredness, and distractibility among students of a university in north of iran. *Iranian Journal Of Psychiatry and Behavioral Sciences*, 9(4).

Zweig, D., ve Webster, J. (2004). What are we measuring? An examination of the relationships between the big-five personality traits, goal orientation, and performance intentions. *Personality and Individual Differences*, 36(7), 1693-1708.

FORMLAR

Değerli Meslektaşımız,

Öğrenci araştırma bir yüksek lisans tezi olarak, hemşirelerin kişilik özellikleri ile akıllı telefonda yoksun kalma korkusunu (nomofobi) ilişkisini incelemek amacıyla planlanmıştır. Araştırmadan güvenilir sonuçlar elde edilebilmesi, veri toplama araçlarının tarafımızdan eksiksiz ve içtenlikle doldurulmasına bağlıdır. Veri toplama araçlarını doldururken lütfen size en uygun olan seçeneği işaretleyiniz.

Katılımınızla araştırmaya vereceğiniz destek için şimdiden teşekkür ederiz.

Tez öğrencisi: Gamze UĞUZ, Dr. Lütfi Kırdar Eğitim Araştırma Hastanesi

Tez danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Feride Eşkin Bacaksız, İÜ-C Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi Hemşirelikte Yönetim AD.

Kişisel ve Mesleki Özellikler

1. Yaşınız (lütfen yazınız) _____
2. Cinsiyetiniz : () Kadın () Erkek
3. Medeni durumunuz : () Evli () Bekar () Diğer
4. Eğitim düzeyiniz : () Sağlık Meslek Lisesi () Ön Lisans () Lisans
() Lisansüstü (Yüksek Lisans/Doktora)
5. Kurumunuz (lütfen yazınız) _____
6. Çalıştığınız pozisyon : () Hemşire () Yönetici hemşire
7. Çalıştığınız birim : _____
8. Mesleki deneyiminiz : _____ (yıl)
9. Kurumdaki deneyiminiz : _____ (yıl)

Akıllı Telefon Kullanım Özellikleri (Akıllı telefonlar görüntülü arama yapılabildiğiniz, internete ve sosyal medya hesaplarınıza girilebildiğiniz veya e-mail hesaplarınızı kontrol edebildiğiniz bilgisayar özellikleri taşıyan yeni nesil telefonlardır).

1. Akıllı telefonunuz var mı? : () Evet, var () Hayır, yok
2. Ne zamandan beri akıllı telefon kullanıyorsunuz? : _____ yıl
3. Günlük akıllı telefon kullanma süreniz ne kadardır? : _____ saat
4. Telefonunuzdan günlük internet kullanma süreniz ne kadardır? : _____ saat
5. Saatte yaklaşık kaç kez akıllı telefonunuzu kontrol ediyorsunuz? : _____ kez
6. Yanınızda şarj cihazı taşıyor musunuz? : () Evet () Hayır
7. Uyumadan önce akıllı telefonunuz ile zaman geçiriyor musunuz? : () Evet () Hayır
8. Gece yatarken akıllı telefonunuzu kapatıyor musunuz? : () Evet () Hayır
9. Uyandığınızda ilk olarak akıllı telefonunuza bakıyor musunuz? : () Evet () Hayır
10. Kendinizi akıllı telefon bağımlısı olarak görüyor musunuz? : () Evet () Hayır
11. Gün içerisinde hangi sıklıkla akıllı telefonunuzu kontrol ediyorsunuz?

() Hiç (Kontrol etmem)	() Nadiren (Günde 1-2 kez)	() Bazen (Günde 5-10 kez)	() Sıklıkla (Saatte bir kez)	() Çok Sık (Saatte birkaç kez)
----------------------------	--------------------------------	-------------------------------	----------------------------------	------------------------------------

NOMOFOBİ ÖLÇEĞİ		1- Tamamen Katılmıyorum	2- Katılmıyorum	3- Kararsızım	4- Katılıyorum	5- Kesinlikle Katılıyorum
1	Sosyal medya ve diğer çevrimiçi ağlarda güncel kalamadığım için rahatsızlık duyarım.	☐	☐	☐	☐	☐
2	Elektronik postalarımı kontrol edemediğim için kendimi huzursuz hissederim	☐	☐	☐	☐	☐
3	Bağlantılarımdan ve çevirim içi ağlardan gelen güncelleme bildirimlerini takip edemediğim için kendimi tuhaf hissederim	☐	☐	☐	☐	☐
4	Akıllı telefonum yanımda olmadığında ne yapacağımı bilmemek beni garip hissettirir.	☐	☐	☐	☐	☐
5	Çevrimiçi kimliğinden kopacağım için gergin olurum.	☐	☐	☐	☐	☐
6	Ailem ve/veya arkadaşlarım bana ulaşamayacakları için endişelenirim.	☐	☐	☐	☐	☐
7	Ailemle ve/veya arkadaşlarımla iletişim halinde olamadığım için endişelenirim.	☐	☐	☐	☐	☐
8	Ailem ve arkadaşlarımla olan bağlantım kesileceği için kendimi huzursuz hissederim.	☐	☐	☐	☐	☐
9	Ailemle ve/veya arkadaşlarımla hemen iletişime kuramayacağım için kaygı duyarım.	☐	☐	☐	☐	☐
10	Birinin bana ulaşmaya çalışıp çalışmadığını bilemediğim için gerilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
11	Gelen aramaları ve mesajları alamayacağım için kendimi huzursuz hissederim.	☐	☐	☐	☐	☐
12	Kontörüm (TL kredim) bittiğinde veya aylık kota sınırimi aştığımda paniğe kapılırım.	☐	☐	☐	☐	☐
13	Akıllı telefonumun şarjının bitmesinden korkarım.	☐	☐	☐	☐	☐
14	Akıllı telefonumu kullanamadığımda, bir yerlerde mahsur kalacağımdan korkarım.	☐	☐	☐	☐	☐
15	Telefonum çekmediğinde veya kablosuz İnternet bağlantısına erişemediğimde sürekli olarak sinyal olup olmadığını veya kablosuz erişim bağlantısı bulup bulamayacağımı kontrol ederim.	☐	☐	☐	☐	☐
16	Telefonuma bir süre bakamadıysam, bakmak için güçlü bir istek hissederim	☐	☐	☐	☐	☐
17	Akıllı telefonumdan sürekli olarak bilgiye erişemediğimde kendimi rahatsız hissederim.	☐	☐	☐	☐	☐
18	Akıllı telefonumdan istediğim her an bilgiye bakamadığımda canım sıkılır.	☐	☐	☐	☐	☐
19	Haberlere (örneğin neler olup bittiğine, hava durumuna ve diğer haberlere) akıllı telefonumdan ulaşamamak beni huzursuz yapar.	☐	☐	☐	☐	☐
20	Akıllı telefonumu ve telefonumun özelliklerini istediğim her an kullanamadığımda rahatsız olurum.	☐	☐	☐	☐	☐

BEŞ FAKTÖR KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ ÖLÇEĞİ		1- Hiç Katılmıyorum	2- Biraz Katılmıyorum	3- Kararsızım	4- Biraz Katılıyorum	5- Tamamen
Kendimi biri olarak görüyorum						
1	Konuşkan	☐	☐	☐	☐	☐
2	Başkalarında hata arayan	☐	☐	☐	☐	☐
3	İşini tam yapan	☐	☐	☐	☐	☐
4	Bunalımlı, melankolik	☐	☐	☐	☐	☐
5	Orijinal, yeni görüşler ortaya koyan	☐	☐	☐	☐	☐
6	Ketum/vakur	☐	☐	☐	☐	☐
7	Yardımsaver ve çıkarıcı olmayan	☐	☐	☐	☐	☐
8	Biraz umursamaz	☐	☐	☐	☐	☐
9	Rahat, stresle kolay baş eden	☐	☐	☐	☐	☐
10	Çok değişik konuları merak eden	☐	☐	☐	☐	☐
12	Başkalarıyla sürekli didişen	☐	☐	☐	☐	☐
13	Güvenilir bir çalışan	☐	☐	☐	☐	☐
14	Gergin olabilen	☐	☐	☐	☐	☐
15	Maharetli, derin düşünen	☐	☐	☐	☐	☐
16	Heyecan yaratabilen	☐	☐	☐	☐	☐
17	Affedici bir yapıya sahip	☐	☐	☐	☐	☐
18	Dağınık olma eğiliminde	☐	☐	☐	☐	☐
19	Çok endişelenen	☐	☐	☐	☐	☐
20	Hayal gücü yüksek	☐	☐	☐	☐	☐
21	Sessiz bir yapıda	☐	☐	☐	☐	☐
22	Genellikle başkalarına güvenen	☐	☐	☐	☐	☐
23	Tembel olma eğiliminde olan	☐	☐	☐	☐	☐
24	Duygusal olarak dengeli, kolayca keyfi kaçmayan	☐	☐	☐	☐	☐
25	Keşfeden, icat eden	☐	☐	☐	☐	☐
26	Atılgan bir kişiliğe sahip	☐	☐	☐	☐	☐
27	Soğuk ve mesafeli olabilen	☐	☐	☐	☐	☐
28	Görevi tamamlanıncaya kadar sebat edebilen	☐	☐	☐	☐	☐
29	Dakikası dakikasına uymayan	☐	☐	☐	☐	☐
30	Sanata ve estetik değerlere önem veren	☐	☐	☐	☐	☐
31	Bazen utangaç, çekingen olan	☐	☐	☐	☐	☐
32	Hemen hemen herkese karşı saygılı ve nazik olan	☐	☐	☐	☐	☐
33	İşleri verimli yapan	☐	☐	☐	☐	☐
34	Gergin ortamlarda sakin kalabilen	☐	☐	☐	☐	☐
35	Rutin işleri yapmayı tercih eden	☐	☐	☐	☐	☐
36	Sosyal, girişken	☐	☐	☐	☐	☐
37	Bazen başkalarına kaba davranabilen	☐	☐	☐	☐	☐
38	Planlar yapan ve bunları takip eden	☐	☐	☐	☐	☐
39	Kolayca sinirlenen	☐	☐	☐	☐	☐
40	Düşünmeyi seven, fikirler geliştirebilen	☐	☐	☐	☐	☐
41	Sanata ilgisi çok az olan	☐	☐	☐	☐	☐
42	Başkalarıyla işbirliği yapmayı seven	☐	☐	☐	☐	☐
43	Kolaylıkla dikkati dağılan	☐	☐	☐	☐	☐
44	Sanat, müzik ve edebiyatta çok bilgili	☐	☐	☐	☐	☐

ETİK KURUL KARARI

Tarih ve Sayı: 17/09/2018-251939

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu
Başkanlığı

Sayı :35980450-663.05-
Konu :Gamze UĞUZ

Sayın Gamze UĞUZ

İlgi :30/07/2018 tarihli, 76147 sayılı yazı

Sorumlu araştırmacılığımı üstlendiğiniz 2018/150 dosya numaralı "Kişilik Özellikleri ve Nomofobi İlişkisi: Kamu Hastanelerinde Çalışan Hemşireler ile Bir Araştırma" konu başlıklı çalışma Kurulumuzun 03.09.2018 tarih 07 sayılı toplantısında görüşülerek etik yönden uygun bulunmuş olup, karar ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi rica ederim.

e-İmzalı
Doç. Dr. Çiğdem Börke TUNALI
Başkan V.

EK :
1-Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu Kararı

17/09/2018 B.İşl. : S.ARIK

Doğrulamak İçin:<http://194.27.128.66/envision.Sorgula/belgedogrulama.aspx?V=BEL90E5LV>

Ayrıntılı bilgi için irtibat : Süleyman ARIK Dahili : 10689

İstanbul Üniversitesi Merkez Kampüsü
34452 Beyazıt/Fatih-İstanbul
Tel : 0212 440 20 89 Faks : 0212 440 20 88
e-posta : sosyalbilimleretikkurul@istanbul.edu.tr Elektronik Ağ : www.istanbul.edu.tr

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER
ARAŞTIRMALARI ETİK KURULU BAŞKANLIĞI

İlgili makama,
İ.Ü. Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Hemşirelikte Yönetim Yüksek Lisans Programı Öğrencisi **Gamze UĞUZ** "Kişilik Özellikleri ve Nomofobi İlişkisi: Kamu Hastanelerinde Çalışan Hemşireler ile Bir Araştırma" başlıklı, **2018/150** dosya numaralı 30.07.2018 tarih ve **76147** sayılı başvurusu ile İ.Ü. Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'na başvurmuştur. 03.09.2018 tarihinde gerçekleştirilen inceleme sonucunda, adı geçen çalışmada etik açıdan bir sorun olmadığına oybirliği ile karar verilmiştir. Gereğini bilgilerinize saygılarımızla sunarız.

Unvan / Adı / Soyadı	Kurumu	Araştırma ile İlişki	Karar	İmza
Prof. Dr. Naci Tolga SARUÇ (Başkan)	İktisat Fakültesi	E ☐ H ☒	☒ Onay ☐ Katılmadı ☐ Ret ☐ M.Katılmadı	
Doç. Dr. Çiğdem Berke TUNALI (Başkan Yardımcısı)	İktisat Fakültesi	E ☐ H ☒	☒ Onay ☐ Katılmadı ☐ Ret ☐ M.Katılmadı	
Prof. Dr. Aydın TOPALOĞLU	İlahiyat Fakültesi	E ☐ H ☒	☒ Onay ☐ Katılmadı ☐ Ret ☐ M.Katılmadı	
Prof. Dr. Yasemin İŞIKTAÇ	Hukuk Fakültesi	E ☐ H ☒	☒ Onay ☐ Katılmadı ☐ Ret ☐ M.Katılmadı	
Prof. Dr. Suat GEZGEN	İletişim Fakültesi	E ☐ H ☒	☒ Onay ☐ Katılmadı ☐ Ret ☐ M.Katılmadı	
Prof. Dr. Selahattin KARABINAR	İktisat Fakültesi	E ☐ H ☒	☒ Onay ☐ Katılmadı ☐ Ret ☐ M.Katılmadı	
Prof. Dr. Seyhan NİŞEL	İşletme Fakültesi	E ☐ H ☐	☐ Onay ☐ Katılmadı ☐ Ret ☒ M.Katılmadı	
Prof. Dr. Mustafa Hamdi SAYAR	Edebiyat Fakültesi	E ☐ H ☒	☒ Onay ☐ Katılmadı ☐ Ret ☐ M.Katılmadı	
Prof. Dr. Selim YAZICI	Siyasal Bilgiler Fakültesi	E ☐ H ☒	☒ Onay ☐ Katılmadı ☐ Ret ☐ M.Katılmadı	
Doç. Dr. Hanife Özlem SERTEL BERK	Edebiyat Fakültesi	E ☐ H ☒	☒ Onay ☐ Katılmadı ☐ Ret ☐ M.Katılmadı	
Prof. Dr. Prof. Dr. Rasim İker GÖKBULUT	Ulaştırma ve Lojistik Fakültesi	E ☐ H ☒	☒ Onay ☐ Katılmadı ☐ Ret ☐ M.Katılmadı	
Doç. Dr. Haluk ZÜLFİKAR	İktisat Fakültesi	E ☐ H ☒	☒ Onay ☐ Katılmadı ☐ Ret ☐ M.Katılmadı	
Doç. Dr. Enes KABAKCI	Edebiyat Fakültesi	E ☐ H ☒	☒ Onay ☐ Katılmadı ☐ Ret ☐ M.Katılmadı	

EKLER

Ek 1: İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü izin yazısı

Ek 2: Bilgilendirilmiş gönüllü onam formu

Ek 3: Nomofobi Ölçeği izni

Ek 4:Beş Faktör Kişilik Özellikleri Ölçeği izni

Ek 1:

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Sağlık Müdürlüğü

İSTANBUL İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ - İSTANBUL
SAĞLIĞIN GELİŞTİRİLMESİ BİRİMİ
02/11/2018 07:32 - 16867222 - 604.01.01 - E.3409

Sayı : 16867222-604.01.01
Konu : Gamze UĞUZ'un Tez Çalışması

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ-CERRAHPAŞA REKTÖRLÜĞÜNE
(Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü)

İlgi : a) 24/09/2018 tarihli ve 71211201-BİL.A sayılı yazı.
b) 09/10/2018 tarihli ve 17073117-773.99-433 sayılı yazı.

İlgi a) sayılı yazımız ile Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelikte Yönetim Yüksek Lisans Programı öğrencisi Gamze UĞUZ'un "Kişilik Özellikleri ve Nomofobi İlişkisi: Kamu Hastanelerinde Çalışan Hemşireler ile Bir Araştırma" konulu tez çalışmasını,

[Redacted] nde yapma talebi Müdürlüğümüze
iletilmiştir.

Söz konusu araştırmanın [Redacted]

[Redacted] nde yapılması Müdürlüğümüzce
onaylanmış olup, konunun çalışmada adı geçen öğrencinize icbliği hususunda;

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

e-imzalıdır.
Dt. Şule TUYGUN
Müdür a.
Başkan Yardımcısı

Ek:

[Redacted] Görüş Yazısı

SEKRETERİNİN İZİNİ
ALTI İLE AYNIYIK
02.11.2018
PERMİN GÖRECEK
İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü
Sağlığın Geliştirilmesi Birimi
Kıbrıs Katmanı Uyu

Seyitnizam mahallesi Mevlana Caddesi No: 85 34015 Zeytinburnu/İstanbul

Bilgi için: Selmin NAZLIĞÜL

Faks No: 0 212 638 33 99

Unvan: TIBBİ SEKRETER

e-Posta: selmin.nazligul@saglik.gov.tr İnt.Adresi:
selmin.nazligul@bcyoglubirlik.gov.tr

Telefon No: 0 212 638 33 99

Evrakın elektronik imzalı suretine <http://e-belge.saglik.gov.tr> adresinden 431ab4c1-9b62-462e-b9db-1c7588133fcd kodu ile erişebilirsiniz.
Bu belge 5070 sayılı elektronik imza kanuna göre güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Ek 2:

[T.C. İstanbul Üniversitesi

Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu

BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ ONAM FORMU

Sizi Gamze UĞUZ tarafından Dr. Öğr. Üyesi Feride EŞKİN BACAĞSIZ danışmanlığında yürütülen “**Kişilik Özellikleri ve Nomofobi İlişkisi: Kamu Hastanelerinde Çalışan Hemşireler ile Bir Araştırma**” başlıklı araştırmaya davet ediyoruz. Bu araştırmanın amacı sağlık çalışanlarının sahip olduğu kişilik özellikleri ve akıllı telefon kullanım davranışlarının nomofobi düzeyleri ile ilişkisinin sorgulanmasıdır.

Araştırmada sizden tahminen 15 dakika ayırmanız istenmektedir. Araştırmaya sizin dışınızda en az 320, en fazla 640 kişinin katılması hedeflenmektedir. Bu çalışmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün soruları eksiksiz, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen cevapları içtenlikle verecek şekilde cevaplamamızdır. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına da sahipsiniz. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup kişisel bilgileriniz **gizli tutulacaktır**; ancak verileriniz yayın amacı ile kullanılabilir. İletişim bilgileriniz ise sadece iznimize bağlı olarak ve farklı araştırmacıların sizinle iletişime geçebilmesi için “ortak katılımcı havuzuna” aktarılabilir.

Eğer araştırmanın amacı ile ilgili verilen bu bilgiler dışında şimdi veya sonra daha fazla bilgiye ihtiyaç duyarsanız araştırmacıya şimdi sorabilir veya gamzeuguz@gmail.com e-posta adresi ve 0212 440-0000 / 27113 numaralı telefondan ulaşabilirsiniz. Araştırma tamamlandığında genel/size özel sonuçların sizinle paylaşılmasını istiyorsanız lütfen araştırmacıya iletiniz.

Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya verilmesi gereken bilgileri okudum ve katılmam istenen çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü olarak üzerime düşen sorumlulukları anladım. Çalışma hakkında yazılı ve sözlü açıklama aşağıda adı belirtilen araştırmacı/araştırmacılar tarafından yapıldı. Bana, çalışmanın muhtemel riskleri ve faydaları sözlü olarak da anlatıldı. Kişisel bilgilerimin özenle korunacağı konusunda yeterli güven verildi.

Bu koşullarda söz konusu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve telkin olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcının :

Adı-Soyadı:.....

İmzası:

İletişim Bilgileri: e-posta:

Telefon:

İletişim bilgilerimin diğer araştırmacıların benimle iletişime geçebilmesi için “ortak araştırma havuzuna” aktarılmasını; kabul ediyorum kabul etmiyorum (lütfen uygun seçeneği işaretleyiniz)

Araştırmacının

Adı-Soyadı: Gamze UĞUZ

İmzası:

Ek 3:

29.07.2018 Gmail - Nomofobi ölçeği kullanım izni

 Gmail Gamze Uğuz <gamzeuguzz@gmail.com>

Nomofobi ölçeği kullanım izni

Caglar Yildirim <caglar+canned.response@iastate.edu> 27 Temmuz 2018 15:41
Alıcı: gamzeuguzz@gmail.com

Merhaba,

Bu mesaj Nomofobi ölceğine iliskin mesajına yanıt olarak gönderilen otomatik bir mesajdır. Ölceği izin istemeden çalışmalarınızda kullanabilirsiniz.

Ölceği çalışmalarınızda kullanmak için izin almak için yazıyorsanız, bu mesaj Nomofobi Ölceğini çalışmalarınızda kullanma isteğinizi onayladığımı gösterir niteliktedir.

Nomofobi ölceği hakkında daha fazla bilgi için, lütfen asagıdaki sayfayı ziyaret ediniz. Bu sayfa ölcek maddelerini ve puanlama rehberini de icermektedir.

<http://caglaryildirim.net/portfolio/research/nomophobia/>

İlginiz için tesekkür ederim.

Saygılarımla,
Caglar Yildirim

https://mail.google.com/mail/u/0/?ui=2&ik=947c2de47f8jsver=AzxDbqUnP-0.fr.&cbi=gmail_fe_180724.14_p4&view=pt&msg=164dbc28717d78be... 1/1

Ek 4:

29.07.2018 Gmail - Beş faktör kişilik özellikleri ölçeği hk.

 Gamze Uğuz <gamzeuguzz@gmail.com>

Beş faktör kişilik özellikleri ölçeği hk.

Nebi Sümer <nsumer@metu.edu.tr> 25 Temmuz 2018 17:59
 Alıcı: FERİDE EŞKİN BACAĞSIZ <feride.eskin@istanbul.edu.tr>
 Co: gamzeuguzz@gmail.com

Merhabalar,
 Memnuniyetle kullanabilirsiniz.. Ekte ölçeği ve ilgili yayınları gönderiyorum..
 İyi çalışmalar
 Nebi Sümer

25.07.2018 12:32 tarihinde FERİDE EŞKİN BACAĞSIZ yazdı:
 [Ayrıntılan metin gizlendi]

--
 Prof. Dr. Nebi Sümer,
 Orta Doğu Teknik Üniversitesi / Middle East Technical University
 Psikoloji Bölümü / Department of Psychology
 06800 Ankara / Turkey
<http://www.nebisumer.com/>

5 eklenti

- 1. BFI from ISDP II.doc
44K
- 2. Benet-Martinez Big five.pdf
2315K
- 3. big five john&Srivastava_1999.pdf
283K
- 4. Chapter_18.PDF
08K
- 5. Schmitt et al_2007_The geographic distribution of Big Five personality traits.pdf
539K

https://mail.google.com/mail/u/0/?ui=2&ik=947c2de47f8jsver=AzxObqUnP-0.fr.&cbl=gmail_fe_180724.14_p4&view=pt&msg=164d1f3c18cc28cc&... 1/1

İNTİHAL RAPORU İLK SAYFASI

KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ VE NOMOFOBİ İLİŞKİSİ: KAMU HASTANELERİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELER İLE BİR ARAŞTIRMA

ORIJINALLIK RAPORU

% 16	% 10	% 4	% 13
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	Submitted to Istanbul University Öğrenci Ödevi	% 3
2	Submitted to Okan Üniversitesi Öğrenci Ödevi	% 2
3	docs.neu.edu.tr İnternet Kaynağı	% 1
4	dergipark.gov.tr İnternet Kaynağı	% 1
5	www.itobiad.com İnternet Kaynağı	<% 1
6	Submitted to Fatih University Öğrenci Ödevi	<% 1
7	Submitted to Hacettepe University Öğrenci Ödevi	<% 1
8	toad.edam.com.tr İnternet Kaynağı	<% 1

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı	Gamze	Soyadı	Uğuz
Doğ.Yeri	Kadıköy	Doğ.Tar.	19.06.1993
Uyruğu	TC	TC Kim No	60925425968
Email	gamzeuguzz @gmail.com	Tel	(551) 623 90 86

Eğitim Düzeyi

	Mezun Olduğu Kurumun Adı	Mez. Yılı
Doktora		
Yük.Lis.		
Lisans	İstanbul Üniversitesi/Florence Nightingale Hemşirelik Fak.	2017
Lise	Özel Yakacık Doğa Koleji	2012

İş Deneyimi (Sondan geçmişe doğru sıralayın)

	Görevi	Kurum	Süre (Yıl - Yıl)
1.	Hemşire	Kartal Dr. Lütfi Kırdar E.A.H	2018-
2.	Hemşire	Yeditepe Üniversitesi Hastanesi	2017-2018

Yabancı Dilleri	Okuduğunu Anlama*	Konuşma*	Yazma*	KPDS/ÜDS Puanı	(Yökdil) Puanı
İngilizce	İyi	orta	orta		70

*Çok iyi, iyi, orta, zayıf olarak değerlendirin

	Sayısal	Eşit Ağırlık	Sözel
ALES Puanı	72	70	70
(Diğer) Puanı			

Bilgisayar Bilgisi

Program	Kullanma becerisi
Microsoft Word	iyi
Microsoft Powerpoint	iyi
Microsoft Excel	orta

Yayınları/Tebliğleri Sertifikaları/Ödülleri

Uğuz, G., Taşkiran, G., Eşkin Bacaksız F., & Harmancı Seren A.K. (2018). Evaluation of national studies, which had been published in the last decade (2008-2017) related to “Patient Safety” in Turkey: A bibliographic review. 7th International Nursing Management Conference, 25-27 October, Bodrum, Turkey, p.36.

Özel İlgi Alanları (Hobileri): Trekking, Dağcılık, fotoğrafçılık, kamp yapmak.